

Šebestián Kubínek - významný pedagog v kontextu sociální pedagogiky

Dana Vyhlídková

Bakalářská práce
2014

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

INSTITUT
MEZIOBOROVÝCH STUDIÍ BRNO

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Dana VYHLÍDKOVÁ**
Osobní číslo: **H118358**
Studijní program: **B7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Sociální pedagogika**

Téma práce: **Šebestián Kubínek – významný pedagog v kontextu sociální pedagogiky**

Zásady pro vypracování:

Zadané a zvolené téma bude zpracováno podle pokynů obsažených v materiálu IMS "Metodika psaní odborného textu a výzkum v sociálních vědách" (IMS 2009). Případně podle dalších materiálů, z nichž některé jsou obsaženy v literatuře připojené k tomuto studijnímu textu. Zejména bude dbáno na dodržování zásad publikační etiky a pravidel společenskovědního výzkumu. Průběžné výsledky práce budou pravidelně konzultovány s vedoucím diplomové práce.

S vědomím těchto zásad a pravidel a po konzultaci s vedoucím bude práce zaměřena:

- na dobu národního obrození
- na putujícího kazatele, laického pedagoga, šířitele dobré knihy Šebestiána Kubínka
- na odkaz Šebestiána Kubínka sociální pedagogice

Součástí práce bude realizovaný kvantitativní výzkum, zaměřený na zjištění povědomí o životě Šebestiána Kubínka v místě jeho bydliště.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

Jančík, J. Na toulkách Božích: Život a dílo Šebestiána Kubínka. Brno: Občanská tiskárna, 1941.

Kopecký, F. 100 osobností z doby třetí koalice osobnosti z armády, veřejného, života, průmyslu, kultury, vědy, církve a umění. Brno: Onufrius, 2010.

Kubínek, Š. Děje Kubínka, sběratele údů k ústavům vzdělávacím: k nimžto připojena jsou některá mravní poučení křesťanská: též také o válkách a o pozdvíženích tohoto století, které směřují proti náboženství a o vděčnosti, již projevuje Kubínek za třicet let svého cestování po Moravě všem svým dobrodincům za prokázaná dobrodiní. Brno: Šebestián Kubínek, 1878.

Michalčík, F. Šebestián Kubínek velký syn Moravy. Řím: Wahlen, 1988.

Soldán, L., Daněk, V. Laický apoštol Šebestián Kubínek (1799 – 1882): k jubileu dvou století od narození. Blažovice: Obecní úřad, 1999.

Další literatura bude obsažena v Projektu bakalářské práce a průběžně doplňována během práce na tomto textu.

Vedoucí bakalářské práce:

doc. PhDr. Miloslav Jůzl, Ph.D.

Katedra pedagogiky a psychologie

Datum zadání bakalářské práce:

11. listopadu 2013

Termín odevzdání bakalářské práce:

30. dubna 2014

V Brně dne 11. listopadu 2013

doc. PhDr. Miloslav Jůzl, Ph.D.

vedoucí ústavu

doc. PaedDr. Slavomír Laca, Ph.D.

vedoucí katedry

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

DANA VYHLÍŠKOVÁ
.....
Jméno, příjmení studenta

V Brně 30.4.2019
.....

Dana Vyhliškova
.....
Podpis

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělčně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlázení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu, k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacího zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Tato práce přibližuje osobnost národního buditele, šířitele dobré česky psané křesťanské knihy, poutníka, laického kazatele Šebestiána Kubínka. Cílem teoretické části je poukázat na prvky sociální pedagogiky v jeho působení. Společenský a politický vývoj v Evropě, vliv rodinného prostředí a obrozeneckého hnutí formovaly jeho postoje a názory a v polovině života přinesly zásadní rozhodnutí putovat po moravském venkově a sociálně pedagogicky působit na venkovský lid. Práce uvádí i jeho nejbližší vlastenecké současníky. Praktická část obsahuje kvantitativní výzkum povědomí obyvatel Blažovic a Tvarožné o osobnosti a působení Š. Kubínka. Výsledky dotazníkového šetření jsou analyzovány v tabulkách a grafech a následně interpretovány. Výzkumnou zprávu završuje ověření platnosti stanovených hypotéz.

Klíčová slova: Šebestián Kubínek, sociální pedagog, národní obrození, dobrá česky psaná kniha, poutník, laický apoštol, sociální pedagogika, kvantitativní výzkum, dotazník.

ABSTRACT

This work outlines the personality of a national revivalist, propagator of good Czech-written Christian books, wanderer, and lay preacher Šebestián Kubínek. The aim of the theoretical part is to identify the elements of social pedagogy in his work. The social and political developments in Europe, the influence of family environment and revivalist movement shaped his attitudes and opinions and in the half of his life these aspects brought about a fundamental decision to walk the Moravian countryside and influence the rural people in a socio-pedagogical way. The work also presents his closest patriotic contemporaries. The practical part contains quantitative research of the awareness of the population of Blažovice and Tvarožná of Š. Kubínek's personality and effect. The results of the survey are analysed in tables and graphs and subsequently interpreted. The research report completes the verification of the established hypothesis.

Keywords: Šebestián Kubínek, social educator, national revival, good Czech-written book, pilgrim, lay apostle, social pedagogy, quantitative research, questionnaire.

Ráda bych na tomto místě poděkovala panu doc. PhDr. Miloslavu Jůzlovi, Ph.D. za laskavé vedení mé bakalářské práce, cenné rady a věcné připomínky.

Děkuji také mému manželovi, rodině a všem, kteří mě jakýmkoliv způsobem podporovali v průběhu mého bakalářského studia.

Poděkování patří také rodinám Kašpaříkové a Rybové, paní knihovnici Růženě Daňkové, paní Martě Kalábové z Obecního úřadu Blažovice, ředitelkám základních škol v Blažovicích a Tvarožné paní Ing. Mgr. Haně Vojtové a paní Mgr. Věře Floriánové a všem respondentům z obcí Blažovice a Tvarožná za vstřícnost při dotazníkovém šetření.

Motto: *„Moravo, Moravo, Moravěnko milá, co z Tebe pochází, chasa ušlechtilá ...“*

(Václav Hanka)

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	8
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 SPOLEČENSKÁ A POLITICKÁ SITUACE V EVROPĚ VE DRUHÉ POLOVINĚ 18. STOLETÍ A V 19. STOLETÍ	12
1.1 VLIV OSVÍCENSTVÍ A VELKÉ FRANCOUZSKÉ REVOLUCE.....	12
1.2 NAPOLEONSKÉ VÁLKY	15
1.3 „BITVA TŘÍ CÍSAŘŮ“ U SLAVKOVA ROKU 1805 A JEJÍ DOPADY NA MÍSTNÍ OBYVATELSTVO.....	19
1.4 POČÁTKY FORMOVÁNÍ OBROZENECKÉHO Hnutí V ČECHÁCH A NA MORAVĚ.....	22
1.5 OBROZENECKÉ Hnutí V ČECHÁCH.....	23
1.6 OBROZENECKÉ Hnutí NA MORAVĚ.....	24
2 OSOBNOST ŠEBESTIÁNA KUBÍNKA	27
2.1 DĚTSTVÍ A VLIV RODINNÉHO PROSTŘEDÍ	27
2.2 FORMOVÁNÍ OSOBNOSTI V MLÁDÍ	28
2.3 POUTĚ	29
2.4 PODPORA CHUDÝCH	32
2.5 BRATRSTVA, DĚDICTVÍ, SPOLKY, JEDNOTY.....	33
2.6 KOLPORTÉRSTVÍ A OSVĚTOVÁ ČINNOST NA ÚZEMÍ JIŽNÍ MORAVY	36
2.7 BOJ PROTI ALKOHOLISMU	38
2.8 PÍSEMNÁ TVORBA.....	39
2.9 ZÁVĚR ŽIVOTA	44
2.10 UCTĚNÍ, VZPOMÍNKOVÉ AKCE A VZPOMÍNKY NA ŠEBESTIÁNA KUBÍNKA	45
3 ŠEBESTIÁN KUBÍNEK A VÝZNAMNÍ VLASTENEČTÍ SOUČASNÍCI	50
3.1 P. FRANTIŠEK SUŠIL	50
3.2 P. VÁCLAV KOSMÁK.....	55
3.3 DALŠÍ OSOBNOSTI	60
II PRAKTICKÁ ČÁST	64
4 KVANTITATIVNÍ VÝZKUM	65
4.1 CÍL VÝZKUMU	65
4.2 METODIKA VÝZKUMU	66
4.3 HYPOTÉZA.....	68
4.4 ANALÝZA A VÝSLEDKY DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ.....	68
4.5 INTERPRETACE K VÝSLEDKŮM DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ	93
4.6 DÍLČÍ ZÁVĚR.....	96
ZÁVĚR	98
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	101
SEZNAM GRAFŮ	108
SEZNAM TABULEK	109
SEZNAM PŘÍLOH	110

ÚVOD

„Vytkl si za účel rozšiřovati mezi naším lidem dobré knihy a tím pravou osvětu. Myšlenka této věnuje všechny své síly, celý svůj život, slouže zároveň věrně Bohu svému. On jest světloňosem, jenž prochází bez odpočinku krásné země býv. koruny svatováclavské, napomíná příkladem i slovem k dobrému, nebera ohledu na osobu lidskou. On jest muž apoštolský. Kubínek jest jeden z nejšlechtetnějších mužů, které zplodila Morava. Čest mu budiž i dlouhý život!“ (Jančík, 1941, s. 62). Těmito slovy charakterizoval Šebestiána Kubínka Václav Kosmák.

Námětem pro volbu tématu „Šebestián Kubínek-významný pedagog v kontextu sociální pedagogiky“ a následnou tvorbu bakalářské práce byla tematika Významný pedagog v kontextu sociální pedagogiky v místě mého bydliště.

Šebestián Kubínek (1799-1882) byl ve své době, ač bez formálního odborného vzdělání, významným sociálním pedagogem, působícím mezi venkovským moravským lidem. Nejčastěji byl nazýván „Apoštolem dobrého tisku“, „Rozšiřovatelem dobrých knih“, „Laickým kazatelem“, „Laickým apoštolem“. Atmosféra a dopady bitvy u Slavkova v prosinci roku 1805 na život vesnice, v níž vyrůstal, i vojenských tažení v následujících letech, ovlivnily jeho myšlení v dětství i celém jeho dalším životě. Rolník z Blažovic u Brna prodal ve svých čtyřiceti osmi letech statek a pole a více než 30 let, až do své smrti se neúnavně věnoval ojedinelé terénní práci laického katolického kazatele. Pěšky chodil po Moravě, od vesnice k vesnici, nabízel dobré knihy - především knihy Dědictví sv. Cyrila a Metoděje, Dědictví sv. Jana Nepomuckého a získával moravský lid pro členství v těchto Dědictvích. Navázal na podomní roznašeče poučné, křesťanské, vzdělávací, historické i zábavné česky psané literatury, jejímž cílem bylo pozvednout duševní rozhled a vzdělanost venkovského obyvatelstva v duchu buditelských a obrozeneckých nálad od konce 18. století v Čechách a na Moravě. Stal se kolportérem, šřítelem dobré česky psané křesťanské knihy. Ve svých vlastních spisech vybízel k uspořádanému životu rodin v duchu křesťanských zásad. Plně se věnoval misijní osvětové a vzdělávací činnosti. Ovlivnila ho postosvícenská atmosféra a jeho vytrvalé úsilí bylo úzce spojeno s různými osvětově-vzdělávacími spolky. Jeho činnost měla výrazný poutnický charakter v náboženském smyslu slova. Významně se angažoval v boji proti konzumaci pálenky, která byla v tehdejší době v kraji rozšířena a působila mnoho škod na majetku a neštěstí v rodinách. Pořádal sbírky pro dobročinné účely, konal dobré skutky.

V teoretické části si práce klade za cíl připomenout a osvětlit široký rozsah buditelské, vlastenecké a sociálně-pedagogické činnosti Šebestiána Kubínka a jeho trvalý odkaz platný i pro současnost. Současně je skromným záměrem práce touto formou symbolicky přispět všem minulým i současným snahám k udržení povědomí o vlasteneckém a křesťanském působení této výjimečné osobnosti.

Cílem praktické části práce je představit kvantitativní výzkum tematicky zaměřený na zjištění povědomí obyvatel Blažovic a Tvarožné o této osobnosti a jejím působení. K realizaci zvolené metody dotazníkového šetření byly nejprve formulovány pracovní hypotézy a sestaveny položky strukturovaného dotazníku. Po provedeném předvýzkumu bylo uskutečněno dotazníkové šetření na zvoleném reprezentativním vzorku respondentů. Získaná data jsou přehledně zpracována do tabulek a grafů. Výsledky jsou analyzovány, interpretovány a na jejich základě následně ověřeny pracovní hypotézy. Zpráva obsahuje diskusi a shrnutí.

Zdrojem pro tyto poznatky byla dostupná historická i současná literatura, dobové noviny a časopisy, současné místní farní a obecní časopisy, kronika, interaktivní média a empirický výzkum.

Tato bakalářská práce sestává ze dvou částí - teoretické a empirické. Teoretická část je rozdělena do tří kapitol, které se dále dělí do podkapitol. První kapitola „Společenská a politická situace v Evropě ve druhé polovině 18. století a v 19. století“ připomíná období osvícenství, vliv Velké francouzské revoluce, napoleonských válek a dopady „Bitvy tří císařů“ v prosinci 1805 na místní obyvatelstvo. Dále mapuje počátky formování obrozeneckého hnutí v Čechách a na Moravě, popisuje obrozenecké hnutí v Čechách a na Moravě. Druhá kapitola „Osobnost Šebestiána Kubínka“ se věnuje přiblížení jeho osobnosti od dětství, popisuje vliv rodinného prostředí, formování osobnosti v mládí, zaměřuje se na osvětlení jeho širokého sociálně pedagogického působení v Blažovicích, kolportérství a osvětové činnosti na území jižní Moravy. Přibližuje také jeho písemnou tvorbu. Třetí kapitola s názvem „Šebestián Kubínek a významní vlastenečtí současníci“ představuje jemu nejbližší významné národní buditele a vlastence, kteří osobitě sociálně-pedagogicky působili na Moravě. Práce připomíná zejména Františka Sušila, Václava Kosmáka a zmiňuje i některé další významné osobnosti - Matěje Procházku a Beneše Methoda Kuldu.

Teoretická část bakalářské práce je zpracována historicko-srovnávací metodou.

Hlavními prameny poznatků o osobnosti Šebestiána Kubínka byly vlastní spisy, zejména jeho Deníky a Děje, které umožnily autentický vhled do jeho vnímání, myšlení, citění, prožitků a činnosti a byly dostupné jen prostřednictvím prezenční výpůjčky v Moravské zemské knihovně v Brně. Vnější pohled na život a dílo Šebestiána Kubínka zprostředkoval první ucelený soubor vzpomínek v té době ještě žijících Kubínkových současníků, soukromé korespondence a zápisů v kronikách, případně dochované a v rodinách předávané vzpomínky, sestavené v roce 1941 Kubínkovým velkým obdivovatelem ThDr. Josefem Jančíkem¹ pod názvem „Na toulkách Božích“ s podtitulem „Život a dílo Šebestiána Kubínka“. Cenné přiblížení doby po bouřlivém roce 1848, jeho důsledku pro národ a vlast, sociální postavení, potřebu náboženského a národního uvědomování moravského lidu a zasazení Šebestiána Kubínka v tomto dění jsem získala i v brožuře „Životem“ z roku 1938, v jejímž rámci vyšlo stejnému autorovi pojednání „Apoštol dobrého tisku Šebestián Kubínek“. Jeho vydání v roce 1938 nebylo náhodné, chtělo současně podpořit uvědomění československého lidu v nelehké předválečné době. Oba tyto významné zdroje jsem získala k prostudování v brněnské Biskupské knihovně. Přínosnými prameny k zamýšlení se nad tímto nevšedním člověkem byly i další publikace. František Michalčík v knize „Šebestián Kubínek velký syn Moravy“ citlivě a přehledně uspořádal podle životních etap, oblastí zájmů, národního, křesťanského a sociálně-pedagogického působení Kubínkův život. Pozoruhodné informace zejména z pohledu novodobého Kubínkova odkazu, např. projevujícího se v životě současných rodin nebo existencí firmy Kubínek, která se věnuje zasílání a drobnému prodeji dobrých knih, mi poskytla publikace „Laický apoštol Šebestián Kubínek (1799-1882)“, vydaná v roce 1999 k jubileu dvou století od narození Obecním úřadem Blažovice. Důkladné nastudování této i mnoha další literatury uvedené v seznamu mi zprostředkovalo vhled do života a doby Šebestiána Kubínka.

Cenné doplnění, množství souvisejících informací a pomoc jsem získala návštěvou několika blažovických rodin, místní knihovny, kostela, obecního úřadu a základních škol v Blažovicích a Tvarožně.

Je vhodné zmínit, že citáty uvedené v bakalářské práci jsou přepsány doslovně a jejich odchylky od současných pravopisných pravidel nejsou chybou.

---

¹ThDr. Josef Jančík - od r. 1947 profesor bohosloví v Brně

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 SPOLEČENSKÁ A POLITICKÁ SITUACE V EVROPĚ VE DRUHÉ POLOVINĚ 18. STOLETÍ A V 19. STOLETÍ

Pro pochopení atmosféry doby, která ovlivňovala Šebestiána Kubínka, je třeba se seznámit se společenskou a politickou situací a událostmi v blízkém i evropském regionu.

1.1 Vliv osvícenství a Velké francouzské revoluce

„*Osvícenství je východisko člověka z jím samým zaviněné nedospělosti.*“ Immanuel Kant

Šebestián Kubínek se narodil na přelomu 18. a 19. století. Tato doba byla charakteristická množstvím společenských změn, plynoucích z osvícenského intelektuálního hnutí. Nové myšlenkové hnutí přineslo následné revoluční dění ve Francii, kde se také ve 2. pol. 18. stol. nejvýrazněji projevilo. Osvícenství² jako současně životní postoj a filozofický směr rozvíjející se v Evropě v 17. - 19. stol. znamenal převrat dosavadního evropského myšlení. Přineslo odmítavou reakci na barokní religiozitu a nahradilo ji novými principy a pojmy - racionalismus, logika, humanismus, vzdělanost, občan, občanská společnost, přirozené právo. 18. století je často nazýváno věkem rozumu. Osvícenství představovalo nejrozsáhlejší formu ideového odporu proti feudalismu (Čapka, 2001).

V některých evropských zemích se osvícenství příliš neujalo a vznikaly zde protireformační tendence. Ve střední a východní Evropě zásadně ovlivnilo především panovnický systém. Osvícenský absolutismus přinesl řadu státem zavedených modernizačních reforem, které přispěly k industrializaci těchto zemí. V mnohonárodnostním státě habsburské monarchie se stal spoluvladařem Marie Terezie její syn Josef, který usiloval o reformní zásahy do hospodářsko-sociálního základu habsburských držav. Dne 13. října 1781 vydal Josef II. Toleranční patent, který umožnil náboženskou svobodu. Uvádí se v něm: „*Milí věrní! Jsouce přesvědčeni jednak o škodlivosti všeho nátlaku na svědomí a jednak o velikém užitku, kterýž pro náboženství a stát pochází z pravé křesťanské tolerance, viděli Jsme se pohnuti, vyznavačům augsburského a helvetského náboženství, pak nesjednoceným Řekům povoliti všude soukromé vykonávání jejich náboženství bez ohledu na to, zdali kdy stávalo nebo kdy zavedeno bylo čili nic. Katolickému náboženství samojedinému má zůstati přednost veřejného náboženského vykonávání, obojímu protestantskému náboženství však, jakož již*

² Osvícenství – název pochází z německého „Aufklärung“

stávajícímu nesjednocenému řeckému má na všech místech, kde se to podle níže uvedeného počtu lidí a podle možnosti obyvatelů učinit dá, a kde nekatolíci práva veřejného vykonávání náboženství nepožívají, soukromé vykonávání dovoleno býti.“ (Frank, 1881, s. 28).

Po nárůstu rolnických povstání v 70. letech bylo zrušeno nevolnictví (v českých zemích roku 1781, v zemích uherské koruny roku 1785). Osvícenské reformy Josefa II. pronikavě zasáhly do společenského vývoje v Rakousku. Osvícenská politika přispěla k ekonomickému vzestupu celého státu. Němčina měla stále statut úředního jazyka z důvodu jazykového a kulturního sjednocení mnohonárodnostní habsburské monarchie. To bylo účelem josefínského dvorského dekretu z roku 1787. Naproti tomu v jiných zemích, především ve Francii (ale i v Anglii) se osvícenství postupně stalo téměř jediným myšlenkovým směrem, který znamenal odpoutávání se od stavovství a jeho privilegií a odklon od zbožnosti a tradičních představ o hierarchii ve společnosti. Zde mělo výrazně širší charakter a přineslo prohloubení obecného zájmu a výsledky i v oblasti vědy, filosofie a umění. Myšlenková epocha, hlásající nezávislost myšlení a svobodu přesvědčení, byla rozvíjena až do francouzské revoluce a napoleonských válek. Období kolem roku 1800 bylo klíčovým místem v přechodu od společnosti feudální k průmyslové. Následující 19. století tak bylo velmi neklidné, přineslo ozbrojené konflikty, válečná tažení Evropou, vznik evropských národních hnutí a moderních národů, průmyslovou revoluci - proměny v politické, sociální, hospodářské i kulturní sféře (Hroch, Haubelt, 1966).

Francouzská společnost se na konci 18. století dělila na stavy privilegované - šlechtu a duchovenstvo a na stav třetí - většinu národa, včetně nově vznikající buržoazie. Ve Velké francouzské revoluci v letech 1789 až 1794 proti feudálnímu řádu společně vystoupili buržoazie, střední vrstvy a rolníci. Ideové základy nejdůslednější evropské politické revoluce vycházely z různých směrů osvícenství, bezprostřední příčinou revoluce bylo ale prohloubení finanční krize a hrozící bankrot státní pokladny. Po neúspěšné snaze o reformu státní finanční politiky došlo k revolučnímu vystoupení proti stávajícímu systému absolutistického režimu a feudálních privilegií šlechty včetně daňových (Jůn, 2005).

Revoluce probíhala v několika etapách, signálem k zahájení prvního období³ bylo dne 14. 7. 1789 dobytí Bastily. Po svržení absolutismu a vydání Prohlášení práv lidských

---

³ 1789-1792

a občanských nastoupila vláda středních vrstev a liberální šlechty⁴. Byla ustavena konstituční monarchie, král byl nucen přesídlit do Paříže. Nastolením vlády girondistů⁵ začalo druhé období revoluce⁶, král Ludvík XVI. byl sesazen a dne 22. 9. 1792 byla vyhlášena Francouzská republika. Radikální jakobíni⁷ prosadili popravu krále a po květnovém povstání nastalo třetí období revoluce⁸. Byl zaveden revoluční teror⁹, jehož vyostřování vedlo k izolaci vedoucí skupiny jakobínů kolem M. Robespiera. Thermidorským převratem dne 27. 7. 1794 se po popravě jakobínů k moci dostala kompromisní buržoazie, která rušením některých revolučních opatření i dalšími svými kroky umožnila vznik Napoleonovy vojenské diktatury, vlády a císařství (www.dejepis.com/ucebnice/velka-francouzska-revoluce).

V roce 1783 byla správcem vojenské školy v Brienne zapsána jako charakteristika mladého Napoleona Buonaparta tato slova: „*Jeho mravy svědčí o velké pravidelnosti a díky svému neustálému zájmu je vynikající v matematice. Má základní poznatky v dějepise a zeměpise. Je velmi špatný v tanci a v kreslení. Bude vynikajícím námořníkem.*“ (Jůn, 2005, s. 26).

Dne 9. 11. 1799 provedl Napoleon státní převrat a vytvořil vládu, která vypracovala Ústavu konzulátu. Dalšími nově vzniklými orgány byly zákonodárny sbor, senát a tribunál. Prvním konzulem se stal Napoleon Bonaparte, který ve své funkci spojoval výkonnou a zákonodárskou moc, vládl 15 let. Státní převrat znamenal ukončení Velké francouzské revoluce ve prospěch bohatého měšťanstva (Kejdová, Vaňková, 2012).

Velká francouzská revoluce měla výjimečný historický význam, vytvořila první moderní občanskou společnost a občanskou armádu, politicky a ekonomicky sjednotila zemi, stala se vzorem pro ostatní státy. Evropě přinesla především myšlenku občanské rovnosti. Revoluční principy ovlivnily vývoj v ostatních evropských zemích, šířily se jednak předáváním informací o revolučních událostech, jednak bezprostřední zkušeností plynoucí z přítomnosti francouzských vojsk (Bělina, Šedivý, 2001).

---

⁴ Mirabeau, La Fayette

⁵ Představitelé obchodní a průmyslové buržoazie

⁶ 1792-1793

⁷ Příslušníci nejvýznamnějšího politického klubu (M. de Robespierre, J. P. Marat, G. J. Danton)

⁸ 1793-1794

⁹ Poprava Marie Antoinetty, girondistů a dalších

1.2 Napoleonské války

Novodobá francouzská národní společnost se stala vzorem pro národní hnutí v dalších zemích. Vládnoucí evropské panovnické feudální rody se cítily ve svém postavení, moci a vlivu ohroženy. Snažily se společně zabránit šíření revolučních myšlenek. Ve většině evropských států byla zotřena cenzura, jednak formou blokády informací o Francii a také cílenou dezinformací, záměrně zkresleným výběrem zpráv. Habsburská monarchie zotřila v roce 1791 cenzuru dovozu knih z ciziny, zejména spisů francouzských osvícenců. Oproti tomu např. v Dánsku cenzura téměř neexistovala a zdejší obyvatelstvo otevřeně projevovalo revolučním myšlenkám sympatie. Pařížská vláda usilovala o to, aby byly revoluční principy uváděny do života v bezprostřední zkušenosti na všech obsazovaných územích. Někteří představitelé revoluce si kladli za cíl osvobodit lid od pout feudalismu a šířit pokrok v celé Evropě. Podle nich bylo posláním francouzského národa osvobodit lidstvo (Bělina, Šedivý 2001).

Napoleonské války vzbuzovaly jednak strach z válečných událostí, úděs nad ničivostí války a nad hmotnými a mravními škodami, byly považovány i za prostředek zápasu o moc v Evropě i nástroj k prosazení zásadních politických a sociálních přeměn na území okupovaném francouzskými vojsky (Bělina, Šedivý, 2001).

V srpnu 1791 byl uzavřen spolek mezi habsburskou monarchií, Saskem a Pruskem a v únoru 1792 spojenecká smlouva mezi habsburskou monarchií a Pruskem. Tím byla vytvořena první protifrancouzská koalice. V březnu 1792 zemřel habsburský císař Leopold II.¹⁰ a nástupcem se stal jeho syn František II.¹¹ S jeho nástupem na habsburský trůn došlo k zavedení protirevolučního kurzu policejního režimu, ukončení reform, represím. Byly zakázány jakékoliv spolky, zrušeny výpůjční knihovny a veřejné čítárny, byl znovu zaveden trest smrti za velezradu, vybudována síť policejních donašečů. Koalice usilovala o záchranu francouzské královské rodiny a obnovu monarchie ve Francii. Ultimativní požadavky vídeňské vlády způsobily, že Francie vyhlásila 20. dubna 1792 Františku II. válku. Tzv. první koaliční válka trvala do roku 1797. Po počáteční ofenzivě koalice převzali Francouzi iniciativu a postupovali Evropou. Současně pokračoval revoluční vývoj ve Francii a byla vyhlášena republika. Tyto skutečnosti způsobily rozšíření protifrancouzské koalice o Anglii, Nizozemí, Španělsko, Sardinii, Neapolsko a řadu drobných německých státek. Po dočasných částečných úspěších koaličních vojsk

---

¹⁰ Vládl v období 1790-1792

¹¹ Vládl v období 1792-1835

docházelo v koalici stále častěji k rozporům, které způsobily odstoupení Pruska, Španělska a Holandska. Mezitím francouzská vojska vítězně postupovala Německem a Itálií. Vídeňská vláda v českých zemích vyzývala k dobrovolnému vstupu do armády, zřizovala oddíly domobrany, občanské milice a myslivecké sbory. České venkovské obyvatelstvo bylo povinno odvádět vysoké berně¹² a dodávky obilí. K venkovskému a chudšímu městskému obyvatelstvu pronikaly zprávy o revoluci ve Francii jen sporadicky, bylo politicky nezúčastněné. Zatímco bohatší vrstvy se stavěly k revoluci negativně, mezi měšťanskou společností, především mezi vzdělanci, se projevovaly určité sympatie. Napoleon vítězně postupoval Itálií, počátkem února 1797 získal italskou Mantovu, postupoval k Vídni a obsadil Štýrský Hradec. V dubnu 1797 bylo uzavřeno příměří a v říjnu mír (Čapka, 2011).

Mír však netrval dlouho. Anglie a Rusko, které byly stále ve válečném stavu s Francií, daly podnět k vytvoření tzv. druhé koalice. Její součástí se staly i Rakousko, Turecko a část neapolsko-sardinského království. Čechy se staly střediskem mobilizace Rakouska. Slezskem a Moravou procházel do severní Itálie I. ruský armádní sbor pod velením maršála Suvorova¹³. V květnu 1799 vypukla druhá koaliční válka. Přes úspěšné válečné akce v severní Itálii došlo k rozporům mezi vídeňskou vládou a maršálem Suvorovem. Po jeho odvolání a návratu ruských vojsk Čechami počátkem roku 1800 Rusko z koalice vystoupilo. Po porážce rakouských vojsk počátkem prosince 1800 u bavorského Hohenlindenu a postupu Francouzů k Vídni bylo podepsáno příměří a v únoru 1801 mír (Čapka, 2011).

Napoleon Bonaparte přijal v květnu 1804 titul dědičného císaře francouzského. Aby nekleslo mezinárodní postavení monarchie jako evropské velmoci, prohlásil se František II. za dědičného císaře rakouského¹⁴. Dohoda vídeňského a pařížského dvora o císařských titulech však nezmírnila napětí mezi oběma zeměmi. Počátkem srpna 1805 přistoupilo Rakousko k Anglii a Rusku a společně vytvořily tzv. třetí protifrancouzskou koalici (později přistoupilo i Prusko). Napoleonův postup v Itálii urychlil vypuknutí války v září 1805. Po kapitulaci rakouské armády v říjnu 1805 u jihoněmecké pevnosti Ulm postoupila francouzská armáda v listopadu přes Vídeň do západních a jižních Čech, především však k Brnu. Slezskem a severní Moravou procházela pod vedením maršála Kutuzova¹⁵ ruská

¹² Staročeské berně znamená daň

¹³ A. V. Suvorov, 1729-1800, slavný ruský vojevůdce, vrchní velitel koaličních vojsk druhé koaliční války

¹⁴ Jako František I.

¹⁵ M. I. Kutuzov, 1747-1813, významný ruský vojevůdce

vojska. Společně s rakouskými vojsky se od 22. listopadu soustředila nedaleko Olšan u Olomouce. Přes jejich početní převahu díky Napoleonovu vojenskému talentu a kvalitám jeho armády zvítězil Napoleon 2. prosince 1805 v „Bitvě tří císařů“ u Slavkova¹⁶. Probíhala v prostoru vesnic Pozořice, Tvarožná, Blažovice¹⁷, Jiřkovice, Holubice, Ponětovice, Kobylnice, Prace, Sokolnice, Šlapanice a dalších. Na slavkovském zámku uzavřely Rakousko a Francie 6. prosince příměří a koncem roku v Bratislavě mír. Rakousko vystoupilo z protifrancouzské koalice a vzdalo se Tyrol, Voralbergska, Benátska, Istrie a Dalmácie (Čapka, 2011).

Obyvatelstvo Čech a Moravy vnímalo válečné konflikty zejména jako náhlé přerušení obvyklého životního rytmu, jako neštěstí, hmotné strádání, hromadné odvozy do armády, bezohlednost vojska, rekvizice dobytka, zničenou úrodu, nejrůznější násilné činy vojáků a jiné strádání (Bělina, Šedivý, 2001). *„Roku 1809, 1. března, žádný nepamatoval, aby tolik rekrutů šlo najednou z Hlinska, jako těch landvérů, sumou 61. Co tu bylo pláče a nařikání od rodičů, mladých žen... Tak tu byla veliká bázeň u lidí, že mladý lid nemohl daleko jít“*, zapsal kronikář Tomáš Švanda (Bělina, Šedivý, 2001, s. 46).

Po Napoleonově vyhlášení tzv. kontinentální blokády, zakazující obchod s Anglií, v listopadu 1806 a po uzavření tylžského míru mezi Francií, Pruskem a Ruskem v červenci 1807 zůstalo Rakousko osamoceno. V dubnu 1809 zahájilo novou, čtvrtou válku. Po dvou prohraných bitvách v jižním Německu, 2 vyhraných bitvách u Dunaje, zdrcující prohře u Wagramu počátkem července 1809 ustoupila rakouská vojska ke Znojmu a Jihlavě. Francouzská vojska obsadila třetinu rakouského mocnářství, také oblast Znojemska a Brněnska. V říjnu 1809 byl ve Vídni uzavřen mír (Čapka, 2011).

Se změnou rakouského ministra zahraničí, knížetem C. W. L. Metternichem¹⁸ navázalo Rakousko přátelštější kontakty s Francií. Na jeho doporučení bylo v roce 1809 zpečetěno spojení s Francií sňatkem rakouské arcivévodkyně Marie Louisy s Napoleonem a v březnu 1812 byla v Paříži podepsána spojenecká smlouva. Rakouské spojení se mělo projevit účastí pomocného sboru, tzv. České armády na tažení do Ruska. Vlivem protinapoleonské a protimetternichovské opozice, jejichž centrem se stala Praha, k účasti Rakouska nedošlo. Po Napoleonově neúspěšném ruském tažení zaujalo Rakousko úlohu mírového zprostředkovatele. V dubnu 1813 vypověděl Metternich Francii spojení

¹⁶ Rakouský císař František I., ruský car Alexandr I., francouzský císař Napoleon I.

¹⁷ V Blažovicích žil v té době šestiletý Šebestián Kubínek

¹⁸ Rakouský šlechtic, politik a diplomat, rakouský ministr zahraničí v letech 1809-1848

a po tajných jednáních v červnu 1813 v Opočně a Ratibořicích se zástupci Pruska a Ruska, po následném jednání s Napoleonem, došlo k tajné dohodě Rakouska, Pruska a Ruska. Po neúspěšném jednání mezi Napoleonem a koalicí v červenci až srpnu 1813 v Praze vypovědělo Rakousko 11. srpna 1813 Francii válku. Na území severních Čech¹⁹ začala koncem srpna 1813 bitvou u Chlumce a Přestanova tzv. pátá koaliční válka. Po porážce Francouzů následovala 16. - 19. října 1813 tzv. bitva národů u Lipska, v níž byl Napoleon velkou přesilou spojeneckých vojsk opět poražen. 21. března 1814 byl Napoleon zbaven trůnu a byl donucen k odchodu na ostrov Elba. Následně byl uzavřen tzv. první pařížský mír. Z podnětu knížete Metternicha byl svolán do Vídně diplomatický kongres, na kterém se měli evropští panovníci a diplomaté dohodnout na celkovém uspořádání Evropy po napoleonských válkách. Kongres probíhal od 14. září do 9. června 1815 a jeho výsledkem byla tzv. Evropská charta. V rámci nového rozdělení Evropy byly Čechy, Morava a Slezsko začleněny do Německého spolku, jehož hlavou se stal rakouský císař (Čapka, 2011).

Mezitím odplul Napoleon tajně z ostrova Elba a byl 20. března 1815 nadšeně uvítán v Paříži. 18. června 1815 byl v bitvě u Waterloo definitivně poražen. V září 1815 založily Rusko, Prusko a Rakousko tzv. Svatou alianci - jako obranu proti revolučním, demokratickým a národním hnutím. V listopadu 1815 obnovily při podpisu tzv. druhého pařížského míru čtyři vítězné velmoci (Rusko, Prusko, Rakousko a Anglie) jako nový mocenskopolitický blok spojeneckou smlouvu z března 1814, k níž v roce 1818 přistoupila i Francie (Čapka, 2011).

Napoleonské války byly podobně jako dosavadní válečné konflikty považovány za výsledek božího záměru, trest za hříchy člověka. Prostý člověk také věřil, že silný vítr, hromobití, polární záře a jiné přírodní úkazy jsou znamení Boha o blížící se válce. V lidových kronikách jsou uvedeny i racionálnější výklady válečných konfliktů jako osobní, soukromý střet panovníků. Často jsou uváděni jménem národa²⁰. Takový výklad byl prostému člověku srozumitelnější. Kromě strastí přinášely války lidem na dobytém území i zajímavou podívanou, zpestřující každodenní život. Příslušníky cizích vojsk byly nejrůznější národy, např. ruští kozáci, ale přijížděli také významné osobnosti politiky a vojevůdci. V českém prostředí byly napoleonské války vnímány jako pokračování francouzské revoluce, vzbuzující obavy nebo naopak nadějně očekávání. Ohlas revoluce se

---

¹⁹ Oblast Frýdlant, Rumburk, Varnsdorf, Česká Lípa, Liberec

²⁰ Francouz, „Prajš“, Rus

projevil i v letácích, provokativních nápisech a rebelantství. Rolníci a drobní řemeslníci věřili, že důsledkem francouzské revoluce bude i v Čechách společenská rovnost, zrušení roboty, kontribuce a dluhů. Někde byla francouzská revoluce pokládána za bezbožný zásah do daného řádu (Bělina, Šedivý, 2001).

1.3 „Bitva tří císařů“ u Slavkova roku 1805 a její dopady na místní obyvatelstvo

Jedna z nejkrvavějších bitev 19. století, nazývaná „Bitva tří císařů“, která se odehrála dne 2. prosince 1805 v bezprostřední blízkosti rodných Blažovic téměř šestiletého Šebestiána Kubínka, atmosféra a jí předcházející situace i následné dopady neblaze na dlouhou dobu poznamenaly vesnice a jejich obyvatelstvo v širokém okolí. Svědčí o tom zápisy ve vesnických, farních a školních kronikách.

Obecní kronika Újezda u Brna líčí události 2. prosince takto: *„Počala se patálie za stodolama v Malé trati a trvala až do večera; přestala nad Křenovice když to Francouzi Ruse zahnali. Napřed byli Rusy na Staré Hoře, a pak Francouzi se tam dostali, a Ruse tam odtud stříleli, oni utíkali přes louky a chtějí jít přes most, Francouzi ho z kanona roztrhli, a oni jeli vedle strúhy a ke zbrani a tam v marastu vězet jich zůstalo okolo 300 koní, které obyvatelé všechny vytáhnouti museli. Dědina ale ač přes ní stříleli předce, ale od ohně ochráněna byla.“* (<http://primaplana.net/txt/kontext/svoboda-kroniky-slavkov.html>)

Ve farní kronice ve Velkých Němčicích je zaznamenána tragická událost v den bitvy o přepadení francouzského zásobovacího oddílu ruskými husary a kozáky. Když se ve 3 hodiny ráno na místní faru dobývali ruští vojáci, kaplan Jan Dvořáček je mylně považoval za francouzské vojáky a oslovil je francouzsky. Rusové kaplana napadli a smrtelně zranili. Ve Šlapanicích zastřelili ve vlastním domě vojáci manžela Kateřiny Pokorné. Zůstala sama se dvěma malými dětmi. Na následky krutého zacházení vojáků rovněž zemřel manžel další šlapanické občanky Topolové. Obě byly odškodněny finanční částkou. Očití svědkové předali vzpomínku na obraz rozbořených stavení a množství zabitých vojáků, např. rychtář Tůma z Prace nebo Jakub Fuksa z Křenovic.

Farář František Horký z Myslibořic předal zážitek z 3. prosince 1805, kdy procházel od Tuřan k Sokolnicím, Telnici do Měnína. Viděl mnoho vesničanů kopat hroby a pohřbívat pod dohledem francouzských strážů mrtvé vojáky. Ženy obvazovaly raněné a ti

pak byli odvázeni do ústřední ambulance ve Šlapanicích, 32 nemocnic v Brně a lazaretů v širokém okolí. Všude, kolem hořících ohňů odpočívali ranění, čekající na odvoz. Podle očitého svědectví panského kancelisty Heisslera ze Židlochovic bylo kolem Telnice a Sokolnic ještě třetí den po bitvě mnoho mrtvých vojáků a podle dalšího zápisu z Chrlic bylo dne 8. února 1806 kolem obcí Chrlice, Hostěrádky, Rešov, Rychmanov, Šternov, Újez, Žatčany, Dvorská a Šlapanice ještě 301 padlých (Bělina, Šedivý, 2001).

Obecní kronika Holasice uvádí: „*Toho roku dne II. prosince byla patálie u Měnína ... až k Vyškovo, když to se povídalo francouzův pobytých až do 30 000 tisíc, a plezýrovaných (tj. raněných) 15 000 tisíc, Rusů ale aneb Moskvanů ještě mnohem více. Francouz vyhrál patálii. V réhradském klášteře bil špitál kdežto francozov bylo 300 plezýrovaných. Tam (j)sme musili skládat chléb, krávy, ovce, husy, slípky, slámu, seno, oves. Museli (j)sme chodit ... přísluhovat tam plezýrovaným.*“ (<http://primaplana.net/txt/kontext/svoboda-kroniky-slavkov.html>).

Od 8. do 16. prosince muselo 200-300 obyvatel okolních obcí podle nařízení francouzského důstojníka Campa vypustit a vyčistit rybník v Žatčanech. Na jeho dně našli utonulé ruské vojáky, koně a děla. Hrozilo riziko epidemií. Na pratecké návrsi chodily děti sbírat dělové koule a pak je prodávaly. Na brněnskou radnici musely být pod pohrůzkou přísných postihů a tělesných trestů odevzdány nalezené zbraně. V dambořické kronice se uvádí, že kvůli fámě, že Francouzi vraždí malé chlapce, ukrývali lidé dobře zabalená nemluvnata mezi náhrobky na hřbitově.

Chování vojáků přineslo venkovským obyvatelům mnoho škod a utrpení. Zápis sedláka Kašpara Jahody z gruntu č. 14 v Újezdě popisuje chování ruských i francouzských vojáků. Místní jim museli odevzdat maso (čtvrt kila masa na den pro 1 vojáka), uzené maso, mouku, brambory, kroupy, kapustu. Vojáci si brali dobytek, úrodu, oděvy, boty, selské povozy. Na otop si brali vše, co hořelo (šindele, okna, desky, kůly, žebříky, hospodářské nářadí, nábytek). U Šlapanic bylo pokáceno 2 178 a u Dvorská 1 816 stromů. Kašpar Jahoda musel odevzdat 3 koně, 2 vozy, 7 prasat, 17 hus, 4 krocany, 5 kachen, 40 slepic, mnoho vajec, masa, sýra, soli, sádla, piva, vína, brambor, krup, hrachu, kaše, mouky a obilí, plátina, svíček, dřeva, 2 pozednice, 3 vrata aj. (Bělina, Šedivý, 2001).

Bitva změnila pohled veřejného mínění na francouzskou revoluci, francouzské vojáky i císaře Napoleona. Francouzský voják již nebyl oslavovaný nositel revolučních myšlenek,

přinášející svobodu místním poddaným. Francouzský císař již nebyl osvoboditel poddaných, po bitvě byl vnímán jako uzurpátor.

Přesto někteří občané s Francouzi i nadále sympatizovali a spolupracovali s nimi, nabízeli jim např. tlumočení. Jiní lidé Napoleona nenáviděli, někteří se pokusili spáchat na něj atentát. Kramářské písně z té doby vypovídají o pocitech místních obyvatel. Např. „Nová píseň vytištěná roku tohoto“ vystihuje ve 32 slokách průběh drancování a násilí, kterého se francouzští vojáci dopouštěli na venkovském obyvatelstvu (Bělina, Šedivý, 2001).

Dnes připomíná dějiště „Bitvy tří císařů“ několik památníků, rozestavěných na místních návrších. Na Prateckém kopci byla z podnětu P. Aloise Slováka²¹ na návrh architekta Josefa Fanty v letech 1910-1912 vystavěna Mohyla míru²². Myšlenka o vybudování Mohyly míru, prvního mírového památníku v Evropě, se zrodila dne 2. listopadu 1896. Na cestě ze Šlapanic do Prace potkával P. Alois Slovák vesničany, jdoucí uctít na hřbitov památku svých zemřelých předků (Bělina, Šedivý, 2001). Uvědomil se, že kráčí po velikém hřbitově ... „*Znám hřbitov, čtyři hodiny cesty dlouhý, dvě široký, na němž odpočívá tisíce nebožtíků, synů, bratrů, otců a jejich hrobů nikdo nezdobí, nikdo je neosvětluje, a na jejich hrobech se nikdo nepomodlí. Jsou to zapomenuté hroby padlých na rozsáhlém bojišti prateckém ...*“ (<http://hrnce.wz.cz/history.html>).

O dokumentaci stavu kulturních a uměleckých památek památkové zóny Slavkovského bojiště, o pomoc k jejich záchraně, ochraně a udržování se stará obecně prospěšná společnost Mohyla míru - Austerlitz o.p.s. Byla založena v roce 1999 a sdružuje členská města: Šlapanice, Újezd u Brna (z okresu Brno-venkov) a Slavkov u Brna (z okresu Vyškov) a členské obce: Prace, Tvarožná, Pozořice, Kovalovice, Ponětovice, Podolí, Blažovice, Jiříkovice, Kobylnice, Sokolnice, Žatčany, Telnice (z okresu Brno-venkov) a dále také obce Holubice, Hostěrádky-Rešov a Velešovice (z okresu Vyškov) (http://cs.wikipedia.org/wiki/Mohyla_m%C3%ADru_-_Austerlitz).

---

²¹ P. Alois Slovák (1859–1930), kněz, profesor první české reálky v Brně, oblíbený a odvážný kazatel v jezuitském kostele

²² Úplně dokončena, vysvěcena a oficiálně převzata byla v roce 1923, o rok později byl vystavěn muzejní trakt.

1.4 Počátky formování obrozeneckého hnutí v Čechách a na Moravě

České národní obrození jako proces emancipace českého etnika se rozvíjelo v prostředí hlubokých hospodářsko-společenských přeměn, které byly spojeny s rozkladem feudálního společenského řádu a s nástupem kapitalismu. Počátky tohoto procesu jsou datovány od 80. let 18. století. Josefské reformy částečně uvolnily soustavu feudálních společenských a ideologických struktur a umožnily rozvoj sociálních aktivit lidových vrstev ve městech i na vesnicích. Čeština těchto lidových vrstev ale už dlouho nebyla vyspělým literárním a úředním jazykem. V pobělohorském období se z ní stal pouze prostředek běžné každodenní komunikace, existující většinou jen v nářečních podobách s úzkou slovní zásobou (Kvaček a kol., 1990).

V průběhu druhé poloviny 18. století a první poloviny 19. století procházeli Češi i Němci složitým procesem přechodu z etnických skupin k národům. Proces vytváření národa obecně zahrnuje tři období. V prvním období je stávající etnická skupina předmětem zájmu osvícenských skupin vzdělců, kteří studují dosavadní jazyk, životní způsoby a kulturu. Tito vzdělanci mají současně silné citové vazby k danému etniku, jsou jeho součástí a projevují patriotismus. V českém prostředí byl symbolem tohoto prvního období Josef Dobrovský. Druhé období je označováno jako „národní agitace“. Vzdělanci - vlastenci své etnikum přesvědčují, že má stejná práva i hodnotu jako již existující národy. Postupně se z etnika začíná formovat národ, který ale ještě není existenčně zajištěn. Třetí období je charakterizováno hromadným ztotožňováním jednotlivců s národními ideály a k rozvinutí sociální skladby společnosti včetně jeho hospodářské emancipace. V závěru tohoto období probíhá naplňování politických cílů národního hnutí, projevující se co nejširší autonomií nebo politickou samostatností v podobě vlastního státu. Proces vytváření novodobé české národní občanské společnosti nazývané českým národním obrozením byl reakcí na osvícenské reformy upřednostňující němčinu jako jednotný jazyk státní správy. Čeština sloužila jen jako nezbytný dorozumivací prostředek a tomu odpovídalo její postavení v systému státní kulturní politiky i ve školství. Převahu německého jazyka v kultuře a ve vědě ještě dále zvýraznila nastupující industrializace. Krušné období válečných let v Evropě po Velké francouzské revoluci ovlivnilo i české národní hnutí. Vznikala další generace buditelů, která viděla jiné perspektivy českého národa než její předchůdci. Nejvýznamnějším představitelem nové buditelské generace byl Josef Jungmann (Čapka, 2011).

1.5 Obrozenecké hnutí v Čechách

Jedním z center českého národního hnutí bylo české divadlo. Okolo něj se soustředila výrazně aktivní skupina českých buditelů. Uvědomovali si možnosti, které poskytovalo divadelní jeviště pro přímé působení na diváky. Divadlo se ukázalo jako nejsrozumitelnější způsob národní obrozenecké agitace. Z počátku se dařilo se střídavým úspěchem prosazovat občasná hraní českých her na stálé divadelní scéně Nostitzova divadla. Po silících protestech německého publika zde ale nebylo postupně možné české hry hrát. Za finanční pomoci pražského českého měšťanstva vzniklo dřevěné Vlastenecké divadlo - Bouda, kde se v letech 1786-1789 sdružovala česká divadelní komunita. Činnost divadla Bouda a jeho pokračovatelů postupně inspirovala rozvoj ochotnického divadla také na českém venkově (Kvaček a kol., 1990).

Dalším střediskem obrozeneckých aktivit byla skupina buditelů soustředěných kolem Krameriovy České expedice. Václav Matěj Kramerius, který je považován za prvního českého novodobého novináře, vydával od července 1799 vlastní vlastenecké noviny. Po jeho smrti 1808 pokračoval ve vydávání českých novin jeho syn až do roku 1821. První obrozenecké noviny informovaly, vzdělávaly a poučovaly českého čtenáře příspěvky národně uvědomělých publicistů (František Jan Tomsa, Jan Rulík a další) a přinášely rovněž úřední a hospodářské zprávy (Čapka, 2011).

Významná a důležitá byla i Krameriova vydavatelská činnost jeho nakladatelského podniku Česká expedice. České knihy vydával jako nakladatel, ale také jako překladatel i autor.

Krameriova Česká expedice, založená roku 1790, zůstávala střediskem buditelských aktivit i na přelomu 18. století. Působili zde vedle sebe představitelé starší i nové generace buditelů. Josef Dobrovský jako symbol první generace nositelů obrozeneckých snah byl představitelem myšlenek slovanské vzájemnosti. Původ nárůstu slovanského cítění souvisel s tehdejší historickou situací. Do té doby slabé české národní hnutí hledalo podporu u jiných slovanských národů a pozornost obracelo k mocnému ruskému národu. Josef Dobrovský vytvořil základy novodobého slovanství, jehož nárůst ovlivnily i opakované přechody a pobyty ruských vojsk v českých zemích při napoleonských taženích (Kvaček a kol., 1990).

Představitelem druhé generace obrozenců byla Jungmannova skupina. Přicházela s odlišnou koncepcí vlastenectví a českého národa. Původní společný projekt - nový český

buditelský časopis „Hlasatel literatury české“, který měl být vydáván českou Expedicí jako samostatná příloha Krameriových novin, se po několika odkladech nerealizovala. Až v roce 1806 vyšlo první číslo samostatného časopisu „Hlasatel český“. Tento časopis byl ale nezávislý na Krameriových novinách a měl odlišné národně buditelské pojetí. Byl zdůrazňován význam českého jazyka a tradičního zemského vlastenectví. Pro tuto generaci buditelů bylo charakteristické důsledné omezení pojmu českého národa a české národní kultury pouze na uživatele češtiny. Jazyk byl považován za hlavní znak národa a za základ k vytváření svébytné národní kultury. Nový přístup Jungmannovy skupiny k vlastenectví si svou převahu získával postupně v přechodném období od názorového proudu Dobrovského první generace (Čapka, 2011).

1.6 Obrozenecké hnutí na Moravě

České národní vědomí se na Moravě rozvíjelo v dlouhodobém procesu postupného šíření idejí o národu a o vlasti. Jeho počátky jsou patrné již ve 20. letech 19. století, kdy obrozenecké myšlení rozvíjelo jen několik jednotlivců. Ke konci 19. století, kdy tento proces vrcholil, se téměř všichni Moravané, kteří mluvili česky, už považovali za příslušníky českého národa. Proces národního uvědomování ale neprobíhal plynule. Střídal se období úspěšná s významnými posuny v buditelské činnosti s obdobími stagnace. Významný mezník v procesu národního uvědomování na Moravě v 30. letech představoval příchod několika buditelských osobností z Čech - František Cyril Kampelík, Alois Vojtěch Šembera a František Matouš Klácel. Moravské vlastenecké hnutí se jejich vlivem začalo hlásit ke stejným idejím jako národní hnutí v Čechách. Český patriotismus tak pronikl do tradičního zemského cítění inteligence na Moravě. Moravané se však stále zajímali přednostně o moravské reálie a dějiny Moravy a používali téměř výlučně jen moravské symboly. Tento přístup byl dobře patrný u posluchačů kněžského semináře v Brně sdružených kolem Františka Sušila. Družina Sušilových přátel a žáků rozvíjela jako hlavní myšlenku cyrilometodějství vnímanou jakou soubor katolického náboženství, českého národního vědomí a panslavismu²³ i moravského patriotismu²⁴. Tato myšlenka byla nadlouho charakteristickým rysem českého národního obrození na Moravě. O šíření Sušilova cyrilometodějství se zasloužili hlavně mladí kněží, kteří po dokončení semináře

---

²³ Panslavismus - idea jednoty slovanských národů, také často známa jako tzv. Slovanská vzájemnost

²⁴ Patriotismus - oddanost domovské zemi, vlastenectví

odcházeli do svých nových působišť a jako duchovní šířili národní vědomí. Tvořili vlastně většinu moravské vlastenecké obce a výrazně tak ovlivňovali podobu národního vědomí Moravanů (Řepa, 2001).

Revoluční roky 1848-1849 se staly druhým mezníkem vývoje národního hnutí. V uvolněných společenských poměrech se mohlo projevat svobodněji než v předchozím období. Nové události vedly k úvahám o společnosti a dalším směřování. V politické oblasti byl aktuální vztah Moravy k Čechám a k Němcům. Moravané se přesvědčovali, že v občanském životě i v politické oblasti je s Čechy pojí shodné cíle i zájmy. Na druhé straně se vyhrotil vztah mezi Čechy a Němci - rozvoj nacionalismu posiloval na obou stranách národní uvědomění. Od roku 1849 s nástupem reakce národní hnutí na Moravě stagnovalo. Od počátku 60. let však vlastenci opět navázali na vývoj v revolučních letech. V 60. letech došlo k významnému klíčovému příklonu Moravy k českému národnímu vědomí. Národní hnutí už nezasahovalo jen kulturní oblast, ale směřovalo i do oblasti politické. České národní vědomí na Moravě bylo v 60. letech posilováno pořádáním velkých slavností a různých shromáždění u příležitosti cyrilometodějského milénia i dalších událostí. Na Moravě vznikaly také kulturní slovanské spolky, kde Moravané nabývaný pocit národního vědomí vzájemně sdíleli. Byly zakládány spolky čtenářské, pěvecké, tělocvičné, ale i hospodářské (spořitelny a záložny). Aby se myšlenky národního uvědomování dostaly i k venkovanům, byly pořádány „vlastenecké výlety“, svým charakterem podobné křesťanským poutím. Národní hnutí na Moravě se v tomto období rozvinulo natolik, že ho konflikty v následujících 70. letech zcela nezbrzdily. Spory mezi českými a moravskými politiky i konzervativní smýšlení příslušníků moravské inteligence českomoravskou vzájemnost ale značně komplikovaly. Zlomem ve vývoji národního obrození byl příchod nové generace Moravanů počátkem 80. let. Mladí Moravané byli plně zaujati českým nacionalismem, a proto většinou mířili na vysokoškolská studia do Prahy. Chtěli, aby národní vědomí mělo moderní rysy a obsah, neztotožňovali se s konzervatismem a romantismem svých předchůdců. Tuto generaci Moravanů 2. poloviny 19. století reprezentovali Masaryk a Janáček. Odmítali šarvátky mladočechů a staročechů, povrchnost a trpělivost (Hýsek, 2012).

Závěrem 19. století se konečně podařilo českému národnímu vědomí proniknout i na venkov a k nižším vrstvám moravské společnosti. Velkou zásluhu na tom měl velký počet dnes již neznámých nebo málo známých buditelů, kteří se soustavně a bez velkého rozruchu snažili kultivovat venkov. Přispěli k tomu také změny ve školství i celková

modernizace společnosti, technický pokrok a rozvoj v dopravě. Venkov přestal být uzavřený, zmenšovaly se krajové rozdíly a také slábnul význam tradice. Mladí venkované přicházeli za prací do průmyslových měst. Přejít z vesnického komunitního způsobu života k anonymnímu městskému jim přinesl i změnu identity. Soužití podle vícegeneračního modelu bylo zaměněno za jednogenerační a tím se oslabil, kromě jiného, vliv a přenos tradice. Vlivem těchto změn mohlo české národní hnutí uspět i mezi Moravany (Řepa, 2001).

2 OSOBNOST ŠEBESTIÁNA KUBÍNKA

2.1 Dětství a vliv rodinného prostředí

V křestní matrice (sv. III., s. 43) obce Tvarožná je zapsáno místo a den narození Šebestiána Kubínka - Blažovice č. 30, 1. leden 1799. Narodil se jako předposlední z 12 dětí²⁵ manželům Tomáši Kubínkovi, nar. 17. prosince 1753²⁶, pololáníkovi v obci Blažovice a Anně Kubínkové, nar. 10. května 1763²⁷ rozené Macháčkové z Jiříkovic. Oddáni byli dne 5. února 1782 ve Šlapanicích. Jméno dostal Šebestián po svém kmotru Šebestiánu Jahodovi, láníkovi z Tvarožné. Obec Blažovice příslušela k farnosti Tvarožná, kde byl Šebestián 2. ledna 1799 pokřtěn.

Oba rodiče byli horliví křesťané, lidé dobrého srdce, pěstující ctnosti, denně prosící v modlitbách o požehnání. V mnohém byli příkladem nejen svým dětem, ale i sousedům a širokému okolí. Později, ve svých spisech, vzpomíná Šebestián Kubínek s úctou na otcovu zbožnost a pracovitost, pokoru při ranním a večerním rozjímání a modlitbě. Svého otce obdivoval, měl ho za vzor, v myšlení i jednání. Matka byla Šebestiánovi něžnou maminkou, kouzelnou bytostí, která uváděla vše v soulad. Vnímal její laskavost a soucit s potřebnými. Pomáhala chudým rodinám a pocestným stravou²⁸ a noclehem (Jančík, 1941). Díky dennodennímu příkladu svých rodičů vyrůstal Šebestián v harmonickém výchovném prostředí a během svého budoucího života převzal vzor a odkaz jejich poctivosti, píle, pokory a sociálního citění, aby v zušlechtěné a osobité podobě sociálně- pedagogicky působil ve prospěch svého blízkého i širokého okolí.

Jeho dny nenaplňovaly však jen radost a štěstí. Bylo mu teprve šest let, když zažil strastiplné události, které se mu hluboce vtiskly do paměti. I Blažovice byly dějištěm bojů, zejména těch, které vešly do dějin jako „Bitva tří císařů“ u Slavkova v prosinci roku 1805. *„Pamětliv jsem války francouzské v roku 1805; když u Slavkova byla střelba hrozná a přes vesnici Blažovice stříleno, tu byli jsme ukryti v panském stavení, kteréž puma neprorazila, ale bylo jich tam mnoho zazděno na památku, aby se nezapomnělo na hrůzy té války, po níž*

---

²⁵ Sourozenci (z nichž 9 zemřelo): Josef, nar. 10. 3. 1784, zemřel 12. 3. 1784; Veronika, nar. 6. 10. 1785, provdána 8. 5. 1810 za Václava Nohela do Kruhu-Holubic; Terezie, nar. 3. 6. 1787, zemřela 7. 7. 1787; Marianna, nar. 2. 5. 1788, zemřela 16. 8. 1854; Magdalena, nar. 14. 7. 1789, zemřela 2. 8. 1789; Michael, nar. 8. 5. 1791, zemřel 13. 5. 1791; Františka, nar. 3. 4. 1793, zemřela 22. 4. 1793; Matouš, nar. 26. 8. 1794, zemřel 27. 11. 1794; Apolonie, nar. 14. 1. 1796, zemřela 16. 3. 1798; Martin, nar. 3. 11. 1797, zemřel 8. 11. 1797; Terezie, nar. 26. 8. 1800, zemřela 17. 10. 1800.

²⁶ Zemřel 17. května 1832

²⁷ Zemřela 21. dubna 1826

²⁸ Pravidelně rozdávala chléb, tzv. každé nové pečeni, tj. z nové mouky

tam tisíce snad mrtvol zahrabáno do jam hlubokých. Pamatuji také sen, kterýž měl jsem ještě před tou válkou nedlouho. Viděl jsem totiž ve snách vojsko na koních k boji připravené nad mou osadou se ukazující a vznášející. Množství lidu tehdy od strachu onemocnělo a mnoho jich též pomřelo, divné to však nebylo, nebo když jako hoch teprve pětiletý s jinými vozil jsem se na ledě v prosinci, když voda již zmrzlá byla a tam přijel na koni francouzský šašér s černou vysokou čepicí beraní, tu se mně zdálo, že je to smrt a nic jiného.“ (Kubínek, 1878, s. 81).

Po svém šestém roce začal Šebestián chodit do školy. Zpočátku se jí bál, brzy se však ukázalo jeho nadání. Učitel Adler vypomáhal panským písařům a tím byl velmi zaměstnán, proto se nechal svým nejlepším žákem ve vyučování zastupovat. Od čtvrté do sedmé třídy učil Šebestián ostatní děti číst, psát a počítat a opakoval s nimi katechismus. Už v té době velmi rád četl, zejména Bibli, kterou si půjčil od své tety Apoleny. Teta i obětavý rodinný přítel František Štěpánek ho v četbě podporovali (Michalčík, 1988).

Kubínkova dětská léta byla prožitá ve znamení radosti a harmonie rodinného prostředí. Na druhé straně působily i prožitky vojenských tažení. Celý brněnský kraj, a s ním i Blažovice trpěl přítomností francouzských vojsk, která zde měla téměř po celý rok 1809 svoje ležení.

2.2 Formování osobnosti v mládí

Sotva Šebestián vychodil školu, opět zasáhly do jeho života vojenské události. *„Když Napoleon I. od roku 1801 až do r. 1813 bouřil v světě, nejsa s tím spokojen co měl, ale celým světem chtěje vládnout, tu mocnáři druzí nechtíce déle na to hledět umluvili se, totiž rakouský, pruský a ruský chtějí tomu jeho počínání učiniti konec, celé síly vojska postaviti proti němu. Zajat a jeho bojům učiněn byl konec. Totiž Napoleon I. byl holí v ruce Boží, kterou nás Bůh trestal, já sám dobře pamatuji jak mně v pátém, v devátém a i v třináctém roku dostalo se několik ran tak citelných, že již v devátém roce dobře jsem to uvažoval za trest Boží na nás seslaný.“ (Kubínek, 1878, s. 88).*

V roce 1813, ve kterém se bojovalo i u Lipska, nastoupil Šebestián na místo čeledína, který, jako mnoho jiných, musel také k vojsku. Čtrnáctiletý Kubínek vozil povozem pro vojsko obilí - do Mikulova, Jihlavy, Čáslavi, Kolína, i k armádě do Lipska. Tyto cesty ovlivnily dospívajícího Kubínka. Chtěl se vyrovnat druhým a vrstevníkům. Koupil si

dýmku, začal se toulat, tančil a zpíval u muziky. Otec mu nebránil, zastával názor, že k mládí určitá volnost patří (Jančík, 1941). Kubínek později o svém mládí soudí přísně, ale jeho současníci nepovažovali jeho chování za neobvyklé. Pro Václava Kosmáka²⁹ „*byl Kubínek chasník jako struna, červený jako růže, a zpíval a tančival u muziky až dost - ale vždycky v poctivosti a v pořádku.*“ (Kosmák, 1892, s. 117).

Navzdory světským radostem a zábavám mládí, se projevila výchova a vzor rodičů. Kubínek toužil po vznešenějších prožitcích a cílech. Srovnával své prožité dny s dny, jak je žil jeho otec, zbožně, s modlitbou, opravdově. Rád četl v náboženských knihách a rozjímal o nich. Rád se modlil, doma nebo v přírodě, rozmlouval s Bohem, pochopil sílu modlitby. Nacházel v ní klid, pochopení, útěchu, posilu a odvalu. Po vzoru otce byl pečlivým hospodářem, rád pracoval na poli, v celém rodinném hospodářství. Přemýšlel o smyslu lidského života, o sobě, o druhých. Podobně jako orál, vláčel, osíval, zúrodněval rodinná políčka, zatoužil, aby vzkvétala a mnohonásobnou úrodu přinášela i jeho duše. Dospěl k názoru, že toho lze dosáhnout jen pilnou a neúnavnou, soustředěnou prací. Po nelehkém boji sama se sebou se rozhodl pro svobodný život, bez manželky, bez založení rodiny (Michalčík, 1988).

Dostupné prameny nejsou jednotné v zodpovězení otázky, co způsobilo rozhodnutí Kubínka opustit světský přístup k životu a vydat se na dráhu apoštolského působení. Někteří jeho současníci a někteří autoři uvádějí různé významné události v jeho životě. Mohlo to být srovnávání Kubínka svého dosavadního způsobu života se zbožností otce. Mohl to být i zážitek náhlé smrti dívky při tanci na zábavě nebo zážitek nezkrotného vzteku pomatené ženy, u níž se místní střídali v dohledu. Mohly to být i prohrané peníze při zábavě. Podle jeho vrstevníka a přítele Antonína Štěpánka se Kubínkovo dokonalé obrácení vyvíjelo už 5 až 6 let před zážitkem s pomatenou ženou (Jančík, 1941).

2.3 Poutě

Svoje odhodlání, svůj vznešený cíl stát se lepším, zušlechtit sebe a napomoci sám sebou učinit lepším současný svět, začal Kubínek naplňovat organizováním blízkých i vzdálených poutí. Navštěvoval kostely, trávil hodně času při modlitbě.

---

²⁹ Katolický kněz působící 16 let v Tvarožné, spisovatel, někdy nazývaný Homérem moravského lidu, známý především mnoha krátkými povídkami ze života moravského venkova tzv. „kukátký“ (1843-1898)

Poprvé se zúčastnil poutě v roce 1807, jako osmiletý chlapec. Poutníci z Blažovic putovali pravidelně s poutníky z Tvarožné vždy ve svatodušní neděli do Křtin. Kubínek si toto putování půvabnou krajinou Moravského krasu a působivé poutní místo s monumentální stavbou barokního chrámu Panny Marie Křtinské od stavitele Giovanniho Santiniho ihned zamiloval. Rád tu však pobýval i mimo poutní čas. V tichu chrámu tu přemýšlel, rozmlouval s Pannou Marií a odcházel vždy posílený a potěšený. Kubínek se stal velkým mariánským ctitelem a poutníkem (Soldán, Daněk, 1999).

V době, ve které se Kubínek narodil, se poutní procesí, utlumené vlivem rakouského císaře Josefa II., začala teprve obnovovat. A právě Kubínek se postupně zasloužil o obnovu křtinských poutí. Dodnes sem Blažovičtí počátkem října konají pout'.

Šebestián Kubínek

(Františku Michalčikovovi věnuje Tomáš Špidlík)

Zvon za zvonem se rozhoupal,
les jása chválou Marie,
žhne v strmou stezku slunce pal,
kde k Hostýnu lid putuje.

Jde postava tam k zemi schýlena,
však na rtech zpěv a v očích jas.
Knih almárka i věku břemena
mu neztlumily vroucí hlas.

Jej nadchne dálka, háj i luh,
zná Moravěnky sever, jih,
kde Kubínkovi mluví Bůh,
kde rozsévá on moudrost knih.

Ó Bože otců, Bože národa,
náš v Písmu je i hlas je tvůj,
ten odkaz Cyrila i Metoda
nám, Hospodine, opatruj!

Kubínek organizoval a vykonával poutě i na Hostýn, do Maria Zell, a do Vambeřic. Historie poutního místa Marie Zell³⁰ je spjata s Moravou - moravským markrabětem Vladislavem Jindřichem³¹ a jeho manželkou Anežkou Kunhutou. V létech 1073-1096 zde byl postaven benediktinský klášter. Zdejší mnichové se odtud vydávali do hor mezi pastevece a přinášeli jim kulturu a zejména duchovní poznání. Jeden z mnichů se v roce 1157 také vydal do hor, vzal si s sebou pro duchovní posilu sošku Panny Marie. V horách, kde si postavil malé obydlí, postavil také malou dřevěnou kapličku pro sošku. U ní se modlil, rozjímal a postupně přicházeli i místní osadníci a u malé kapličky se také modlili a konali soukromé pobožnosti. Z místa se postupem času stalo posvátné místo a jeho věhlas se rozšířil až na Moravu. Moravský markrabě Vladislav Jindřich a jeho manželka Kunhuta trpěli v té době již dlouho těžkou nemocí. Oběma se zdál sen, v němž jim sv. Václav poradil, aby poprosili o pomoc Pannu Marii. Na poděkování za uzdravení aby poté nechali vystavět svatyni na místě, které se dnes nazývá Maria Zell. V roce 1200 se tak stalo. Po 163 letech v roce 1363 zde nechal uherský král Ludvík I. postavit monumentální chrám s gotickou věží na poděkování za vítězství v boji. Od té doby se chrám stával stále věhlasnějším, stal se hojně navštěvovaným poutním místem. Pravidelně sem přicházela procesí i z Ivančic a z Brna. Brněnská pouť se konala každý rok na znamení poděkování za vysvobození města od švédského obležení. Procesí poutníků vycházelo vždy 20. srpna po mši svaté v kostele sv. Jakuba a po šesti dnech dorazilo do Maria Zell. Kubínek viděl v účasti na pouti hluboký smysl. Pro něj byla pouť příkladem cvičení se v trpělivosti, pobožnosti, dobrých mravech a ctnostech. Složil i několik poutních písní, které se někde zpívají dodnes. Podle jeho názoru bylo však před odchodem na pouť třeba postarat se nejdříve o dům, hospodářství, zajistit dohled nad dětmi (Soldán, Daněk, 1999).

Kubínek popsal průběh poutí z hlediska pobožností, ale i z hlediska obdivu k přírodě. Čerpal z ní náměty a podobnost i pro duchovní život.

21. dubna 1826 zemřela maminka a za šest let, 17. května 1832, otec. Před svou smrtí projevoval obavy, co bude s hospodářstvím. Zvažoval, zda by nebylo lépe odkázat, předat hospodářství některému z vnuků. Šebestián s úmyslem otce souhlasil. Obecní úřad v Blažovicích, na návrh pana vrchního, však doporučil odkázat hospodářství právoplatnému dědici Šebestiánovi. (Michalčík, 1988). Ve svém zdůvodnění uvedl: „Šebestián chodí sice po poutích a hoví svým pobožnostem, jiní však hospodáři prosedí

³⁰ Ve Štýrsku, v dnešním Rakousku

³¹ Bratr českého krále Přemysla Otakara I.

dny ve vinopalně a hospodách, nedbají o svůj dům, nestarají se o domácí ani o žádné pořádky a práce na polích a též hospodaří.“ (Michalčík, 1988, str. 24). Svým doporučením tak jasně odlišil ušlechtilé strávený čas od času promarněného.

2.4 Podpora chudých

Kubínkovi bylo vždy líto, když hospodáři, otcové rodin, vysedáváním ve vinopalně a v hospodách promarnili těžce vydělané peníze, ochuzovali rodiny a často tak způsobili ztrátu rodinného majetku. Kubínek se nacházel ve slovech Písma svatého, jeho zásadou bylo: *„Činit všem dobře, milovat všechny bez rozdílu i nepřátele.*“ (Michalčík, 1988, str. 25). Rád věnoval peníze misiím, chudým studentům, podporoval žebráky a lidi žijící v osamění a nouzi, přispíval na dobrou knihu. Podle příkladu rodičů, jeho dům byl vždy otevřen pocestným. Svůj majetek užíval pro dobré účely, ve prospěch chudých. Zvláště podporoval chudé, kteří se styděli žebrat. Řídil se slovy Písma: *„Když ty dávaš almužnu, ať neví tvoje levice, co dělá tvoje pravice, aby tvoje almužna zůstala skrytá, a tvůj Otec, který vidí, i co je skryté, ti to odplatí“* (Mt 6, 3-4). Zastával se žebrajících a ostatní, později i písemně, vyzýval k darování almužny ve dvojí podobě: chleba pro tělo a dobré podpůrné slovo pro duši. Tím učil dvakrát: žebrající nutnosti pracovat, zasloužit si každodenní chléb a navíc přispívat těm, kteří již pracovat nemohou, to znamená naučit se postarat se o sebe a pomáhat přitom jiným. Ostatní učil jít příkladem, podporovat a dodávat odvalu žebrajícím v tomto úsilí (Michalčík, 1988).

Kubínkova hluboká víra a sociální citění se celoživotně projevovaly ve vytrvalém charitativním úsilí. František Michalčík o něm píše: *„Pro hluboký duchovní vnitřní život podobal se italskému světci a patronu mládeže donu Janovi Boskovi a měl v sobě něco prorockého.*“ (Michalčík, 1988, str. 26).

ThDr. Josef Jančík³², obdivovatel Kubínka, o něm uvedl: *„Celým svým životem a konáním hořel pro dobro a všude je kolem sebe šířil.*“ (Soldán, Daněk, 1999, str. 16).

Současník Kubínka, blažovický „písmák“ Antonín Štěpánek, v roce 1865 napsal do protokolu Jednoty sv. Klimenta v Blažovicích: *„Šebestián Kubínek jest křesťan ctností nevytěčných, neplně ctnosti jen ty nejpotřebnější, nýbrž ctnosti také jenom raděné*

---

³² Profesor morálky a sociologie

a ku kterým bývá hnutý milostí Boží. Ó kdyby takových bylo více, tu bychom měli zrcadla pravé křesťanské dokonalosti“. (Soldán, Daněk, 1999, str. 16).

V roce 1847 prodal Kubínek dům svému synovci Tomáši Nohelovi³³ za 3 000 zlatých. Peníze z prodeje věnoval na osvětové účely, především okolním obcím pro účely školních knihoven. Rozhodl se věnovat všechn čas svému přesvědčení o prospěšnosti četby dobrých česky psaných knih pro jednotlivce, rodiny a celé rody. Toto přesvědčení se stalo jeho životním programem.

2.5 Bratrstva, dědictví, spolky, jednoty

Od roku 1832 vzniklo na Moravě mnoho bratrstev, dědictví, spolků a jednot.

V roce 1844 založil Kubínek **Bratrstvo sv. Růžence** v rodných Blažovicích. Jeho účelem byly modlitby, růžencové pobožnosti a četba. Kubínek předčítal ze životů svatých a z dobrých Svatojanských knih. Vybízel ke ctnostem a co nejlepší službě ostatním. Členové Bratrstva se stali vzdělanějšími a po čase sami vyzývali ke křesťanským činům (Jančík, 1941).

Kubínek měl velké zásluhy v získávání členů pro dědictví, bratrstva i spolky. O každém členu byl veden záznam na příslušném farním úřadě. Knihy těchto církevních, ale i světských spolků Kubínek prodával i rozdával na svých cestách po celé Moravě.

Dědictví sv. Cyrila a Metoděje v Brně vzniklo 23. srpna 1850. Za cíl si dalo vydávat, ale i překládat dobré vzdělávací a poučné (dějepisné, zeměpisné, přírodopisné, o řemeslech a zemědělství) a příkladné a duchovní knihy, ukazující dobré příklady hodné následování. Byly to např. knihy Život svatého Cyrila a Metoděje, Život svaté Alžběty, Život svatého Jana Kapistrána, Život svatého Františka Borgiáše. Prvním ředitelem Dědictví se stal František Sušil. Z laiků jsou největší služby pro Dědictví přiznávány Kubínkovi. Jeho nadšení a vytrvalé úsilí přivedlo přibližně 4 000 členů a přínos nejméně 40 000 zlatých. Výbor Dědictví vyjádřil Kubínkovi ocenění za jeho práci jmenováním členem I. třídy³⁴ (Jančík, 1941).

---

³³ Potomci bydlí v domě č. 30 dodnes

³⁴ Stal se tak jediným, komu se dostalo této nejvyšší pocty

Dědictví svatého Jana Nepomuckého³⁵ v Praze vydávalo knihy podobného zaměření, např. 5 dílů Životů svatých. Kubínek věnoval Dědictví sv. Jana Nepomuckého, jehož členem se stal už v roce 1841, celkem 1 000 zlatých. Byl nazván „Zakladatel zásluhami“³⁶, získal pro Dědictví více než 3 000 členů (především rody, školy, obce a bratrstva) s celkovým příspěvkem více než 50 000 zlatých. Byl jediným zakladatelem - laikem (Jančík, 1941).

Dědictví maličkových, založenému počátkem roku 1860 v Hradci Králové, Kubínek přispěl 1 200 zlatými. Vklad za dítě činilo 2 zlaté, příspěvek škol činil 5 zlatých. Do 16 let dostávalo dítě každý rok 1 knihu. Dědictví si kladlo za cíl pomoci rodičům, pěstounům, učitelům a vychovatelům dětí při jejich výchově. Vydávané knihy měly děti pobavit, dát návod, dobré příklady a cvičení křesťanské výchovy. Celkem přivedl Kubínek Dědictví 2 441 členů a 7 700 zlatých (Jančík, 1941), (Kubínek, 1878).

Dědictví sv. Prokopa zahájilo svoji činnost v roce 1863. První vydanou knihou, současně vydanou při příležitosti výročí 1 000 let od příchodu věrozvěstů na Moravu, byl Výklad nového zákona, na němž František Sušil pracoval 30 let. A byl to opět právě Kubínek, který pro dědictví získal mnoho členů. Příspěvek členů činil 6 000 zlatých (Jančík 1941), (Kubínek, 1878).

Dědictví sv. Ludmily neboli **Zlatá kniha pro dívky**³⁷, s rokem vzniku 1862 zásluhou profesorů a učitelů v Písku, byla zaměřena na osvětu a vzdělávání dívek, rodin, škol. Záměrem bylo vzdělávat dívky, aby se staly dobrými matkami a manželkami, aby rodiny vzkvétaly. Při vkladu 5 zlatých příslušela 1 kniha a při vkladu 10 zlatých 2 knihy každý rok. Pro dívky (do 20 let) Zlaté klasy, pro nedospělé (do 12 let) obrázkové knížky Zlaté lístky. Zásluhou Kubínka činil členský obnos 5 000 zlatých (Jančík, 1941), (Kubínek, 1878).

Touto svojí činností Kubínek podporoval rodiče, učitele a ostatní vychovatele při výchově dívek. Knihami jim zprostředkoval zamyšlení a osvětu. V tomto můžeme vidět sociálně pedagogický význam jeho úsilí.

---

³⁵ Též jinak zvané Dědictví Svatojanské

³⁶ Této cti se dostalo už jen prvnímu řediteli Dědictví Václavu Pešinovi

³⁷ Také Zlatá kniha dívek českých, zanikla roku 1902

Matice moravská v Brně, v čele s hrabětem Egbertem Belcredim³⁸, vznikla v roce 1869 a vydávala zejména knihy o dějinách Moravy, o založení a rozvoji města Brna. Hodně členů bylo mezi kněžími. Ze záznamů vyplývá, že se o jejich vstup do matice zasloužil svým působením i Kubínek. Přínos členů, získaných Kubínkem, činil 500 zlatých (Jančík, 1941, Kubínek, 1878).

Zábavná bibliotéka vznikla v Rajhradě roku 1870 zásluhou rajhradského benediktina Jana Placida Mathona³⁹ a vydávala časopis o křesťanských mravech Škola Božského srdce Páně. I Kubínek byl jeho kolportérem. Pro Zábavnou bibliotéku získal 372 členů, jejichž členské příspěvky přinesly 500 zlatých (Jančík, 1941).

První **Katolickou jednotu** založil 15. října 1848 zábrdovický kaplan Matěj Procházka⁴⁰. Cílem jednot bylo ožívování víry, láska k bližnímu, pěstování ctností, věnování se mládeži. Během 5 let vzniklo na Moravě 79 jednot. V Tvarožné byla založena 9. března 1849, Kubínek byl jejím členem. V letech 1851 - 1854 se konaly v Brně čtyři sjezdy, na nichž měl přednášku i Kubínek. Např. na 3. sjezdu upozornil na 4 prostředky pro šíření dobra: Slovo Boží, dobrý příklad, vroucná modlitba a dobrá kniha. Na 4. sjezdu připomněl rodičům dobrou výchovu dětí (Jančík, 1941).

V Kubínkově činnosti v rámci Katolických jednot se odráží jeho vytrvalá práce pro společnost. Byl si vědom potřeby osvěty a vzdělanosti, právě jako dobrého vzájemného příkladu a spolupráce, také pokory a myšlení, řádu pro všechny. Kubínkovo uvědomění právem můžeme řadit k sociálně-pedagogickému myšlení.

Kubínek získal pro členství v těchto seskupeních mnoho členů, do jejichž domovů roznesl mnoho knih pro osvětu, vzdělávání, poučení i zábavu. Jak uvádí ThDr. Josef Jančík v roce 1941: „*Obnos, který Kubínek odvedl všem těmto vzdělávacím ústavům, je úctyhodný. Docházíme k celkové sumě 110 000 zlatých, přepočítáno na naše poměry 2 200 000 korun.*“ (Jančík, 1941, s. 31).

---

³⁸ Hrabě Egbert Belcredi (1816-1894), považován za nejvýznamnějšího moravského politika 19. století. Ve svých 33 letech zastával funkci moravského zemského poslance a v letech 1879-1891 byl předsedou výboru pro opravu živnostenského úřadu v rakouském parlamentu. Také předseda Katolicko-politické jednoty brněnské.

³⁹ Organizátor katolického tisku v Brně

⁴⁰ (1811-1889), patřil k Sušilově družině, byl spoluzakladatelem brněnské Katolické jednoty sv. Klementa (1849), literárního spolku Dědictví sv. Cyrila a Methoda (1850). T. G. Masaryk na něj vzpomínal (podle Hovorů s TGM) jako na „dobrého a opravdu náboženského člověka“ a „jednoho z tehdejších křesťanských socialistů“, který ho „seznámil se socialismem“.

2.6 Kolportérství a osvětová činnost na území jižní Moravy

Kubínek usiloval o zvýšení vzdělanosti, rozvíjení ctností a křesťanského života moravského, zejména venkovského lidu. Kromě chrámu a školy považoval za vhodný prostředek dobrou, česky psanou poučnou knihu. Z peněz za prodej domu věnoval vždy 20 zlatých Dědictví sv. Jana Nepomuckého na založení knihovny školám v Blažovicích, Tvarožné, Horákově, Pozořicích, Vážanech, Starém a Novém Rousínově, Tuřanech, Šlapanicích, Telnici, Dolních Kounicích, Šaraticích, Újezdě. Stejný podíl zaplatil i pro obec Blažovice a Růžencové bratrstvo v Brně (Kubínek, 1878).

Kubínek si pořídil zelenou „almárku“⁴¹, 60-70 cm vysokou, uvnitř s přihrádkami. S ní na zádech, putoval prostě oblečený v oděvu z hrubého lněného plátna, v černém širokém klobouku, s poutnickou holí v ruce. Zpočátku bos, později v těžkých botách procházel zejména moravskou krajinou a více než 30 let roznášel, prodával a daroval knihy. Knihy byly Kubínkovou radostí, považoval se za milovníka čtení, četl každý den. Ve svém spise Denník Kubínkův přirovnává knihy k řece Jordánu, u níž kázal sv. Jan Křtitel. Knihy byly pro něj jako řeky, které protékají krajinami a všechny zavlažují a očišťují (Kubínek, 1879) a (Jančík, 1941).

Kubínek na svých „Toulkách Božích“⁴² roznášel dobré česky psané knihy vydávané dědictvími, spolky, bratrstvy, ale obstarával i jiné knihy. Stejně nezištně, za výrobní cenu, rozesílal Bibli a modlitební knihy. Jeho rukama prošly tisíce knih. Kromě knih odebíral také časopisy: Blahověst, Hlas, Časopis katolického duchovenstva, Školu Božského srdce Páně, tři školní časopisy (Jančík, 1941).

Svojí mnohaletou kolportérskou činností šířil osvětu mezi lidmi, a podporoval stále vzdělávání. Šířil myšlenky poctivého a pracovitého života, dobra a pravdy v duchu křesťanské víry. Jeho neúnavná práce vychovávala všechny generace. Na svých cestách během let mohl současně sledovat vývoj a růst - dětí i dospělých. Současně se sám knihami učil, rozšiřoval své obzory. Předával ostatním své poznatky, byl pro ostatní příkladem.

Kubínek s sebou nosil i harmoniku. Podle svědectví obyvatel zašel v každé vesnici nejdříve k některému kříži nebo k soše na náves, poklekl, hrál na harmoniku a zpíval svým osobitým zvláštním způsobem náboženské písně, jindy předčítal nebo se modlil. Děti i dospělí se shromáždili kolem něj a poslouchali, zpívali a modlili se s ním. Lidé ho rádi

⁴¹ Zelená barva „almárky“ vyjadřovala jeho původ zeměděle

⁴² Tak jeho třicetiletou osvětovou kolportérskou činnost nazval ThDr. Josef Jančík

pozvali na nocleh, vždy si však vyžádal jen holý slavník. Stejně prostě i jedl, většinou s díky odmítal chutný pokrm, jeho stravou byl převážně chléb se solí a voda (Jančík, 1941).

Kolem roku 1850 přišel Kubínek na svých cestách poprvé do Dolních Kounic. Kromě dobrého přítele ThDr. Jana Evangelisty Bílého⁴³ se dobrým a důvěrným přítelem stal i Alois Picka⁴⁴. Oba spojovala snaha prospívat druhým dobrou knihou. Knihu oba považovali za vzácného přítele člověka, schopného mu poradit, poučit, zušlechtit, pobavit. Když poprvé přišel Kubínek do Dolních Kounic, podle svého zvyku poklekl u sv. Kříže a modlil se. Zdejší mládež se shromáždila kolem něj a vysmívala se mu. Někdo z Městského úřadu nechal Kubínka odvést do městského vězení. Událost způsobila obecné pobouření, diskusi občanů. Někteří Kubínka haněli, někteří hájili. Alois Picka s několika přáteli přišli za Kubínkem do vězení a modlili se s ním. Kubínek byl propuštěn a následující den při výslechu na radnici objasňoval přítomným pánům, co znamená být dobrým křesťanem (Soldán, Daněk, 1999).

Z generace na generaci až dodnes se ve Vážanech v rodině Pospíšilů předávalo vyprávění o setkáních s Kubínkem. Poprvé sem přišel v prosinci roku 1849. Nevypadal jako obvyklý pocestný. Na zádech měl zelenou skříňku, v ruce hůl a veselý výraz ve tváři. Nejprve se poptával po čtenářích. Dozvěděl se, že ve Vážanech v domě č. 32 žije František Pospíšil, čtvrtláník, který předčítá lidem náboženské knihy a knihy o historii Čech a Moravy. Kubínek byl rodinou přívětivě přijat, z doslechu ho už znali a zprostředkovaně přes známého z Pozořic od něj už několik knih měli ve své knihovně. Pozoruhodné je, že když se po večeři nejstarší z dětí dotázalo na Kubínkovu modlitbu před a po večeři, pomodlil se:

Pane Bože, Otče nebeský, požehnej nám tyto dary,
které z Tvé štědré ruky požívat budeme,
skrze téhož Krista, pána našeho. Amen.

Pane Bože, Otče nebeský, děkujem ti za ty dary,
které jsme z Tvé štědré ruky požívali,
skrze téhož Krista, pána našeho. Amen.

---

⁴³ Farář v Předklášteří u Tišnova

⁴⁴ Velký místní dobrodinec, úředník v Balcarově továrně

Od té doby se rodina společně modlí Kubínkovu modlitbu před a po každém jídle, modlí se jí dodnes.

Kubínek od toho roku přicházel do Vážan a nosil nové knihy a časopisy. V rodině Pospíšilů tak vznikla knihovna s několika sty svazků. Později se staly základem nově založené obecní knihovny ve Vážanech. Smrtí Františka Pospíšila skončila sice jeho předčítání v rodinách, ale syn Jan, který se stal rychtářem, navázal na prospěšnou otcovu činnost jiným způsobem - zachytil mnoho událostí z minulosti i současnosti v několika kronikách. Kubínkem, nazývaným „stréček z Blažejovic“, si nechal od roku 1873 donášet i časopis Lumír. A tento první ročník se dochoval v místní knihovně dodnes. Kroniky Jana Pospíšila se staly základem obecní kroniky (Soldán, Daněk, 1999).

I svými rozhovory v rodinách přispíval Kubínek sociálně pedagogicky k rozvoji a osvětě, přinášel podněty k zamýšlení a novému poznání.

Mimo knihy a časopisy doporučoval Kubínek i kalendář Moravan, ve kterém byly uvedeny i články o hospodářství - o zemědělství a chovu hospodářského zvířectva. Podporoval hospodáře, aby se vzdělávali, aby vykonávali svoji práci, jak nejlépe umí. (Jančík, 1941).

Kubínek se angažoval i při dobročinných sbírkách. Na svých cestách sbíral dary na různé obecně prospěšné účely např. na dostavbu chrámu sv. Víta v Praze, na obnovu kostela v Dolních Kounicích (Jančík, 1941).

2.7 Boj proti alkoholismu

Kubínek horlivě bojoval proti pití pálenky, stal se „apoštolem abstinence“. Na jeho podnět se celé obce připojily k abstinenci pálenky a založily Bratrstva střídmosti pod ochranou Neposkvrněného Početí Panny Marie⁴⁵. *„Nemůžeme však zde mlčením pominouti výtečného úda jednoty této, we mnohých časopisech welmi schwáleného Š. Kubínka. Jeho neunawenou a obětnou práci, sjednocenou horliwým působením tamějšího duchowenstwa docíliło se wýborného wýsledku toho, že téměř weškera obec Blažowska se uwázala w spasitelný slib zdržowání se od pálenky (kořalky), a co jedna z nejpríkladnějších obcí na Morawě jej tak wěrně plní, že tamější palírna již za swé wzala.“* (Hlas, 1849, s. 48).

---

⁴⁵ V Tvarožné založeno r. 1857

„Jestliže člověk je oddán nestřídmosti, zvláště v pití nápojů opojných, jmenovitě pálených, tedy sobě čti knihu vydanou Dědictvím Svatojanským v Praze pod názvem: „Pomni, abys den sváteční světil.“ V této knize dočte se každý, jaká ohavnost jest opilství a jak zlé následky časné i věčné táhne za sebou, škodíc duši i tělu, na zdraví, na statku i na svědomí, jak si opilec kazí naději na království Boží, protože opilstvím stává se nespůsobným pro nebe, do něhož se na žádný způsob nehodí.“ (Kubínek, 1878, s. 146).

Kubínek poukazoval na nedobré až katastrofické následky alkoholismu, pro člověka samotného i pro celou rodinu. Varoval před škodami na zdraví i na majetku, před důsledky pro život. I zde lze spatřovat Kubínkovo sociálně-pedagogické působení.

V duchu křesťanské víry hlásal Kubínek myšlenky naděje a lásky: *„A k ozdobě duše křesťanské patří také svatá naděje, bez níž by také žádný nekonal skutky křesťanské lásky; nemiloval by totiž Boha nade všechno a bližního jako sebe samého. Z lásky k bližnímu, jež musí po Bohu jako sebe samého milovat, musí konat skutky lásky a milosrdenství. Křesťan musí, chce-li nebe sobě zasloužit, lačné krmit, žíznivé napájet, pocestné do domu přijímat, nemocné navštěvovat, vězně vysvobozovat a mrtvé uctivě pochovávat. On musí také konat duchovní skutky lásky, tj.: neumělé učit, zarmoucené těšit, chybujícím radit, hříšné trestat, za živé a mrtvé k Pánu Bohu se modlit.“ (Kubínek, 1878, s. 149).*

2.8 Písemná tvorba

Šebestiána Kubínka charakterizuje v duchu víry, podpory dobré česky psané knihy, osvěty, výchovy, harmonického rodinného života, pomoci druhým, lásky k přírodě i jeho literární práce. Byl lidovým „písmákem“. Nešlo o literární tvorbu, díky níž by byl dnes Kubínek považován za spisovatele, přece však jsou jeho spisy cenné. Vypovídají o době, podporují v šíření dobra, odkazují k dobrým myšlenkám, chování a lidem, k vlastenectví, podporují dobrý život. Obohacují, přivádí k zamýšlení nad historickým odkazem předků, přinášejí sociálně-pedagogické ideje, vychovávají všechny generace. I svými spisy byl Kubínek vychovatelem a sociálním pedagogem.

V letech 1869 až 1881 vydal v Brně na svůj náklad spisy - deníky. V jednotlivých ročnících popisuje po měsících dění, kterého se účastnil. Podává zprávy o vykonaných poutních cestách, popisuje průběh pobožností poutníků. Vystihuje a doporučuje jednotlivcům, rodinám i obcím kalendář Moravan. Zpřístupňuje svými názory knihy,

vydávané jednotlivými Dědictvími, které také nabízel, prodával nebo daroval na svých cestách a doporučuje: „*Kdybys čtenáři přečetl životopis Sušila vlastence věrného, kdybys uvážil zásluhy o národ, o církev, o kněžstvo a o řeč jeho, a netoužil bys býti také výtečníkem takovým, jakým byl Sušil, a nechtěl tak pracovati jako on pro vše dobré ....*“ (Kubínek, 1879, s. 73). Informuje o přírůstku nových členů Dědictví i o výši odvedených vstupních poplatků. Předkládá čtenářům své náhledy na různé oblasti života, např. zahradnictví, hospodářství, včelařství. Uvažuje o síle modlitby, o účelu jednotlivých pobožností, o svátostech, o přibězích Nového Zákona, o Bibli. Zamýšlí se nad historickými událostmi, např. počátky křesťanství na Moravě a v Čechách, nad husitskými válkami. Pojednává o některých světcích, např. sv. Ludmile, sv. Václavu, sv. Vojtěchu.

I. Denník Kubínka, sběratele údů k vzdělávacím ústavům - Úvahy o těchto ústavech a o knihách, jaké vycházejí z těchto ústavů aneb Předchůdce sběratele, jenž dodává chuti a vybízí věřící k přistupování k těmto ústavům. Kubínek spis vydal k tisícileté památce úmrtí sv. Cyrila v Římě.

II. Denník Kubínka, sběratele údů k náboženským ústavům čili předchůdce sběratele, v němž tento poukazuje, jakých ponaučení čtenář nabýti může z knih vycházejících z oněch ústavů.

III. Denník Kubínka, v němž jsou úvahy na knihy vydané roku 1869 z ústavů vzdělávacích. Tento spis vydal Kubínek u příležitosti roku vysvěcení brněnského biskupa Karla Nöttiga.

IV. Denník Kubínka, sběratele údů k vzdělávacím ústavům - Úvahy o těchto ústavech a o knihách, jaké vycházejí z těchto ústavů aneb Předchůdce sběratele, jenž dodává chuti a vybízí věřící k přistupování k těmto ústavům.

V. - VIII. Denník Kubínkův. Ročník pátý až osmý, v nichž jsou úvahy na knihy roku 1872 a 1873 vydané z ústavů vzdělávacích a pozvání Moravanů a všech k přistoupení k těmto vzdělávacím ústavům.

IX. a X. Denník Kubínkův. Ročník devátý a desátý, v nichž obsaženy jsou úvahy na knihu „Muž křesťanský“ a pozvání Moravanů a všech k přistoupení k vzdělávacím ústavům.

Roku 1862 byl Kubínek vyzván a požádán P. Kuldou⁴⁶ a kanovníkem Pešinou⁴⁷, aby sepsal „děje života svého“. Zpočátku Kubínek za smysluplnější činnost považoval své cesty po Moravě a Čechách, jimž chtěl věnovat všechn čas. Posléze přislíbil a postupně napsal 16 pojednání o důležitém dění během svého života i poučení o křesťanských mravech a ctnostech. Než je však kanovník Pešina předal k tisku, zemřel a archy se ztratily. Až později je Kubínek napsal znovu a v roce 1878 vyšly pod názvem **Děje Kubínka, sběratele údů k ústavům vzdělávacím. K nimžto připojena jsou některá mravní poučení křesťanská. Též také o válkách a o pozdvíženích tohoto století, které směřují proti náboženství a o vděčnosti, již projevuje Kubínek za třicet let svého cestování po Moravě všem svým dobrodincům za prokázaná dobrodiní** (Kubínek, 1878).

Kubínek zde autenticky popisuje vznik a účel spolků a bratrstev, pro něž získával na svých cestách členy. Předkládá zde svoje úvahy o některých křesťanských ctnostech, např. o trpělivosti, pilnosti, pracovitosti, střídmosti. O pravdě a spravedlnosti říká: „*Žádné věci v tomto Božím světě neměli bychom sobě tak vysoce vážit jako spravedlnosti a pravdy, neboť nic pozemského nemůže člověka oblažiti a náležitě spokojený život mu připraviti.*“ (Kubínek, 1878, s. 130).

A dále vyzývá: „*Budme tedy vždy tak živi - nábožní, ctní, spravedliví - svatou pravdu vždy milujme - ctnostně, svaté vždy obcujme - bližního svého nepodvádějme - špatné zboží za dobré neprodávejme - řemesla falešně nekonejme - váhu nebo míru nepravou nemějme - co je nám k hlídání svěřeno - k ochraňování poručeno - nechtějme si to přivlastňovati aniž z toho co ukrádati - nebudme nevěrní manželé jedni druhým - budme věrní příповědém u oltáře tuhým - tak svatá pravda se u nás uhostí - a nás ze všeho zlého vyproští - veda nás po cestě k nebeské krajině - přivede nás šťastně k přemilé otčině - kdež nikdy nebudem klamáni - než věrně, stále, upřímně milováni.*“ (Kubínek, 1878, s. 136).

Děje Kubínka i deníky vycházely na pokračování v časopise Hlas⁴⁸.

Se záměrem poděkování Panně Marii při poutích a svých dalších pobytech ve Křtinách napsal **Pobožnost k uctění Nejsvětějšího života Pána našeho Ježíše Krista v poutním slavném chrámu Páně Křtinském v Markrabství moravském**. Vydal ji vlastním

⁴⁶ Beneš Method Kulda, katolický kněz, kazatel, spisovatel, kanovník na Vyšehradě, spoluzakladatel Dědictví Svatojánského, sběratel lidové slovesnosti

⁴⁷ Římskokatolický kněz, spisovatel a nakladatel se zásluhami o dostavění Svatovítské katedrály

⁴⁸ Časopis Ústřední jednoty katolické v Brně

nákladem v roce 1863. V tomto spise věnuje Kubínek pozornost především poutnímu chrámu ve Křtinách, zastavuje se u jednotlivých oltářů, obrazů a dalších památek. Zaměřuje se na čtyři velké tabulové obrazy⁴⁹ za hlavním oltářem, které představují výjevy ze života Ježíše a Panny Marie.⁵⁰ „*Jest v tomto slavném kostele Křtinském vyobrazen Život Pána Ježíš na čtyřech půldruhé sáhy širokých obrazech obsahujíc osmdesát představení. Na každém obrazu dvacet tajemství vypodobněno za velkým oltářem, na němž obraz divotvorný Panny Marie postaven.* (Kubínek, 1863, s. 2). Zpřístupňuje původ a dobu křtinské poutě, stejně jako modlitby. Uvádí 23 mariánských písní, překládá dva návrhy vykonání pobožnosti. Pojednává např. o účelu svaté zpovědi, svatého přijímání, o víře, naději a lásce. Vybízí ke konání poutního zastavení a zamyšlení. Kniha byla současně vydána u příležitosti tisícího výročí příchodu slovanských věrozvěstů Cyrila a Metoděje na Moravu (Kubínek, 1863).

Dalším spisem, kterým chtěl Kubínek šířit osvětu a dobro, byla **Poutnická cesta z Brna do Celly Marie Panny, již mnohaletý Cellenský poutník, namnoze známý sběratel údů dědictví Svatojanského v Praze, dědictví sv. Cyrilla a Methoděje v Brně, dědictví Maličkových v Hradci Králové, dědictví sv. Prokopa v Praze a Zlaté knihy dívek českých v Písku, uvědomuje těm, kteří tam ještě nikdy nebyli.** Kubínek vydal tento spis opět vlastním nákladem v roce 1875.

V roce 1879 vznikla **První kniha Mojžíšova, v rýmech sestavená pro čtenáře, kteří písmo svaté čili bible nemají od Kubínka, sběratele údů k vzdělávacím ústavům.** Spis stručně popisuje stvoření světa, stvoření Adama a Evy, první hřích. Pojednává o bratřech Kainovi a Abelovi, o Noemovi, stavbě korábu, potopě světa a Noemově rodu.

S úspěšným ohlasem se setkaly Kubínkovy texty písní. První vydání 4 000 exemplářů prvního textu **Píseň ke mši svaté a) pro adventní čas, b) na den narození Páně a na celý vánoční čas, c) v čas postní,** bylo brzy rozebráno.

Dalším byl text **Mešní písně pro Křížové dny, píseň rorátní, k Srdci P. Marie.**

Vydal také ve třech dílech **Novou píseň pro poutníky cellenské.**

Kubínkův první Denník obsahuje **Píseň probuzující ze sna česko-slovanský lid a povzbuzující jej k přistoupení k ústavům vzdělávacím** (Jančík, 1938).

⁴⁹ Zřejmě od brněnského malíře Mastného

⁵⁰ Narození a dětství Ježíše, jeho učitelství, umučení a zmrtvýchvstání, také některé události ze Skutků apoštolů

Kubínkovy knihy a písně byly určeny nejširší veřejnosti. Chtěl, aby se šířilo dobro. Cítil povinnost upozorňovat na nebezpečí a ukazovat cestu k nápravě. K tomu účelu posílal také své **listy**.

Jedním z nich byl list **Kubínkovo poselství krajanům**. Bylo určeno blažovickým krajanům. Nabádá je zde k poctivému řádnému životu, k pozorné výchově dětí, zvláště dcer, upozorňuje na nešvary a připomíná soucit s pocestnými a chudými (Jančík, 1941).

Dalším listem byl **List Šebestiána Kubínka, zasláný 20. ledna 1877 Pavlu Štěpánkovi, t.č. představenému obce Blažovic**. V něm Kubínek vyzývá k zachování církevních příkázání, ke křesťanskému životu. Modlitbu, půst a almužnu považuje za hlavní dobré skutky. K nim nabádá. Sděluje názor na svěťácký způsob svého života v mládí a předává své poznání a doporučení. Doporučuje osvětu a vzdělanost prostřednictvím českých knih. Závěrem opět vybízí k laskavosti vůči pocestným (Jančík, 1941).

V **Listu Šebestiána Kubínka, zasláný Janu Štěpánkovi, hostinskému v Blažovicích** opět připomíná modlitbu, půst a almužnu jako potřebné dobré skutky. Vysvětluje chod a účel hospod v dřívějších dobách. Ne pro opilství, ale pro pocestný lid - pro poskytnutí stravy, občerstvení, odpočinku a přístřeší na noc. Poukazuje na nárůst počtu hospod, a to i na vesnicích. Vybízí k návratu k původnímu účelu hospod a odmítnutí podpory opilství, propitých majetků, hraní karet, klení a pomlouvání (Jančík, 1941).

Dne 16. 7. 1865 obdržel Antonín Štěpánek⁵¹ **List Šebestiána Kubínka Antonínu Štěpánkovi z Blažovic**. V něm Kubínek aktuálně informuje a doporučuje hodnotné knihy. Současně obšírně vykládá, shrnuje úlohu apoštolství a potřebu svobodného života bez založení rodiny pro jeho soustředěné vykonávání. V Antonínu Štěpánkovi si Kubínek přál svého následovníka (Jančík, 1941).

Ve všech Kubínkových listech můžeme sledovat znaky altruismu - nezištné pomoci potřebným, soucitu, vybízení k dobrým skutkům. Také k pozastavení v půstu a k přemýšlení v modlitbě. Dnes bychom mohli vyjádřit také soudobými slovy sociální pedagogiky: sebereflexe, empatie, sociálnost, charita, výchova a celoživotní vzdělávání, integrace. V listu hostinskému pak také závislost na alkoholu a hraní.

---

⁵¹ Synovec Šebestiána Kubínka. Také rozšiřoval dobré knihy, zvláště kancionály, byl horlivým členem bratrstev.

Kubínek psal rád ve verších. Kritiky nebyly sice považovány za umělecké, zato však v nich oceňovali Kubínkovu vroucnost a opravdovost. V kalendáři Moravan pro rok 1870 byla otištěna povídka Pozůstalost bohatého pijáka:

Rodiče, mějte to za svatou povinnost dítkám svým dobré dáti vychování,
Rodiče, cvičte dítky ctnosti, střídmosti a ne hříšné svévolnosti, shovívání,
Nebo jestli z mládí dítky nenavyknou náruživosti přemáhat, krotit,
Nebo jestli z mládí se jim ve všem hová a dovoluje, co jen chtějí tropit,
Tam není k očekávání, že budou dobří křesťané a občané státní,
Tam není k očekávání nic jiného, než že budou svévolníci a lidé špatní,
Právě jako dítky bohatého pijáka ze svévolnosti stali se zkažení,
Právě proto, že jim rodiče nechali vše po vůli, prohýřili jmění.

Kubínek si rád pohrával s verši, tímto způsobem chtěl být čtenářům pochopitelnější a přijatelnější (Jančík, 1941).

I v jeho verších sledujeme projevy sociálně-pedagogického myšlení, vkládal do nich radu, bojoval proti neřádu, upozorňoval na nebezpečí, předával osvětu, nabádal k řádnému rodinnému životu i životu pro společnost.

2.9 Závěr života

Více než třicet let chodil Šebestián Kubínek po Moravě a roznášel knihy. Ještě v červenci roku 1877 vykonal cestu: Brno - Líšeň - Šlapanice - Jiříkovice - Tvarožná - Újezd u Sokolnic - Šaratice - Vážany - Kobeřice - Kyjov - Bzenec - Polešovice - Boršice - Velehrad - Osvětimany - Koryčany - Kostelec - Ježov - Bohuslavice - Brankovice - Střílky - Litenčice - Vyškov - Ivanovice - Želč - Pustiměř - Dědice - Rychtářov - Studnice - Drahaný - Protivanov - Sloup - Jedovnice - Křtiny - Adamov - Brno.

V roce 1881 byl již zesláblý, přesto stále usiloval sloužit svému dobrému poslání. V červenci 1882 dva dny před smrtí šel Pekařskou ulicí v Brně. Byl však natolik slabý, že už nemohl dál a byl dopraven do blízké Zemské veřejné nemocnice u svaté Anny⁵². Dne

---

⁵² Dnešní Nemocnice u sv. Anny

18. července 1882 zde tiše zemřel. Byl pochován dne 20. července 1882 čestným kanovníkem Matějem Procházkou⁵³ na starobrněnském hřbitově (Jančík, 1941).

2.10 Uctění, vzpomínkové akce a vzpomínky na Šebestiána Kubínka

Dne 30. září 1888 byla na Kubínkově rodném domě umístěna pamětní deska s nápisem: „V tomto domě narodil se dne 1. ledna r. 1799 Šebestián Kubínek, neúnavný rozšiřovatel dobrých knih. Budiž jemu čest na zemi a sláva na nebi!“ (Jančík, 1938).

Po uplynutí 50 let od smrti Šebestiána Kubínka předala dne 20. ledna 1933 Jednota duchovních brněnské diecése společně s Jednotou olomouckou podnět brněnskému biskupskému ordinariátu k prozkoumání života a díla Kubínka - laického apoštola dobrého tisku, aby mohlo být případně požádáno o jeho blahorečení. 9. března 1933 vydal ordinariát ve svém úředním listě „Acta Curiae Episcopalis Brunensis“ na str. 83 nařízení o přípravných pracích k beatifikaci⁵⁴ Kubínka. Následně byly vyzvány farní úřady, aby požádaly věřící - pamětníky Kubínka k poskytnutí svědectví. Ta byla do konce srpna 1933 protokolárně sepsána, ověřena a zaslána ordinariátu k dalšímu řízení. Nejcennější svědectví byla předána z rodné farnosti Tvarožná, kde na podnět Václava Kosmáka posbírali a zaznamenali pamětníci mnoho podrobných informací. Nejvíce jich ze svého deníku poskytl přítel Kubínka Antonín Štěpánek (Michalčík, 1988).

Jedním z těch, kteří vyzvali k zahájení Kubínkova beatifikačního procesu, byl P. Jakub Deml⁵⁵. Výzvu uveřejnil ve Šlápějích XX. Vlivem rychle se vyvíjejících událostí, které vyústily v zahájení druhé světové války, však k pokračování beatifikačního procesu nedošlo (Putna, 1988).

V Praze v prosinci 1939 připomněl profesor PhDr. Miloslav Hýsek⁵⁶ ve své přednášce při příležitosti zahájení akce pro českou knihu: „*Jakou radost z nové knížky měli naši buditelé! S jakým nadšením se jejího šíření ujímali naši vzdělanci z Matice české i prostí*

---

⁵³ Současně starosta Dědictví Cyrilometodějského

⁵⁴ (Z lat. beatus šťastný, blažený a facere učinit). Beatifikace je druhým stupněm kanonizačního procesu. Kanonizační proces neboli svatořečení v katolické církvi znamená prohlášení za svatého. V současném kanonickém právu je prohlášení za svatého posledním papežským úkonem, kterým je služebník Boží, zařazený před tím mezi blahoslavené, vepsán do seznamu svatých. Beatifikací je služebník Boží prohlášen za blahoslaveného. V dějinách církve se podoba kanonizace proměňovala a vyvíjela. Dnes je kanonizační řízení právním procesem, který se řídí závaznými předpisy, přičemž tato náročná procedura trvá obvykle několik let.

⁵⁵ Kněz a básník, který ve svých Šlápějích XX. z roku 1934 věnoval Šebestiánu Kubínkovi dvě vzpomínky

⁵⁶ Profesor dějin české literatury, literární kritik a historik (1885-1957)

její apoštolové, českého typu pátera Šmidingera, nebo moravského Šebestiána Kubínka!“ (Jančík, 1941, s. 33).

V srpnu r. 2005 píše z Říma kardinál Tomáš Špidlík⁵⁷ blažovickému faráři P. J. Nekudovi: „*Milý důstojný pane, dobře, že se Šebestiánem Kubínkem chcete obírat. Myslím si, že jeho postava by v jiných zemích byla už dávno kanonizovaná. Literatury o něm je ovšem málo. Podstatné se snažil posbírat Josef Jančík, profesor semináře v Brně. Já jsem jednou pobídl dp. Michalíka, tehdy faráře v Tyrolsku, aby vydal populární knížečku. Mám jenom jednu. Ale není důležitá. Snad najdete v Brně Jančíkovu knížku. Přeji Vám mnoho požehnání z Říma. T. Špidlík.*“ (<http://farnostblazovice.webnode.cz/historie/sebastian-kubinek/dopis-od-kardinala-spidlíka>).

Martin C. Putna⁵⁸ v knize Česká katolická literatura v evropském kontextu 1848 - 1918 uvádí: „*Nejpopulárnější postavou sušilovské Moravy vedle Otce zakladatele⁵⁹ však byl nepochybně Šebestián Kubínek (1799-1882). Prostý sedlák z Blažovic zažil ve zralém věku náboženský obrat, prodal svůj statek a zasvětil život distribuci a propagaci knih cyrilometodějského i svatojánského Dědictví.*“ (Putna, 1998, s. 225). Klade si otázku, zda by Kubínek vyhovoval požadavkům církve na blahorečení. Jeho osobnosti přiřazuje spíše označení „svatý jurodivý“ (Putna, 1998).

Dokladem toho, že Šebestián Kubínek není zapomenut, je i publikace z roku 1999 „**Laický apoštol Šebestián Kubínek**“, vydaná k jubileu dvou století od jeho narození Obecním úřadem Blažovice. Na konci jednoho tisíciletí a na prahu nového vybízejí autoři k zamyšlení nad minulostí, nad vlastním životem, nad současným způsobem života v porovnání s úsilím a ušlechtilým přáním Kubínka. Publikace dává nahlédnout do života blažovického rodáka a připomíná jeho vytrvalou činnost podporující harmonický život jednotlivců, rodin, působení škol. Zejména aktivně působil v rámci Dědictví Cyrila a Metoděje, Svatojánského dědictví a dalších, právě jako dalších spolků podporujících českou kulturu, vlastenectví a katolickou víru. Publikace připomíná i Kubínka - nadšeného poutníka na různá významná poutní místa, z nichž Kubínkovým nejoblíbenějším byly Křtiny v Moravském krasu (Soldán, Daněk, 1999).

⁵⁷ ThDr. kardinál Tomáš Špidlík, S.J. (17. 12. 1919-16. 4. 2010), rodák z Boskovic, emeritní profesor papežského Orientálního institutu v Římě

⁵⁸ Martin C. Putna (nar. 30. května 1968), český literární historik a kritik, profesor sociální a kulturní antropologie, pedagog Fakulty humanitních studií Univerzity Karlovy v Praze

⁵⁹ Otcem zakladatelem je nazván František Sušil

Publikace uvádí i zamyšlení autora nad úvahou M. C. Putny v jeho knize Česká katolická literatura v evropském kontextu 1848-1918 o „svatém histriónství“, o Kubínkovi spíše jako „svatém jurodivém“. V publikaci je vyslovena domněnka, že myšlenku M. C. Putny o juridovosti nelze potvrdit ani vyvrátit. Autor se opírá o zamyšlení a závěry Josefa Jančíka o absenci typického až chaotického vytržení, extatické zbožnosti v Kubínkově typu zbožnosti. Domnívá se, že k rozpoznání povahy Kubínkovy zbožnosti je třeba podrobně prostudovat a více po teologické stránce osvětlit a zhodnotit všechny dochované podklady.

V prvním čísle Blažovického zpravodaje roku 2001 autor článku „Ohlédnutí za Šebestiánem Kubínkem“ rekapituluje Kubínkův život, jeho aktivní vystupování proti alkoholismu, sponzorství školní knihovny, přispívání místnímu pěveckému a čtenářskému spolku. Připomíná Kubínkův pozitivní vliv na kulturní a hospodářskou úroveň vesnice. Vedle náboženských knih roznášel i kalendáře, které kromě zábavné četby nabízely i různá doporučení pro hospodářství a domácnost. Byly zdrojem poznání a pokroku v blažovických hospodářstvích a rodinách. V závěru podává námět - věnovat památce významného rodáka plánovanou výsadbu stromů při vjezdu do vesnice se zasazeným kamenem s pamětní deskou (Blažovický zpravodaj, 2001).

Kubínka připomínají i 2 obrazy v kostele Božského srdce Páně v Blažovicích⁶⁰ a také obraz v Bazilice Nanebevzetí Panny Marie na sv. Hostýně⁶¹ vpravo u bočního vchodu, na kterém je vyobrazen s typickou zelenou „almárkou“ knih.

Kubínkův odkaz šíření dobrých knih zastupuje dnes firma Kubínek z Moravských Budějovic. Provozuje ji Pavel Kryštof Novák, bývalý učitel na znojenském gymnáziu, který se o Šebestiánu Kubínkovi dozvěděl poprvé před více než čtyřiceti lety. Cítil se mimořádně osloven Kubínkovým celoživotním úsilím o šíření dobré knihy, jeho pokorou, skromností a zbožností. A protože se domníval, že tento odkaz je aktuální i v dnešní době, založil firmu a věnuje se zasílání a drobnému prodeji, zejména na venkově. Jezdí s knihami na poutě a různé slavnosti. Založil časopisy Studánka a Pramínek, kterými nabízí dobré knihy. Šebestián Kubínek se stal jeho vzorem (Soldán, Daněk, 1999).

---

⁶⁰ Barevný obraz namaloval místní malíř Rudolf Paulík. Obraz byl umístěn již při svěcení dokončeného kostela dne 12. června 1934. K umístění obrazu do poloprázdného interiéru přispělo i to, že již nějakou dobu probíhalo šetření za účelem jeho blahofečení. Druhá světová válka však tuto aktivitu utlumila.

⁶¹ Bazilika Nanebevzetí Panny Marie na sv. Hostýně je nejvýznamnější mariánský poutní kostel Moravy

V březnu 1999 se z iniciativy Pavla Kryštofa Nováka konala v Moravských Budějovicích kulturní vzpomínková akce, na kterou byli pozváni i zástupci Blažovic (Blažovický zpravodaj, 1999).

„Překvapivou iniciativu vyvinul náš bývalý pan farář P. Jan Nekuda, který s kardinálem Špidlíkem korespondoval pomocí elektronické pošty. Výsledkem byl dopis kardinála Tomáše Špidlíka z března 2008:

„Mnoho pozdravů z Říma a ještě požehnané sváteční dny povelikonoční. Je dobře, že sbíráte materiál o Šebestiánu Kubínkovi. Myslím, že je to postava velmi aktuální v dnešní tiskové směsici. Už sám fakt, že není zapomenut, je dobrým znamením. Jako apoštol knih se dobře zařadí do české duchovnosti, kde kvetli vždycky „písmáci“. Tak ať jej pozná svět.“ (Blažovický poutník, 2/2011, s. 4).

Farnost Blažovice vydala v červnu 2008 výzvu, v níž informovala občany o shromáždování písemných materiálů a vzpomínek na svého významného rodáka. Současně nabídla jako upomínku přetisk původní brožurky s textem od ThDr. Josefa Jančíka z roku 1941 s názvem **„Apoštol dobrého tisku Šebestián Kubínek“**.

K dvoustémudesátému výročí narození Šebestiána Kubínka uspořádala 18. ledna 2009 blažovická farnost ve spolupráci s obcí vzpomínkový den. Již jeho názvem „Náš Šebestián Kubínek“ vyjádřili místní, že se i po 210 letech hlásí ke svému předku. Jeho vzpomínce byla věnována dopolední bohoslužba. Osobnost, způsob života a působení rodáka v místě, v blízkém i vzdálenějším okolí si místní, občané z okolních obcí a hosté připomněli odpoledními přednáškami a pásmem čtených úryvků, hudebních, zpívaných i hraných ukázek a výstupů dospělých i dětí, laiků, znalců, duchovních. I v příspěvku v obecním časopise Blažovický zpravodaj se dočteme: *„Je nesporné, že Šebestiána Kubínka můžeme považovat za největší osobnost našich Blažovic v 19. století, chce se mi říci největší osobnost doposud. On totiž nepatří jen do církve. Jeho láska ke knihám, šíření knih a i jeho autorské texty jsou na svou dobu a na úroveň jeho vzdělání mimořádné, proto bychom se možná měli Kubínka skromně optat: „Strýčku Šebestiáne, můžeme říkat Náš Šebestián Kubínek?“ Nepochybujme, že by souhlas dal, ale také nezapomínejme, vždyť tím, že knihou vychovával a vzdělával naše předky, formoval i nás.“* (Blažovický poutník, 1/2009, s. 5).

Při jiné příležitosti se ve farním časopise Blažovický poutník o Kubínkovi zmiňuje Ludmila Štěpánková: *„Tmelícím prvkem farnosti jsou bezesporu poutě. Když k nám přišel P. Jan Nekuda, prohlásil: „Nerozuměl jsem, co na tom Kubínkovi pořád máte. Ale pak si*

i mě chytil do sítě.“ A poutníci vykročili na své první pěší poutě (stejně jako Kubínek). Křtiny, Žarošice, Vranov, ale i Mariazell, Vamberice, Ostřihom, a po stejných pěšinách jde i nynější duchovní otec P. Josef Rybecký - Svatá Hora, Zlaté Hory. Když se chceme pomodlit, prosit za úrodu a děkovat za ni, nemusíme chodit až tak daleko. Dříve se putovalo do Oulehlí, nyní ke kříži u Skalky. Nevím jak vy, ale já mezi poutníky vnímám muže v bílém, s rukama sepjatýma a hlavou skloněnou, s almárou na zádech....“ (Štěpánková, 2/2011, s. 2).

P. Leo Zerhau⁶² se o Kubínkovi s úctou vyjadřuje: *„Šebestián Kubínek byl člověkem Ducha, v němž se, jak se na moravského světce sluší, mísí východní romantický asketismus se západní promyšlenou misionářskou a výchovnou činností. Mnoho katolických rodin zřejmě ovlivnil na celé generace. Každopádně kraj okolo Blažovic, odkud pochází, dodnes nese rysy zvláštní zdravé katolické zbožnosti.“* (Zerhau, 2012, <http://dudnes.cz/moravsky-svetec-sebastian-kubinek/>).

Na jeho článek reaguje Anna Hlávková: *„Výborně, mám radost, že se na tohoto člověka vzpomnělo. V naší rodině se vyprávělo: naše praprababička žila v Bedřichovicích u Brna. Šebestián tam chodíval, sedl si se svou almárou u zvoničky, začal se modlit a zpívat. Z domů vycházeli lidé a on jim dával zbožné knihy. U praprababičky měl nocleh, vždy chtěl jen na slávník, co nejskromněji. Měli po zabíjačce, nabízeli mu různé dobroty, on prý s díky odmítal a říkával: „Dejte mi, panímámo, kus suchého chleba a hrnek mléka.“* (Hlávková, 2012, <http://dudnes.cz/moravsky-svetec-sebastian-kubinek/>).

---

⁶² P. ThLic. Leo Zerhau Th.D. je od roku 2002 pověřený vedením pastorační péče v brněnských nemocnicích.

3 ŠEBESTIÁN KUBÍNEK A VÝZNAMNÍ VLASTENEČTÍ SOUČASNÍCI

Šebestián Kubínek byl při své apoštolské, vlastenecké činnosti obklopen významnými moravskými buditeckými osobnostmi. Společně se zasloužili o rozvoj národního uvědomění, vzdělanosti, šířili česky psané knihy z různých oblastí života. Spojovala je láska k Bohu, vlasti, národu. Jejich činnost charakterizovalo heslo: „Církev a vlast!“ Patřili k Sušilově družině. Jejím duchovním otcem byl František Sušil.

3.1 P. František Sušil

Josef Jančík v roce 1941 o Františku Sušilovi napsal: „*Morava byla v minulém století tak šťastná, že měla svého Františka Sušila, který věnoval jejímu kulturnímu životu všechny své síly. Sušil našel si spolupracovníky ve svých žácích, kteří šířili jeho myšlenky dále mezi lid, kde se ujaly a přinesly požehnané ovoce.*“ (Jančík, 1941, s. 5).

František Sušil byl kněz - buditel, vlastenec, dobrý vychovatel moravských kněží, regens⁶³ bohosloveckého semináře v Brně, sběratel moravských písní, spisovatel, básník, překladatel, vůdčí duch „Družiny Sušilovy“, první a doživotní starosta Dědictví sv. Cyrila a Metoděje, nositel všeslovanské cyrilometodějské ideje.

Narodil se v moravském Rousínově⁶⁴ dne 14. června 1804. Otec Fabián byl národně uvědomělý, horlivý písmák, úspěšně provozoval zájezdní hostinec „U černého medvěda“ u hlavní silnice blízko kostela. Matka Terezie, dcera rousínovského měšťana, byla rázná, přitom citlivá žena. Sušil získal základ obecného i hudebního vzdělání⁶⁵ v místní škole a po následujících třech letech soukromého gymnazijního vzdělávání u strýce, vlasteneckého kooperátora v rousínovském kostele svaté Máří Magdaleny, Františka Pospíšila, pokračoval na piaristickém gymnáziu v Kroměříži⁶⁶. V Brně studoval na filozofickém ústavu logiku a fyziku a od roku 1823 v kněžském semináři bohosloví. Po vysvěcení na kněze dne 8. září 1827 nastoupil svou kněžskou dráhu jako kooperátor

⁶³ Regens (Magister regens) byl titul udělovaný na středověkých univerzitách studentům, kteří získali magisterský titul. Titul znamenal jednoduše to, že jeho držitel má právo učit.

⁶⁴ Pamětní deska na rodném domě v Rousínově, náměstí Františka Sušila v Rousínově, Základní umělecká škola Františka Sušila v Rousínově či pamětní deska na domě v Bystřici pod Hostýnem, kde František Sušil zemřel. To je jen zlomek míst, která připomínají osobnost českého národního buditele, teologa a kněze Františka Sušila.

⁶⁵ Hrál na flétnu a na klavír, stal se i členem rousínovské kapely.

⁶⁶ Na Kroměříž později vzpomíná v básni „Kroměříž, město prostomilé“.

v Olbramovicích u Moravského Krumlova, kde ve farnosti i ve škole zněla především němčina (Beneš, 1964). Ke zlomu v nepřátelství německy mluvícího obyvatelstva došlo jednu neděli, kdy Sušil od místního velkostatkáře Josefa Seydla dostal facku za to, že na něj nepočkal a započal sloužit mši. Sušil se zachoval příkladně, velkostatkáři Seydlovi veřejně odpustil a navíc ho od té doby vyhledával, aby s ním vedl rozhovory. Po čase se Seydl Sušilovi za uštědřenou facku omluvil a nakonec se stali přáteli (rozhlas.cz/toulky/vysilapraha/zprava/706-schuzka-bylte-jeden-clovek).

Sušil toužil pracovat nejen v ušlechtilé duchovní službě, ale i pro stejně vznešený cíl - pro obrození mateřského jazyka, povzbuzení národního uvědomění. V Olbramovicích zavedl pro Čechy české kázání a zpěv. Vůči buditelským snahám nedůvěřivého kaplana Tomáše Procházku⁶⁷ získal pro vlastenectví. Byl to později právě kaplan Procházka, který povzbuzoval a přesvědčil Sušila k podání přihlášky na konkurz na místo profesora na katedře biblického studia v Brně (Beneš, 1964). Díky svým vynikajícím znalostem⁶⁸ Sušil konkurz vyhrál. Nabízené dobře placené místo profesora ve Vídni nepřijal a stal se profesorem v brněnském semináři⁶⁹. Přál si, kromě kněžství, věnovat i vědecké práci v oboru biblistiky. Stanovil si cíl: „*Položil jsem sobě za životní úkol (dá-li Bůh) obšírným výkladem Nového Zákona duchovenstvu posloužiti, kterážto práce teprva po mnohých letech k žádanému cíli přivedena býti může*“. Dokončil ji tři roky před smrtí (rozhlas.cz/toulky/vysilapraha/zprava/706-schuzka-bylte-jeden-clovek).

Po krátkém působení v Komárově u Brna bydlel Sušil v minoritském klášteře⁷⁰ v Brně. Bydlel a stravoval se skromně, podobně jako Šebestián Kubínek žil asketickým způsobem. Zato měl rozsáhlou knihovnu a klavír. Kubínkovi projevoval plnou podporu v boji proti rozšířenému alkoholismu. Dobře si pamatoval na alkoholovou závislost, kterou vnímal u zákazníků svého otce. Sušilovy dny měly hluboký duchovní, sebevzdělávací, pedagogický, pracovní a přátelský řád. Ve všední dny po ranním rozjímání, modlitbě a soukromé mši pokračoval od osmi hodin na Dominikánské ulici ve vědecké práci a latinsky, jak bylo předepsáno, přednášel. Přednášky prokládal českými, a nikoliv jak bylo předepsáno, německými výklady. Rád přijímal pozvání studentů a přátel na moravský venkov. Mezi venkovskými lidmi měl možnost mluvit mateřským jazykem (Malý, 2004).

⁶⁷ Později byl přeložen do Ivančic, kde působil podobně jako Sušil - katolicky a současně vlastenecky.

⁶⁸ Znal z paměti ve více jazycích Nový zákon. Ovládal latinu, starořečtinu, hebrejštinu, němčinu, francouzštinu, italštinu, ruštinu, polštinu.

⁶⁹ Profesorem byl po dobu 31 let (1837-1868).

⁷⁰ V Minoritské ulici

Se jménem Františka Sušila je spojována skupina kněží, soustředěných kolem něj. Pro tuto neformální skupinu vzdělavců, původních brněnských seminaristů, se vžil název „Družina Sušilova“. Aby mohli naplňovat motto družiny: „Církev a vlast“, promlouvali k lidu prostřednictvím tiskového orgánu Katolické jednoty časopisu Hlas jednoty katolické pro víru, svobodu a mravní ušlechtilost. Českému lidu srozumitelně, tj. česky, hlásali křesťanské a národní ideály. Uvědomili si, že účinnějšímu apoštolátu napomohou i vydáváním česky psaných knih (Frolcová, 2004).

V roce 1849 byla založena Moravská národní jednota (po Sušilově úpravě s přívlastkem „sv. Cyrila a Metoděje“). Prvními členy byli Sušil, Matěj Procházka, Beneš Method Kulda, Jan Bílý, František Dědek, Bedřich Sylva-Tarrowca, František Pojmon, opat Guenter Kalivoda a další. Jednota především vydávala české knihy, jejím cílem bylo šířit lásku k české řeči, literatuře a k národním dějinám.

V roce 1850 vzniklo Dědictví sv. Cyrila a Metoděje. Jeho program byl katolický i vlastenecký současně. Laskavý starosta František Sušil vytvářel v Dědictví rodinnou atmosféru vzájemné důvěry. Kulda o něm napsal: „*Sušil byl výborným velitelem, věděl, kam koho postavit.*“ (Malý, 2004, s. 39).

Stanovy formulovaly cíl Dědictví - na základě katolické víry nepoliticky vychovávat lid. Cestou k naplnění cíle bylo: „*Spisování a vydávání knih, a sice nejen výhradně náboženských, nýbrž vůbec vzdělavatelných a k duchovním potřebám věku našeho prohlédajících, zvláště pak dějepisu, zeměpisu, poznání vlasti, přírody, řemesel, orby, lesnictví a umění. I v zábavných spisech obsažena býti má buď obrana, nebo utvrzování pravdy některé katolické, jižto se odpor časový dotýká.*“ (Michalčík, 1988, s. 45).

Dědictví vydávalo časopis Hlas a pravidelně každý rok vycházel kalendář Moravan. Jednou z nejvýznamnějších knih, vydaných Dědictvím, byl „Život svatého Cyrila a Metoděje“. Tímto spisem začala příprava oslav tisícího výročí příchodu věrozvěstů. Velkou pozornost věnoval Sušil církevním dějinám a životopisům světců, jejichž příklady povzbuzovaly k dobrému životu. Pro rolníky vydalo Dědictví také „Hospodářskou knihu“. Oblíbené byly cestopisy. K osvětové vydavatelské činnosti Dědictví patří neméně významná kolportérská činnost Šebestiána Kubínka. Jeho nadšení pro dobrou věc jen v roce 1857 přivedlo Dědictví 519 členů a 3 000 zlatých. Sušil choval ke Kubínkovi velkou úctou (Malý, 2004).

Pro Dědictví svatého Prokopa, založeného roku 1863, vydal Sušil první díl komentáře Nového Zákona (Michalčík, 1988).

Od třicátých let se stále více objevovalo téma příchodu sv. Cyrila a Metoděje na Moravu a s ním uctění jeho památky. V roce 1850 byl v Olomouci založen časopis „Cyrill a Method“, objevovaly se zprávy o Velehradu, vedly se úvahy o zřízení československého kláštera a proboštvství. Ústřední Jednota Katolická se přejmenovala na „Jednotu sv. Klementa“⁷¹. V roce 1863 se na Velehradě a v Brně uskutečnily velkolepé slavnosti na památku výročí 1 000 let od příchodu sv. bratří. Tento nábožensko-národní projev se konal za velké účasti prostého lidu i inteligence, účastníků z Čech, Slovenska, Polska, Ruska, Bulharska, Maďarska a jiných zemí (Vychodil, 1898).

Sušil věnoval svatyni na Velehradě k tisíciletému výročí příchodu slovanských věrozvěstů v roce 1863 kalich, který mu věnovali jeho žáci. Na kalich nechali zhotovit nápis: „*Slavnému Učíteli, Spisovateli a knězi Páně, Františku Sušilovi, na památku 25 let strávených na učitelské stoličce Písem sv. N. Z. v Brně na Moravě věnuje úcta a vděčná Láska ctitelův, Přátel a Žáků Jeho 16. června 1862. Ad multos annos*“⁷²!“ (http://encyklopedie.brna.cz/home-mmb/?acc=profil_osobnost&load=368).

Šebestián Kubínek v souvislosti s úvahou o světcích Moravy k osobnosti Sušila řekl: „*Kdo tedy jsi vlastenec rozený v Moravě, nezapomeň na muže toho (Sušila), dokud jsi živ, usiluj množit čest a slávu Boží tak přičinlivě a pilně, pracuj na vzdělání a poučování národa svého, bratří a sester v Moravě zrozených, aby Morava naše posud nebohatá na svaté, mohla také poukázat na množství takových v Moravě zrozených, kteří nehledí přes prsty na vyřčení Božské: Svati buďte, nebo já svatý jsem, a bez svatosti žádný neužrjí Boha.*“ (Jančík, 1938, s. 28).

Nadšení pro všeslovanské hnutí projevil Sušil i sběratelskou činností. Více než třicet let pobýval vždy o prázdninách na moravském venkově, aby vyhledával a zaznamenával moravské národní písně. V roce 1835 vydal vlastním nákladem 190 lidových písní Rousínovska. Překládal antické básníky, přispíval do časopisů a výsledkem vlasteneckého romantismu byly i básnické sbírky *Básně, Růže a trní, Zpěvy a hněvy, Sebrané básně*. Druhou sbírku lidových písní z roku 1840 vydal pod názvem „Moravské národní písně,

⁷¹ Sv. Cyril a Metoděj s sebou přinesli ostatky sv. Klementa, čtvrtého papeže katolické církve, za šíření evangelia zemřel mučednickou smrtí.

⁷² Lat. „na mnohé roky“, „na dlouhá léta“. Při blahopřání, když někomu přejeme ještě mnoho let prožitých ve zdraví.

sbírka nová s 288 nápěvy od Františka Sušila“. Výsledkem pilné práce byla nejvýznamnější sbírka písní ze Slovácka, Valašska, pruského Slezska, Těšínska, Hanácka a brněnského okolí z roku 1860 pod názvem „Moravské národní písně s nápěvy do textu vřaděnými“, která obsahuje i popisy lidových zvyků a výročních obyčejů (Hýsek, 1911).

V rámci pedagogické a vědecké činnosti teologa přeložil a doplnil komentáři v roce 1837 „Spisy svatých Otců apoštolských“, v roce 1846 „Hymny církevní“⁷³ a v roce 1962 „Evangelium sv. Matouše“ (Beneš, 1964).

Šebestián Kubínek se o Sušilově výkladu Evangelia vyjádřil, že si jím „postavil pomník na svůj hrob.“ (Michalčík, 1988, s. 66).

Sušilova práce byla oceněna i v zahraničí. V roce 1863 mu byl udělen ruský řád sv. Anny a v roce 1865 čestný doktorát Vídeňské univerzity (Kopecký, 2010).

Zemřel 31. května 1868 v Bystřici pod Hostýnem. Po smutečních obřadech v minoritském kostele v Brně byl pohřben na ústředním hřbitově. Hold mu vzdalo velké množství kněží, přátel, bývalých žáků a spolupracovníků (rozhlas.cz/toulky/vysilapraha/zprava/706-schuzka-bylte-jeden-clovek).

František Sušil inspiroval generace bohoslovců. Jím inspirované vlastenecké snahy vyústily v roce 1861 v založení časopisu „Jaro“⁷⁴. Název byl po roce změněn na „Concordia“ a v roce 1866 na „Museum“. V roce 1877 se konal na Velehradě bohoslovecký sjezd. Na něm její zakladatel bohoslovec František Drašar pojmenoval skupinu mladých literátů „Růže Sušilova“. Brněnští bohoslovci si vytkli za cíl následovat Sušilovo krédo „Církev a vlast“, psaním, podporou a šířením dobrých spisů, zakládáním knihoven, diskusemi v otázkách náboženských a národních, vydáváním alumnátního časopisu „Museum“ (Brněnští bohoslovci, 1936).

Také Kubínek se z celého srdce snažil působit a jednat podle Sušilovy zásady, že „pro vlast pracuje nejlépe ten, kdo se v lidu snaží utvrdit mravnost a víru“. Často se s ním stýkal, radil se a diskutoval, právem je řazen k Sušilově družině. Obdivoval, ctil Sušila a jeho dílo, byl pro něj velkým vlastencem, vychovatelem, vzorem kněze (Michalčík, 1988). Napsal o něm: „Každý úd dědictví svatého Prokopa, kterýž umí ocenit tu práci třicetiletou Sušilovu, musí vyznati, že to byl výtečník národa našeho tak zasloužilý, jenž může býti vřaděn mezi nejzasloužilejší, jakých jen pořádku najdem, kteří by si uměli drahého času

⁷³ Tento překlad modernizoval zastaralý kancionál.

⁷⁴ S heslem „Concordia res parvae crescunt“ - „Svorností i malé věci rostou“

na světě vážit a jej tak dobře pro čet Boží, pro užitek církve, pro vzdělání národa použít, dokud ho mají, jak to činil Sušil. Sušil byl lovec, který lovil drahé perle v moři bohatství Božího, kdež by jich každý hojně mohl nalovit, kdyby jen času tak dobře použil k duchovní práci, jako Sušil to činil.“ (Jančík, 1941, s. 69).

František Sušil byl mnohostranně činný, vzdělaný člověk. Byl vzorem pro široký okruh lidí - jako pedagog, kněz, buditel a vlastenec, spisovatel, básník, hudebník, překladatel, dobrodinec. Jeho činnost měla národně-buditelský a nábožensko-obrodňující účinek. Usiloval o mravní a kulturní povznesení lidu.

Pavel Vychodil⁷⁵ v Životopisném nástinu Františka Sušila charakterizoval slovy: *„Byl buditelem z pravé lásky k lidu, jehož ctnosti i vady znal, ježto chtěl učiniti lepším. Volil proň především osvětu náboženskou, lidu prozatím nejpřístupnější a oboru svému nejpřiměřenější, nebráně ba pobádaje jiných, by jinými jemu méně schůdnými cestami, jako politiky, hospodářství, k těmž cíli pracovali. ... Sbíraje národní písně následoval jiných a nezůstal za nimi, ba namnoze věrností a přesností svých záznamů je předstihl. ... Byl „písničkářem“ i tvořivým. ... Byl učencem v nejlepším slova toho významu. ... Chtěl, aby se pracovalo v pravdě vědecky, s vyšším a širším obzorem. ... Co však nikdy výchovné ceny nepozbude, jest nastíněná tu ideová podstata celé literární činnosti jeho, jež povždy každému českému spisovateli, zvláště knězi, může býti směrodatnou: vysoké cíle, ideální nadšení, usilovná práce. Byla to veliká činnost veliké osobnosti.“ (Vychodil, 1898, s. 329).*

3.2 P. Václav Kosmák

S Šebestiánem Kubínkem spojovala Václava Kosmáka dobrá česky psaná kniha, jejímž prostřednictvím se snažili mravně a kulturně, křesťansky a vlastenecky povznést moravský venkovský lid. Oba vystupovali proti alkoholismu, hráčství, parádivosti, občas kárali a vybízeli k polepšení. Oba, každý svým způsobem, sloužili lidu.

---

⁷⁵ ThDr. Pavel Julius Vychodil (1862-1938), český katolický kněz, řeholník, spisovatel, překladatel a literární kritik.

Katolický kněz, vlastenec a buditel, jeden z mimořádných moravských spisovatelů 19. století, jehož romány a povídky uveřejňované pod příznačným názvem Kukátka⁷⁶ se staly zejména mezi venkovským moravským lidem oblíbenými - to byl Václav Kosmák.

„Homér moravského lidu“⁷⁷, Václav Kosmák, se narodil dne 4. září 1843 ve zbožné chudé rodině v malé vesnici Martínkov u Moravských Budějovic. Jemu i pěti sourozencům se dostalo láskyplné péče rodičů. Otec Antonín byl krejčí a kostelník, pracovitý, občas prudší povahy, velmi rád zpíval. Matka Anežka měla citlivou, něžnou a trpělivou povahu. Díky podpoře vzdáleného příbuzného, tamního faráře Františka Jedličky, mu bylo umožněno studovat na německém gymnáziu v Jihlavě. Bylo to období plné citu, melancholie a romantismu, kterou dospívající Václav Kosmák prožíval v poezii a písních (Vychodil, 1923). Bylo to však i období výrazného národního uvědomění. Na majáles⁷⁸ roku 1859 poprvé uslyšel národní hymnu a o tomto okamžiku řekl: „*Stál jsem okouzlen. Každý zvuk, každé slovo padalo mi do duše jako jiskra*“. Na své nadšené zvolání „*Sláva vlasti!*“ vzpomínal: „*Od té doby jsem tomu heslu věrným zůstal a Bůh dá, že také zůstanu.*“ (Museum, 1898).

Roku 1862 vstoupil do brněnského kněžského semináře a v roce 1865 byla v Hlase uveřejněna jeho první báseň. V dalších básních se projevovaly dva proudy - milostný a mystický. Básní s příznačným názvem „Na rozcestí“⁷⁹ opustil romantický sentiment a vydal se v další tvorbě cestou mystickou (Beneš, 1964). Zásluhou profesora bohosloví Františka Sušila rozvíjel národní a vlastenecké cítění, poznal, že národu pomůže především česky psanou knihou. Rozhodl se psát prózu „z lidu pro lid“, tzn. o jeho každodenním životě (Neužil, 1933).

Po vysvěcení na kněze 3. června 1866⁸⁰ zahájil Václav Kosmák své kněžské působení v Moravských Budějovicích. Dva roky zde vykonával službu kaplana, působil v českých i německých školách, kde šířil úctu k českému národu. Byl společenský, přednášel, zpíval, recitoval, např. v české Weiglově⁸¹ kavárně. Vstoupil do spolku Budivoj⁸². Následující

⁷⁶ Kukátko - fejeton, podčárník. Původní smysl tohoto slova byly skříňové prohlížeče obrázků. Byla to atrakce, která přinášela aktuální obrazovou informaci o neobvyklých událostech (např. velkých požárech), neobvyklých zvířatech, velkoměstech apod.

⁷⁷ Tak nazval Václava Kosmáka historik František Bílý

⁷⁸ Lat. „májové, květnové“. Studentské oslavy příchodu máje, oslava krás studentského života

⁷⁹ „První hlas ... kříž však nedá vzniknout slávy květu: škoda tebe, kdybys umřel světu! Druhý hlas: ... kříž jen ověňčí tě slávy květem: zhrdej, zhrdej, mládenče, marným světem!“ (Beneš, 1964, s. 410)

⁸⁰ Některé prameny uvádějí 4. června 1866

⁸¹ Později vinárna Josefa a Indry

⁸² Čtenářský spolek slovanský Budivoj organizoval kulturní a vzdělávací činnost, zřídil městskou knihovnu

čtyři roky vykonával duchovní správu v Hostimi, Biskupicích a Řeznovicích, kde začal psát svá díla. 16. dubna 1872 se stal administrátorem v Moutnicích u Klobouk a od r. 1876 zastupoval i nemocného duchovního správce v Borkovanech. Svou pilnou duchovní, kazatelskou, veřejnou a spisovatelskou činností na sebe upozornil hraběte Egberta Belcrediho, který ho 8. prosince 1877 pověřil vykonáváním duchovní práce kaplana v Tvarožné u Brna. 16 let působení Václava Kosmáka se stalo pro obec obdobím rozkvětu tvaroženské farnosti. V této době byl jeho farníkem i Šebestián Kubínek. Rodná obec Blažovice patřila do farnosti Tvarožná. Spolu s učitelem Františkem Fibichem založil v Tvarožné čtenářský spolek Cyrilo-metodějské jednoty. Jeho zásluhou zde byl vystavěn a dne 14. října 1882 vysvěcen nový novogotický kostel sv. Mikuláše⁸³, rozšířen hřbitov a opravena kaple Panny Marie Sněžné. Nepodařilo se úspěšně opravit ani vybudovat novou faru. Stará fara nesvědčila Kosmákovu zdraví. Proto se nechal, na vlastní žádost, 11. května 1893 přeložit⁸⁴. Novým místem jeho kněžského působení se staly Prosiměřice⁸⁵ u Znojma, německá farnost. Novým německým farníkem se uvedl jako český kněz a spisovatel a přesto se stal brzy oblíbeným. Zasloužil se o opravu a zkrášlení kostela sv. Jilji⁸⁶. Jeho zdravotní stav se stále postupně zhoršoval. Úřad Znojmského děkana, do kterého byl jmenován v roce 1894, musel proto již v následujícím roce složit. Václav Kosmák zemřel dne 15. března 1898. Pochován byl na prosiměřickém hřbitově 18. března 1898 a později, 27. dubna 1898 převezen a pochován na Ústředním hřbitově v Brně⁸⁷ (Veselský, Smetana, 1993).

Pro svou spisovatelskou práci si Václav Kosmák z doby působení v Moravských Budějovicích odnesl zážitky, které se staly náměty pro jeho práce, např. „Eugenie“ nebo „Bída je - a proto juchu“! V období výkonu duchovní správy v Hostimi čerpal látku pro Kukátko na svatbách, křtinách, honech, psal o životě zdejších myslivců, mlynářů. V Biskupicích vypsál vděčnost syna ve své delší, čtenáři vřele přijímané práci „Upomínky na mou zemřelou matku“. Za působení v Řeznovicích byl Václav Kosmák činný i jako

---

⁸³ Při rekonstrukci o sto let později bylo po otevření věžní bání (kromě dobových fotografií zakladatelů, mecenášů, stavitelů a dobového tisku), nalezeno „Poselství budoucím generacím“, jehož originál napsal sám Václav Kosmák.

⁸⁴ Později, když poznal, jak ho měli tvaroženská farníci rádi, přeložení litoval

⁸⁵ Jméno obce se vyvíjelo (Prozimeriz, Prosmeriz, Prosemeriz, Prostomericz, Prostomeritz, Prostmeritz, Prostomirtze, Prostiměřice)

⁸⁶ Při opravě kostelní věže v roce 1996 byla nalezena listina psaná Václavem Kosmákem. Obsahovala popis oprav a soupis darů a dárců a všech, kteří se na opravách podíleli. Obsahovala i seznam farářů a kaplanů, působících zde v letech 1839-1894. Závěrem prosí následovníky i farníky o vzpomínku modlitbou.

⁸⁷ Hrob č. 89, od roku 1901 je i společným hrobem Vincence Brandla (1834-1901), historika a ředitele Zemského archivu v Brně

řečník na táborech lidu⁸⁸. I tábory lidu byly Kosmákovi námětem pro příběhy Kukátek. Na ješitnost předáků, na těžký život dělníka na Rosicku a Oslavansku a na vliv myšlenek liberalismu a socialismu na lid poukazuje v kukátku „Chlubil a Kroutil“. Období administrátorského působení v Moutnicích u Klobouk bylo naplněno pilnou duchovní i spisovatelskou prací. Rád pobýval s přáteli, mezi něž patřili např. V. Brandl nebo básník V. Šťastný, kteří ho v psaní povzbuzovali. Aby psaní povídek urychlil, vypomáhali mu s psaním např. Josef Janků, nadučitel, kaplani a jiní, kterým Kosmák diktoval své myšlenky. V době působení v Tvarožné psával a diktoval nejraději v oblíbené besídce farní zahrady. Vzniklo zde mnoho Kukátek. Bylo to jeho spisovatelsky nejplodnější období (Neužil, 1933).

„Kukátko, čili Život v obrazech, Díl 1.“ z roku 1876 obsahuje i „Kukátko č. 38 Kubínek“. Václav Kosmák v něm popsal svoje první a druhé setkání se Šebestiánem Kubínkem. Závěrem vyjádřil úctu a obdiv tomuto nevšednímu člověku: „*To je ještě postava ze středověku, plna romantiky, zvláštností, ale jako ze železa na těle i na duchu: poctivá, přímá, vytrvalá.*“ (Kosmák, 1876, s. 233). V té době Václav Kosmák ještě netušil, že později bude farářem v Tvarožné - Kubínkově farnosti. O Kubínkově zápalu pro dobrou knihu napsal Václav Kosmák u v kukátku „Mučenky“. Popsal v něm skutečný příběh, jak Kubínek dokázal vzbudit zájem o knihu a členství v Dědictví (Jančík, 1941).

Býval označován jako „lidový spisovatel“. Na svých působištích poznal nejrůznější povahy lidí a jejich osudy, celý život žil mezi venkovskými lidmi. Byl dobrým pozorovatelem, psychologem, mistrem slova, a to mu umožnilo popsat je ve svých Kukátkách, které uveřejňoval katolický časopis Hlas a další. V momentkách, v každodenních situacích jejich života vystihl dobré i slabé stránky lidské povahy. Jeho kukátka byla venkovskému lidu zrcadlem a lze je považovat za nenásilný výchovný prostředek, srozumitelný a názorný každému. Kukátka byla čtenáři velmi oblíbená ještě dlouho po smrti Václava Kosmáka. V období let 1921-1925 vyšlo 21 svazků sebraných spisů. V té době stále patřil k nejčtenějším spisovatelům na moravském venkově. Ještě v roce 1983 vyšly nákladem 9 000 výtisků Kosmákovy „Obrázky z kukátek“ (http://cs.wikipedia.org/wiki/V%C3%A1clav_Kosm%C3%A1k).

Literární činnost Václava Kosmáka byla celkově velmi rozsáhlá. Napsal mnoho Kukátek (povídky, zčásti i fejetony, cestopisné črty, báchorky, anekdoty a humorné příběhy).

---

⁸⁸ Tábory lidu byly lidová shromáždění, konaná na různých místech za práva lidu.

Hlavním dějištěm kukátek je rodný Martínkov a okolí. Za všechny lze uvést příklady jako „Vzpomínky na mou zemřelou matku“, „Osamělý kvítek“, „Žebráci“, „Oněmělá harfa“, „Radostné cestování“, „O jitřní“, „Láska mateřská“, „Mateřidouška“, „Smutné kukátko“, „Začarovaná koza“, „Humor k pláči“, „Sázka“, „Úryvek z obecních účtů slavné obce Drnkálova za rok 1846“, „Posvícení“ a další. Napsal také několik románů. K nejznámějším patří „Eugenie“, „Bída je, proto - juchu!“, „Chrt“, „Jak Martin Chlubil bloudil a na pravou cestu se opět vrátil“, „Sláva a úpadek pana Jana Kroutila, pololánika z Drnkálova“, „Potkalo ji štěstí“, „Otrávená růže“ (Beneš, 1964).

Byl i výborným řečníkem, promluvil např. v roce 1888 při slavnostním otevření nové budovy školy a v roce 1893 při otevření Národního domu v Moravských Budějovicích. V roce 1894 na I. sjezdu katolíků česko-slovenských promluvil na téma „O rolnictvu a řemeslnictvu jindy a nyní“. Jeho příspěvek měl bouřlivý ohlas (Šilinger, 1894).

Byl to Václav Kosmák, který uspořádal sbírku a z výtěžku nechal zhotovit u sochaře Slaného v Líšni pamětní desku Šebestiánu Kubínkovi. Byla zasazena na jeho rodném domě č. 30 v Blažovicích a odhalena byla 30. září 1888. Na slavnosti, konané u Kubínkova domku, Václav Kosmák promluvil o Kubínkově životě a působení (Vychodil, 1916). Měl v úmyslu napsat Kubínkův životopis: „*Obširnější vyličení jeho života a působení podám později, až se mi podaří podrobnějších zpráv o jeho blahodárném působení a zvláště o jeho svaté smrti sebrati. Proto vzdávám prozatím úctu památce Kubínkově a chci se ponořiti do zkoumání jeho povahy, abych z ní čerpal poučení, povzbuzení a posilu pro sebe i pro jiné.*“ (Kosmák, 1925, s. 121). Svůj úmysl sice neuskutečnil, ale postaral se, aby farníci z Blažovic a Tvarožné sepsali a shromáždili svoje vzpomínky na Kubínka (Jančík, 1941). Podle nich a podle dalších zpráv a dokumentů pak napsal Kubínkův životopis Josef Jančík.

V rodné obci Martínkov byl v roce 1910 Václavu Kosmákovi z podnětu spoluobčanů společně s Jednotou katolických duchovních brněnské diecéze postaven u kostela pomník s plaketou a listy vavřínu. V roce 1925 byla na jeho rodný dům umístěna pamětní deska. 15. července 1923 byl ve Tvarožné Václavu Kosmákovi, moravskému kukátkáři, bývalému faráři, odhalen pomník. Svoji úctu a vděčnost vyjádřili tvaroženští v napsu: „Miláčku lidu moravského zbudovala farnost a vděční ctitelé“. Socha ženy s dítětem a knihou v moravském kroji vypovídá o odkazu jeho působení mezi venkovským lidem (Vychodil, 1916).

O tom, že i 30 let po smrti Václava Kosmáka, si místní vážili jeho práce a odkazu, svědčilo i vybudování „Spolkového domu Kosmák“ v roce 1928. Byl vystavěn sdruženými katolickými spolky v Tvarožné (Neužil, 1933).

O úctě a přirozené autoritě Václava Kosmáka vypovídají vzpomínky Innocence Neužila⁸⁹: „Kostel měl rád, lid svůj svěřený vedl k Bohu, byl mu ve všem rádcem a těшитelem. A jestli na chyby poukazoval při kázání a ve svých povídkách, to bylo jako lék proti nemocem doby. Že by i dnes mnohé musil pokárati Kosmák, kdyby žil, je jasné. Ale při všech těchto změnách, jež doba s sebou nese a mnohé odnáší, nezmizela ve Tvarožné vzpomínka na Kosmáka a z mnohé duše, jež tak ráda srovnává a vzpomíná, se ozve: Co by tomu asi řekl P. Kosmák?“ (Neužil, 1933, s. 17).

Autor vzpomínek, Innocenc Neužil, přirovnává Kosmákovu tvorbu - knihy, kukátka, verše a písně k „jeho dětem, stále živým potomkům“ a na závěr vyjadřuje přání, „aby duch Kosmákův zůstal naší farnosti dále zachován, aby vedoucí našich obcí šli za společným cílem: Bůh, církev a vlast.“ (Neužil, 1933, s. 19).

Václav Kosmák byl mimořádnou osobností Moravy 19. století. Veškerou svou činností, duchovní kněžskou, řečnickou, spisovatelskou lidem prospíval, radil, káral, povznášel, rozvíjel, povzbuzoval, oceňoval, učil, vychovával, šel příkladem. Kladně ovlivnil mnohé za svého života a v místech svého působení odkazem své osobnosti a díla sociálně pedagogicky ovlivňuje i dnes.

3.3 Další osobnosti

P. Matěj Procházka

Matěj Procházka byl kněz, pedagog, vychovatel, žurnalista, redaktor. Patřil k Sušilově družině a s Františkem Sušilem ho pojilo pravé přátelství. Pro kalendář Moravan napsal mimo jiné podrobný Sušilův životopis. Byl ve spojení také s Šebestiánem Kubínkem, zejména na počátku jeho apoštolské činnosti. Podobně jako Kubínek i on si předsevzal šířit česky psané knihy.

Narodil se 4. února 1811 v Brtnici u Jihlavy v rodině pekaře. Absolvoval německé gymnázium, vystudoval filozofii, rétoriku a teologii. Po vysvěcení na kněze dne 2. března

---

⁸⁹ Innocenc Neužil, profesor náboženství v Bučovicích, rodák z Tvarožné, Kosmákův ministrant

1834 zahájil své kněžské působení v Čejkovicích u Hodonína, odtud byl povolán do Brna (Beneš, 1964). Dne 15. října 1848, jako kaplan v Zábrdovicích, založil první Katolickou jednotu. Jejím cílem bylo rozvíjení duchovního života svých členů, pěstování cyrilometodějské ideje a obnova českého zpěvu při bohoslužbách (Malý, 2004).

Pro Katolickou jednotu pořádal také přednášky o sociální otázce, ovlivnil jimi i myšlenkový vývoj Tomáše Masaryka, svého žáka (Frolcová, 2004).

Seznámení s Kampelíkem v posledním roce studia bohosloví pro něj znamenalo probuzení zájmu o slovanskou vzájemnost. Předsevzal si pracovat pro národní uvědomění lidu. V roce 1849 založil časopis spolku Katolická jednota „Hlas“. V něm informoval o české minulosti, otiskoval své přednáškové cykly. Vystupoval buditelsky a vychovatelsky. Roku 1850 se stal katechetou na německém vyšším gymnáziu. V letech 1861-1865 přeložil do češtiny německé gymnaziální učebnice. Za to se mu dostalo kritiky v německých listech a vyšetřování (Beneš, 1964).

Procházka pátral v minulosti českého křesťanství s úmyslem vědecky zdůvodnit myšlenku slavistiky v souvislosti s historickou událostí příchodu svatých Cyrila a Metoděje. Podílel se na obnovení jejich památky. Uvědomění si nesmírného významu jejich díla pro celé Slovanstvo vyvrcholilo na slavnostech roku 1863 na Velehradě a o měsíc později v Brně. Přispíval také do většiny církevních časopisů, Pražských novin, Světozoru, Národních listů, Moravské orlice, Obrazu života a také kalendáře Moravan (Beneš, 1964).

Jako starosta⁹⁰ Dědictví sv. Cyrila a Metoděje a čestný kanovník pochovával dne 20. července 1882 na starobrněnském hřbitově Šebestiána Kubínka. Brzy po pohřbu vyzval Václava Kosmáka, aby sepsal Kubínkův životopis (Jančík, 1941).

P. Matěj Procházka zemřel 26. listopadu 1889 a pohřben je vedle svého učitele a přítele Františka Sušila (Beneš, 1964).

P. Beneš Method Kulda

Kněz, pedagog, vychovatel, beletrista, publicista, sběratel a vydavatel moravských pohádek. Beneš Method Kulda byl dalším členem „Družiny Sušilovy“. V Brně patřil k hlavním představitelům národního katolického hnutí.

---

⁹⁰ P. Matěj Procházka byl po F. Sušilovi druhým starostou Dědictví sv. Cyrila a Metoděje

Narodil se v Ivančicích dne 16. března 1820 jako páté dítě. Rodiče Václav a Magdalena se svým dětem s láskou věnovali a podporovali jejich vzdělání. Kulda vděčně vzpomínal na vlasteneckého kněze Tomáše Procházku: „*Tomáš Procházka během r. 1832 položil pevný základ pro veškeren život můj. Jeho působením už tenkrát poznal jsem sebe jako syna vlasti a národa českého. Od Božího rána až do poledne a ode druhé hodiny až do večere připravoval P. Tomáš své svěřence ve své kaplance ke zkoušce ze třetí hlavní školy ... za krásného počasí vycházel se svými svěřenci ven do kvetoucích sadů a cestou vykládal jim o dějinách rodného města a zemi koruny svatováclavské. Ze svých prostředků nakupoval české knihy a půjčoval je svým žákům, aby vzpružil jejich mysl, unavenou německým vyučováním.*“ (Beneš, 1964, s. 376).

Po studiích na německém gymnáziu v Jihlavě v letech 1833-1839, studoval v Brně nejprve filozofii (v té době ho zcela zaujala všeslovanská myšlenka) a poté teologii. Založil českou knihovnu. Po vysvěcení v roce 1845 se stal kooperátorem v Židlochovicích. Povzbuzoval občany k četbě, tím mnohé odváděl od pití a hraní karet. V dalším působišti, Loděnicích, napsal odvážný článek do „Týdeníku“ „Na dorozumění všem odrodilcům a protivníkům Slovanstva na Moravě“. Byl za něj poslán do vzdálenějšího Hobzí. V roce 1850 byl zásluhou přítele hrabě Sylvy-Tarouccy přeložen do „Ochranovny pro mládež mravně zanedbanou“ v Brně. Naplno se pustil do práce pedagoga. Zavedl rovnoprávné užívání češtiny s němčinou a otcovsky se věnoval svěřené mládeži. Jejich povinnosti osvěžoval zábavou a pořádáním výletů se zpíváním a recitováním. Inspirován Františkem Sušilem, v roce 1856 vydal „Písně a básně pro školy národní“. Pracoval pro Dědictví Cyrila a Metoděje a vyučoval v nedělní škole pro řemeslníky. Přemíra práce ho přiměla dopřát si pobyt na zotavenou v létě roku 1853 a 1854 v Rožnově pod Radhoštěm. Sebral zde a v roce 1859 vydal „Moravské národní pohádky a pověsti z okolí rožnovského“⁹¹. Jan Soukop o nich napsal: „... jako na dračku se kupovaly a čtly tak pilně jako snad žádná jiná kniha.“ (Beneš, 1964, s. 379).

V polovině 19. století patřily Kuldovy pohádky vedle pohádek K. J. Erbena a B. Němcové k nejčtenějším a nejvýznamnějším pohádkovým souborům (Homolová, Otruba, Pešata, 1982).

Zastával názor o prospěšnosti zábavné četby pro lid. Jako dlouholetý redaktor kalendáře „Moravan“ přinášel lidem předpověď počasí, hospodářské, zahrádkářské, místopisné

---

⁹¹ Později (1874-1875) rozšířené jako „Moravské národní pohádky, pověsti, obyčeje a pověry“.

a historické články, životopisy svatých a zařazoval i články o historii jednotlivých moravských klášterů a poutních míst, cestopisy, povídky a básně, kterými lid vedl, vlastenecky uvědomoval a nábožensky vychovával. V roce 1852 vydal „Krásné večery“, v letech 1856-1859 „Horlivý budíček v rodinách křesťanských“, v rámci něhož vydal „Svatbu v národě českoslovanském“, jako sbírku zvyků, písní a promluv od námluv až po odchod nevěsty do ženichova domu. V letech 1859-1870 působil jako farář v Chlumu u Sedlčan. Zde byl roku 1861 zvolen občany poslancem do zemského sněmu a roku 1864 vydal „Posvátnou kazatelnu“, „Časovými brožurami“, brožury „Škola a církve“ a „Církev a národ“. V roce 1870 se stal kanovníkem na Vyšehradě. Od roku 1871 pracoval pro kalendář „Poutník“ a v období let 1874-1875 pro „Kalendář Svatováclavský“. Kromě drobnějších prací vydal v roce 1880 šestidílný „Církevní rok“ a sebral a vydal ve dvou sbírkách pohádky a pověsti z olešnického a kamenického okolí. V roce 1894 vydal ještě „Legendy“ a „Životy svatých a světic Božích na každý den celého roku“. Když v roce 1895 při jeho životním jubileu vydali čeští katoličtí básníci a publicisté almanach, začínal Kulda ztrácet zrak, později oslepl úplně. Až do konce života byl básnickým vzorem ostatním kněžím, zemřel 3. května 1903 (Beneš, 1964).

Kuldův život se vlasteneckým, buditelským i křesťanským zaměřením prolínal s Kubínkovým. Spojovala je myšlenka na prospěšnost četby dobré české knihy, národní uvědomění, na výchovu v rodinách a dobrý křesťanský život.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 KVANTITATIVNÍ VÝZKUM

John Van Mahnan charakterizuje rozdíl mezi kvantitativním a kvalitativním výzkumem takto:

„Ten druhý výzkum aneb Dokázat nebo rozumět?

Kvalitativní výzkumník: Mnoho lidí je dnes znuděno svou prací a jsou ...

Kvantitativní výzkumník (přerušuje): Jací lidé, kolik jich je, jak dlouho mají takové pocity, odkud jsou ...

Kvalitativní výzkumník: Zapomeň na to ...“ (Disman, 2002, s. 284)

V kvantitativním výzkumu se k získávání dat od optimálního, dostatečně širokého, okruhu respondentů využívá standardizovaných metodických postupů. Obecně se pro jejich zpracování využívají nástroje moderní statistiky. Podstatou kvantitativního výzkumu je deduktivní myšlenkový přístup, který je aplikován na formulované hypotézy, po předcházejícím stanovení určité teorie nebo obecně formulovaného problému (Pána, 2007).

Vlastní kvantitativní výzkum je realizován terénním způsobem v přirozeném prostředí respondentů.

Pro ověření formulovaných hypotéz a tím dosažení cíle výzkumné práce jsem zvolila kvantitativní výzkum, který mi umožnil získat data od dostatečně velkého souboru respondentů.

4.1 Cíl výzkumu

Šebestián Kubínek byl ve své době pozoruhodnou osobností - rolník, bez formálního vyššího vzdělání, a přece se svým aktivním působením v rámci regionu jižní Moravy podílel na kulturní, sociální a křesťanské osvětě, zvýšení vzdělanosti a šíření národního uvědomění. Šebestiána Kubínka lze řadit mezi významné sociální pedagogy 19. století.

V rámci své bakalářské práce jsem se rozhodla zjistit, zda má osobnost Š. Kubínka vztah k sociální pedagogice, zda byla jeho činnost záslužná a potřebná a zda patří mezi významné osobnosti Blažovic. Dále mne zajímá, jaké povědomí o něm mají současní obyvatelé rodných Blažovic a blízké obce Tvarožná.

Pro sběr dat jsem zvolila metodu dotazníkového šetření.

4.2 Metodika výzkumu

Pro dotazování jsem sestavila dotazník. Pro ilustraci je několik vyplněných dotazníků uvedeno v příloze. Peter Gavora charakterizuje dotazník jako „*způsob písemného kladení otázek a získávání písemných odpovědí.*“ (Gavora, 2000, s. 99). Mým záměrem při volbě této formy dotazování bylo vytvořit z mojí strany podmínky pro úspěšný výzkum. Aby byl mnou sestavený dotazník dobrým prostředkem měření, bylo třeba, aby splňoval základní požadavky, tj. validitu, reliabilitu a praktičnost. Validitou dotazníku se rozumí, „*že dotazník zjišťuje skutečně to, co má zjišťovat, tj. to, co je výzkumným záměrem. Konstrukce dotazníku v klasických pedagogických výzkumech by měla vždy vycházet ze zdůvodněné vědecké hypotézy a jednotlivé položky musí přinášet data pro verifikaci této hypotézy.*“ (Chráska, 2007, s. 171). Reliabilita dotazníku znamená „*schopnost dotazníku zachycovat spolehlivě a přesně zkoumané jevy. Dostatečně vysoká reliabilita je nezbytným předpokladem dobré validity dotazníku, i když sama o sobě ještě validitu nezaručuje.*“ (Chráska, 2007, s. 107). Dotazník jsem zvolila jako metodu a prostředek měření i v tom ohledu, abych vyšla vstříc ochotným respondentům a poskytla jim dostatek času a možnost odpovědět na předložené otázky v pro ně vhodném čase.

Použila jsem osobní techniku dotazování, dále elektronickou poštou, prostřednictvím místní knihovnice a ředitelk ZŠ. Kromě písemného úvodního zpřístupnění v rámci dotazníku jsem dbala i na průvodní, ať už osobní slovní nebo písemné, vysvětlení smyslu a potřeby prováděného šetření. Některé dotazníky byly respondenty vyplněny bezprostředně, některé jsem vyzvedla po domluveném časovém prostoru později. Elektronickou poštou zaslané dotazníky mi byly po zodpovězení vráceny stejným způsobem. Před předložením dotazníku k vyplňování jsem uskutečnila několik testů srozumitelnosti a jednoznačnosti otázek dotazníku. Požádala jsem o spolupráci v tomto předvýzkumu členy rodiny různého věku, dále přítelkyni, studující tentýž studijní obor a současně bydlící v obci Tvarožná a dva obyvatele Blažovic. Výsledkem bylo zpřesnění jedné otázky.

Oslovila a o zodpovězení položek dotazníku jsem požádala celkem 100 respondentů. Nazpět pro vyhodnocení jsem získala 88 dotazníků, 12 respondentů dotazník nevrátilo. 1 dotazník jsem vyřadila, protože nebyl vyplněn tak, abych ho mohla vyhodnotit. Ze dvou možností položky „Bydliště“ nebyla označena žádná možnost. Vyhodnotila jsem zbývajících 87 dotazníků.

Při konstruování dotazníku jsem vycházela ze stanoveného problému, definovaného cíle a 5 hypotéz. Tomu jsem přizpůsobila počet výzkumných položek (otázek), tj. 12, abych získala dostačující objem dat a přitom nesnížila ochotu a pozornost respondentů při zodpovídání otázek. Jednotlivé výzkumné položky jsem seřadila se záměrem začít jednoduchými otázkami, následně vzbudit zájem o stěžejní otázky, které jsou hlavním tématem dotazníku a nakonec poskytnout v poslední položce možnost širšího projevu. Snažila jsem se dbát na jasnou a srozumitelnou formulaci, stručnost a jednoduchost, jednoznačnost, paměťovou nenáročnost.

Dotazník jsem strukturovala do 4 částí. V první části jsem se respondentům představila, seznámila je s tématem dotazníku a požádala je o spolupráci jeho zodpovězením. Ujistila jsem respondenty o anonymitě a výhradním použití jejich odpovědí pro účely bakalářské práce a předem vyjádřila poděkování za jejich ochotu a čas věnovaný zodpovězení dotazníku. Ve druhé části jsem poskytla návod, pokyn k vyplnění dotazníku. Třetí část tvoří 12 položek dotazníku. Podle formy požadované odpovědi je 7 položek uzavřených (strukturovaných), z toho 5 je dichotomických, 1 je nepravá dichotomická a 1 polytomická. 1 položka je polouzavřená a současně polytomická a zbývajících 4 položky jsou otevřené (nestrukturované). 2 polytomické položky jsou výčtové. Podle zjišťovaného obsahu odpovědi je 6 položek zjišťujících fakta, 6 položek zjišťujících znalosti nebo vědomosti, z nich 1 položka je zjišťující současně fakta i znalosti nebo vědomosti. Strukturu položek jsem zvolila záměrně.

Závěry vyvozené z interpretace jen číselných údajů, získaných z odpovědí v dotazníku, mohou být zavádějící. Pouhá čísla neumožňují vždy vhled do souvislostí a právě souvislosti umožňují porozumění (Radvan, Vavřík, 2009). Proto jsem zařadila do dotazníku 4 otevřené položky s úmyslem umožnit hlubší proniknutí do zkoumaného problému.

V poslední části dotazníku jsem poděkovala za spolupráci při výzkumu, popřála respondentům pěkné následující dny a jejich ochotu odměnila drobnou sladkou pozorností.

Dotazníkové šetření probíhalo v období únor - březen 2014.

Po shromáždění 87 validně zodpovězených dotazníků jsem provedla vyhodnocení. Pro testování jedné proměnné (např. u položek č. 1, 2, 3) jsem použila univariační analýzu. Pro testování vztahu mezi dvěma proměnnými a jejich vzájemné závislosti jsem aplikovala bivariační analýzu (např. u položek 6, 8, 9). Použila jsem programy Microsoft Word a Microsoft Excel. Poté jsem provedla analýzu a vyhodnocení dotazníkového šetření a interpretaci jeho výsledků.

4.3 Hypotéza

Jádrem kvantitativního výzkumu jsou hypotézy. Významný filozof vědy Karl. R. Popper⁹² došel k závěru, „že obecně formulovaná tvrzení (hypotézy) není možno empiricky prokázat (verifikovat). Pro verifikaci hypotéz navrhl tzv. metodu falzifikace. Termínem falzifikace se v tomto případě rozumí hledání empirických faktů, které hovoří proti ověřené hypotéze.“ (Chrásková, 2007, s. 17).

Hypotéza je oznamovací věta, vysvětlující vztah mezi dvěma nebo více proměnnými nebo je výrokem předpovědi (Jarošová, 2007).

Pro výzkum jsem formulovala následující hypotézy:

- 1) Předpokládám, že osobnost Šebestiána Kubínka má vztah k sociální pedagogice.
- 2) Předpokládám, že Šebestián Kubínek patří mezi významné osobnosti Blažovic.
- 3) Předpokládám, že činnost Šebestiána Kubínka byla záslužná, potřebná a příkladná.
- 4) Předpokládám, že starší generace mají větší povědomí o Šebestiánu Kubínkovi než generace mladší.
- 5) Předpokládám, že obyvatelé Blažovic mají větší povědomí o Šebestiánu Kubínkovi než obyvatelé Tvarožné.

4.4 Analýza a výsledky dotazníkového šetření

Nejdříve jsem shromáždila všechny dotazníky od respondentů z obou obcí. Roztřídila jsem je do dvou základních skupin podle obcí a každou z nich ještě podle věkových kategorií

---

⁹² 1902-1994, zakladatel filozofického směru Kritický racionalismus

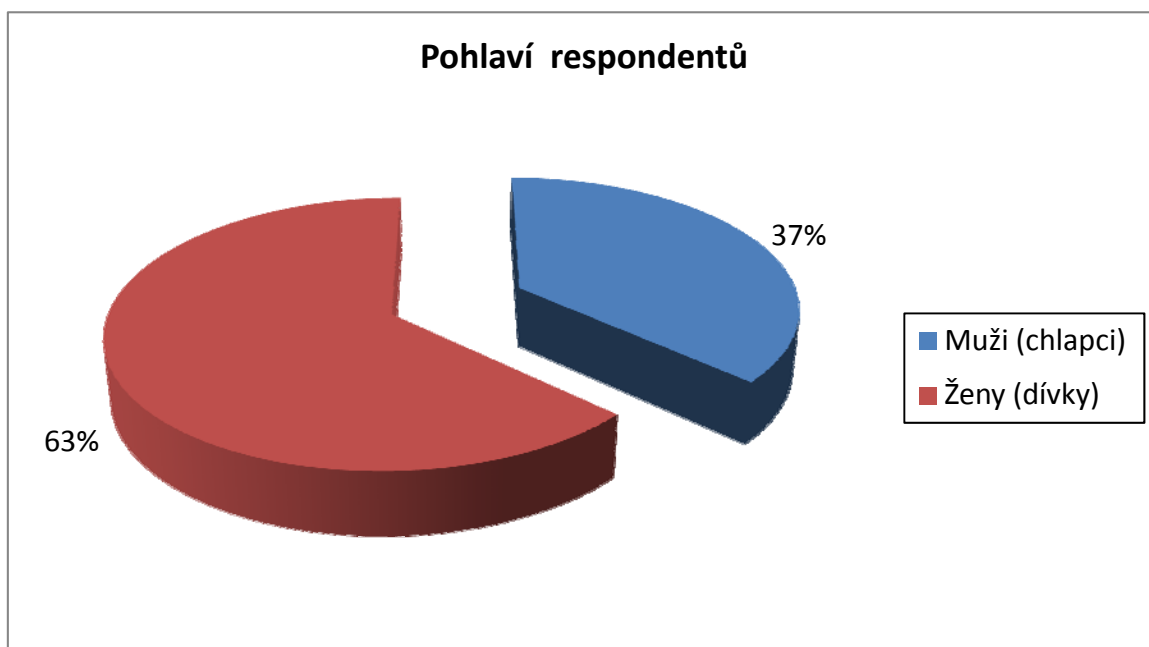
a pohlaví. Po kontrole jsem vyloučila z dalšího zpracování jeden nevalidní neúplně vyplněný dotazník. Následně jsem analyzovala jednotlivé položky dotazníku.

Položka č. 1: Jste žena (dívka) x muž (chlapec)

Dotazníkového šetření se zúčastnilo celkově více žen (63%), než mužů (37%). V Blažovicích byl poměr 59% žen k 41% mužů a v Tvarožné 68% žen k 32% mužů. Přesto, že jsem se snažila pro vyplnění dotazníku získat obě pohlaví v přibližně stejném zastoupení, dotazník nevrátilo více mužů než žen. Ženy byly k zodpovězení dotazníku ochotnější.

Pohlaví	Blažovice	Tvarožná	Celkem
Žena (dívka)	27	28	55
Muž (chlapec)	19	13	32
Celkem	46	41	87

Tabulka č. 1: Pohlaví respondentů

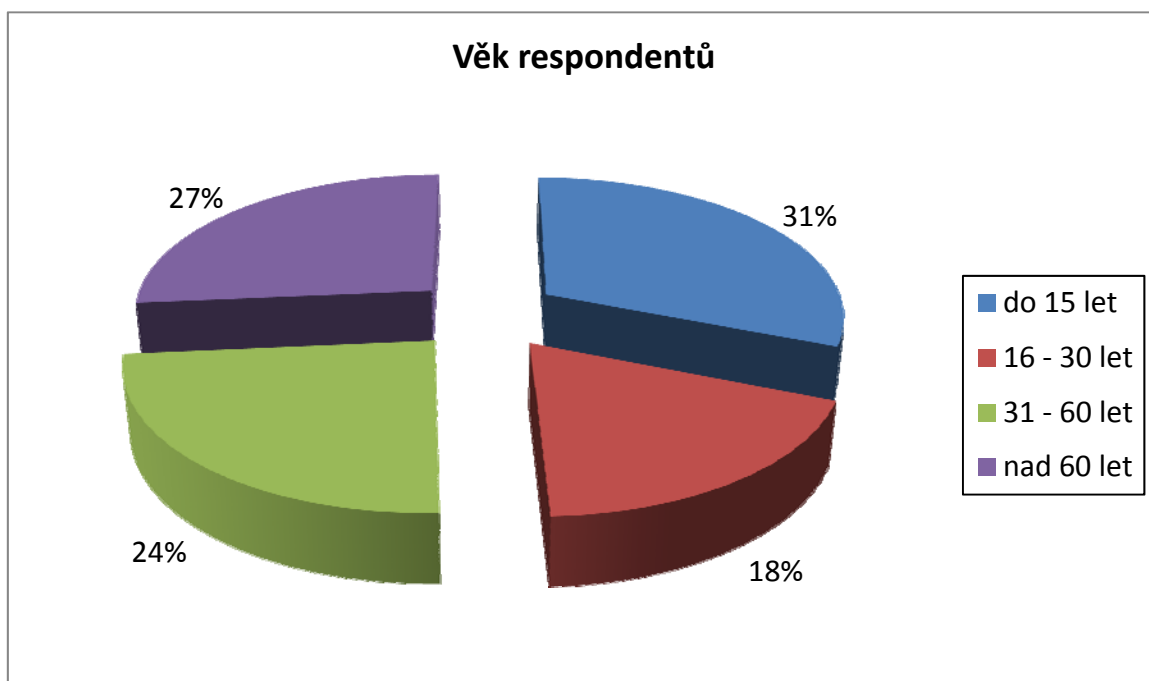
Graf č. 1: Pohlaví respondentů

Položka č. 2: Váš věk

Druhá položka dotazníku se týkala věku respondentů. Pro účely tohoto výzkumu jsem zvolila 4 věkové kategorie. Snažila jsem se získat pro zodpovězení dotazníku respondenty tak, aby byly všechny věkové kategorie rovnoměrně zastoupeny.

Věk	Blažovice	Tvarožná	Celkem
Do 15 let	14	13	27
16 - 30	8	8	16
31 - 60	12	9	21
Nad 60 let	12	11	23
Celkem	46	41	87

Tabulka č. 2: Věk respondentů

Graf č. 2: Věk respondentů

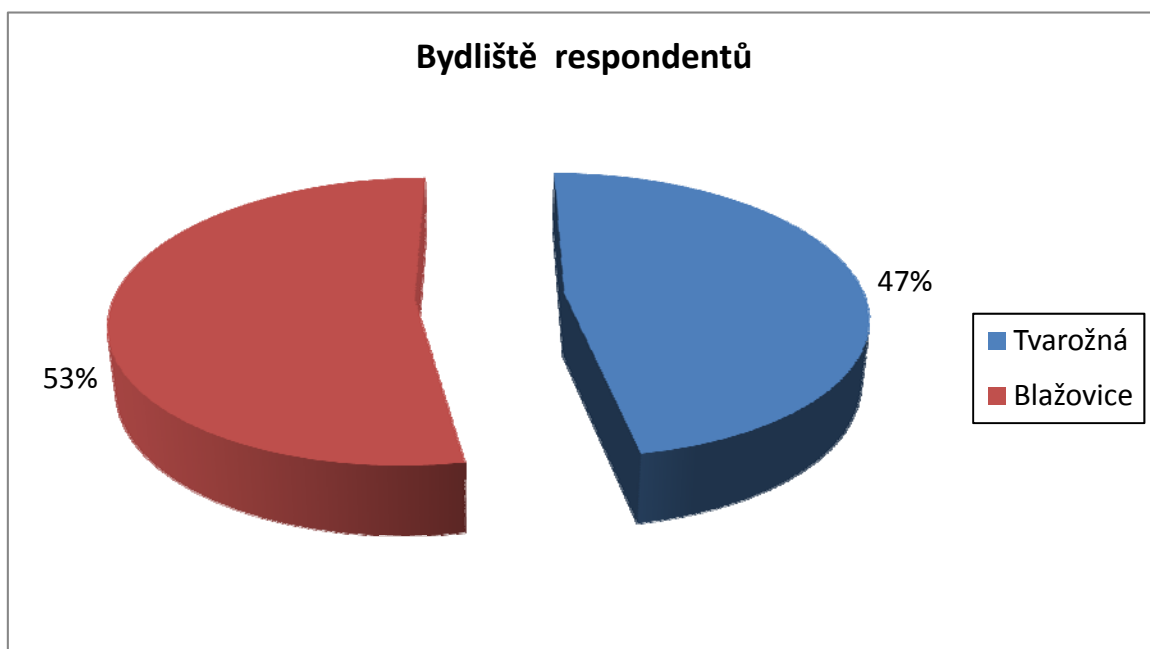
Položka č. 3: Kde žijete?

Dotazníkové šetření probíhalo v obcích Blažovice a Tvarožná. Abych ověřila hypotézu č. 5, v níž předpokládám, že obyvatelé Blažovic mají větší povědomí o Šebestiánu Kubínkovi než obyvatelé Tvarožné, snažila jsem se získat pro dotazníkové šetření

srovnatelný počet respondentů z obou obcí. Z Blažovic je 53% a z Tvarožné 47% respondentů.

Bydliště	Počet
Blažovice	46
Tvarožná	41
Celkem	87

Tabulka č. 3: Bydliště respondentů

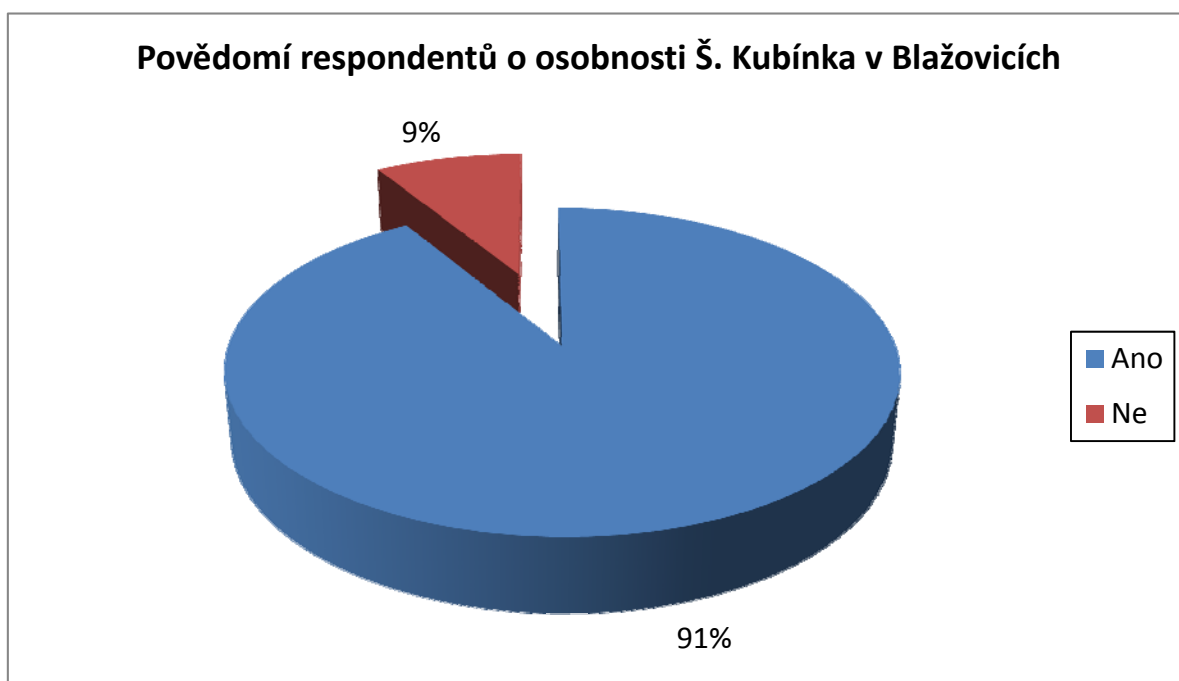
Graf č. 3: Bydliště respondentů

Položka č. 4: Znáte osobnost Šebestiána Kubínka?

Smyslem této otázky bylo zjistit, zda mají respondenti povědomí o osobnosti Šebestiána Kubínka. V Blažovicích souhlasnou odpověď označila nejmladší věková kategorie do 15 let, jak chlapci, tak dívky, a rovněž všichni zástupci nejstarší věkové kategorie nad 60 let, jak muži, tak ženy. Také všichni muži ve věkové kategorii 31-60 let odpověděli kladně. I ve zbývajících mužské a dvou ženských věkových kategoriích převažovala odpověď „Ano“ nad odpovědí „Ne“. V Blažovicích mají respondenti vysoké povědomí o osobnosti Šebestiána Kubínka.

Povědomí o osobnosti Š. Kubínka	BLAŽOVICE							
	Věková kategorie MUŽI				Věková kategorie ŽENY			
	do15let	16-30	31-60	nad 60	do15let	16-30	31-60	nad 60
Ano	6	2	4	6	8	3	7	6
Ne	0	1	0	0	0	2	1	0
Celkem	6	3	4	6	8	5	8	6

Tabulka č. 4: Povědomí o osobnosti Š. Kubínka v Blažovicích

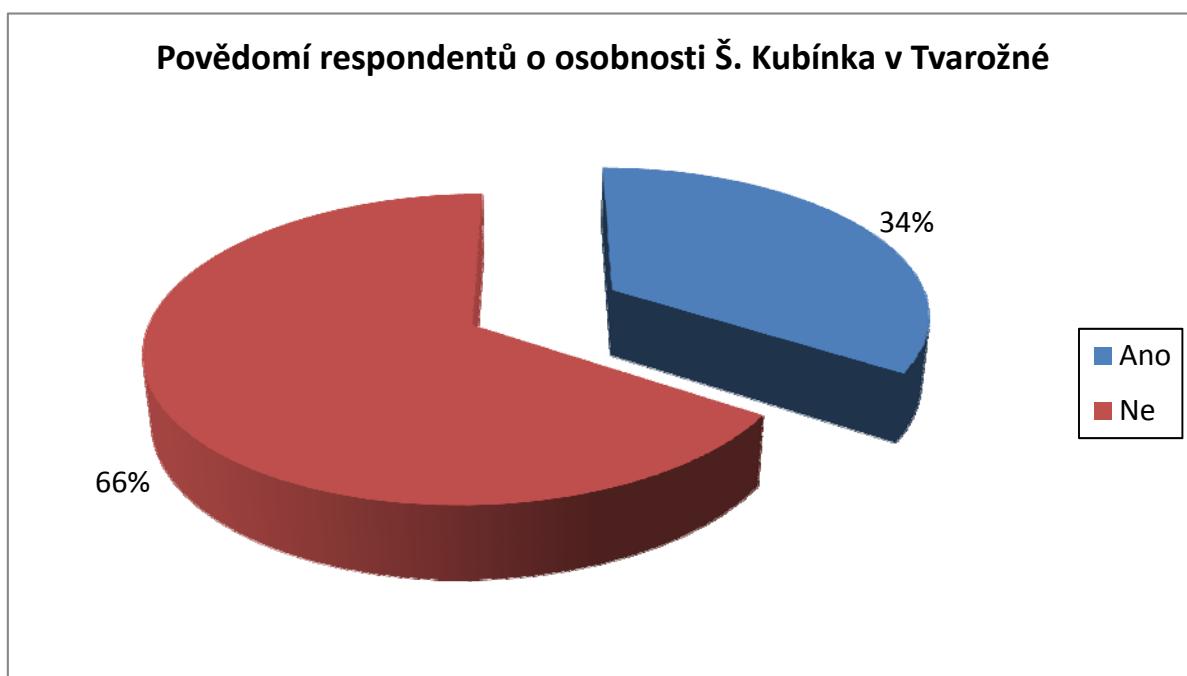
Graf č. 4: Povědomí respondentů o osobnosti Š. Kubínka v Blažovicích

V Tvarožné ukázaly zaškrtnuté odpovědi celkově opačný výsledek. Nejmladší věková kategorie z 13 možných označila zápornou odpověď 11x, ve všech zbývajících ženských věkových kategoriích a u mužů nad 60 let převažuje také odpověď „Ne“. Téměř všichni muži věkových kategorií 16-30 a 31-60 odpověděli kladně.

Povědomí o osobnosti Š. Kubínka	TVAROŽNÁ							
	Věková kategorie MUŽI				Věková kategorie ŽENY			
	do15let	16-30	31-60	nad 60	do15let	16-30	31-60	nad 60
Ano	1	3	3	1	1	1	1	3
Ne	2	0	1	2	9	4	4	5
Celkem	3	3	4	3	10	5	5	8

Tabulka č. 5: Povědomí o osobnosti Š. Kubínka v Tvarožné

Graf č. 5: Povědomí respondentů o osobnosti Š. Kubínka v Tvarožné

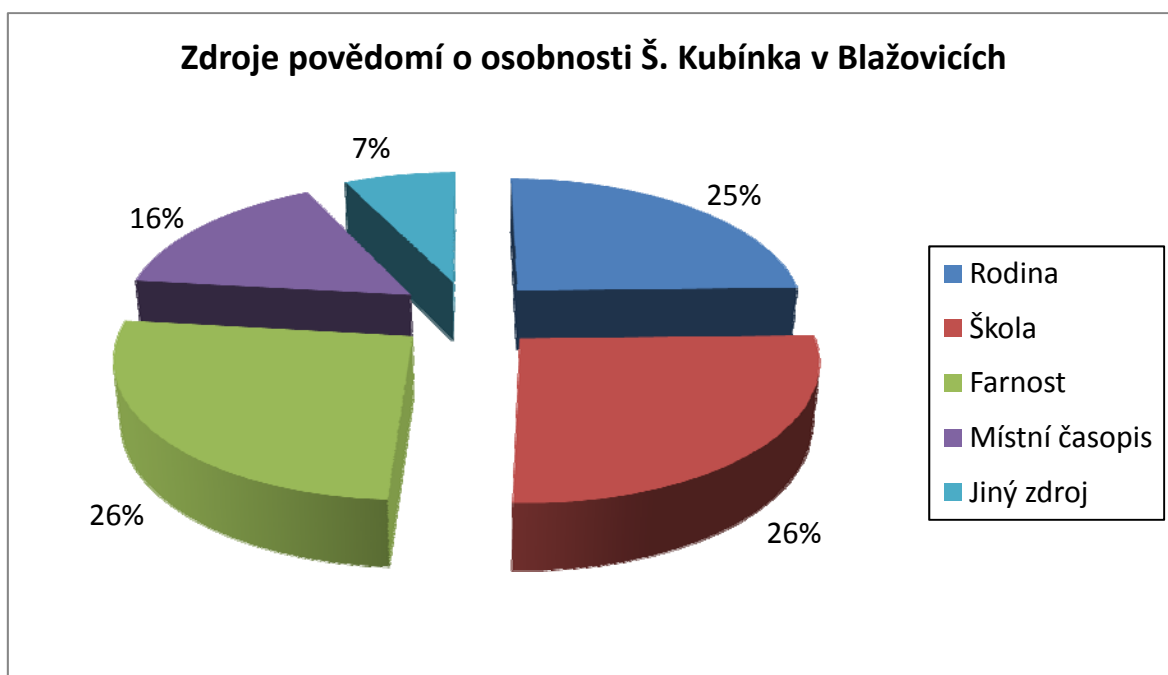
Položka č. 5: Odkud ho znáte?

Tato otázka poskytovala více možných odpovědí. Ukázalo se, že někteří respondenti znají Š. Kubínka z více zdrojů.

Jako nejčastější zdroj informací u respondentů v Blažovicích byly uváděny farnost a škola (shodně 18x), následuje rodina (17x), místní časopis (11x) a jiný zdroj (5x).

Zdroje znalosti osobnosti Š. Kubínka	BLAŽOVICE							
	Věková kategorie MUŽI				Věková kategorie ŽENY			
	do15let	16-30	31-60	nad 60	do15let	16-30	31-60	nad 60
Rodina	1	1	2	3	3	1	3	3
Škola	6	1	1	0	8	2	0	0
Farnost	1	1	2	4	1	2	4	3
Místní časopis	1	0	0	1	2	1	4	2
Jiný zdroj	0	0	0	1	1	0	2	1
Celkem	9	3	5	9	15	6	13	9

Tabulka č. 6: Zdroje znalosti osobnosti Š. Kubínka v Blažovicích

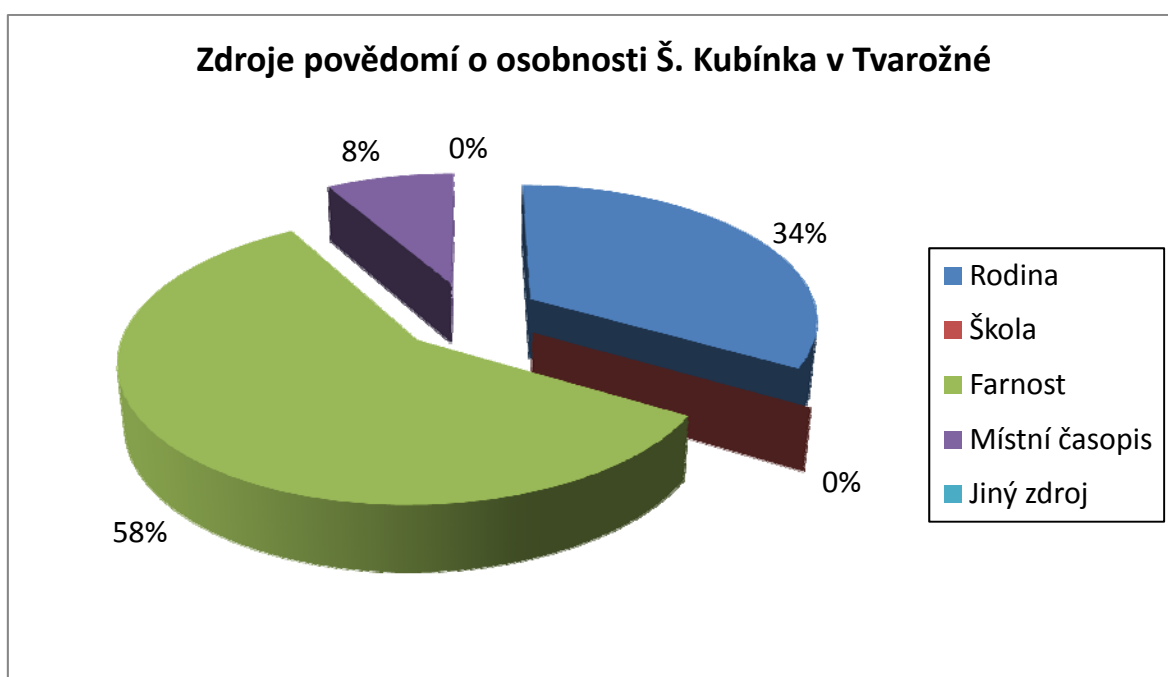

Graf č. 6: Zdroje povědomí o osobnosti Š. Kubínka v Blažovicích

V Tvarožné byla ze všech uvedených zdrojů označena nejčastěji farnost (7x), dále rodina (4x) a 1x byl jako informační zdroj uveden místní časopis. Škola a jiný zdroj nebyly označeny vůbec.

Zdroje znalosti osobnosti Š. Kubínka	TVAROŽNÁ							
	Věková kategorie MUŽI				Věková kategorie ŽENY			
	do15let	16-30	31-60	nad 60	do15let	16-30	31-60	nad 60
Rodina	0	0	1	1	0	0	0	2
Škola	0	0	0	0	0	0	0	0
Farnost	1	0	0	1	1	1	1	2
Místní časopis	0	0	0	0	0	0	1	0
Jiný zdroj	0	0	0	0	0	0	0	0
Celkem	1	0	1	2	1	1	2	4

Tabulka č. 7: Zdroje znalosti osobnosti Š. Kubínka v Tvarožné

Graf č. 7: Zdroje povědomí o osobnosti Š. Kubínka v Tvarožné

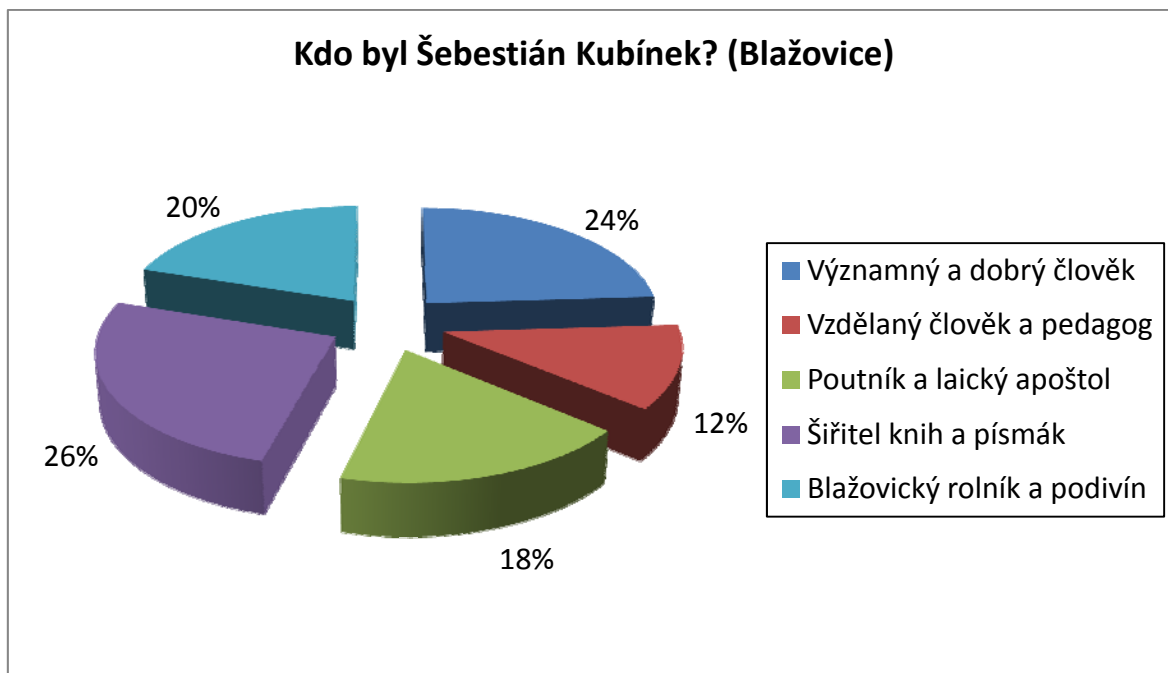
Položka č. 6: Kdo byl Šebestián Kubínek?

Tato otevřená otázka byla zaměřena na zjištění širšího povědomí - charakteristiky Š. Kubínka.

Názor blažovických respondentů, že byl „významným a dobrým člověkem“, byl zastoupen 24% z celkového počtu 50 odpovědí. 12% byl podíl označení „vzdělaný člověk a pedagog“ a 18% představuje odpověď „poutník a laický apoštol“. 26% reprezentuje názor respondentů, že byl „širitel knih a písmákem“. 20% odpovědí označuje Š. Kubínka za „blažovického rolníka a podivína“.

Šebestián Kubínek byl:	BLAŽOVICE							
	Věková kategorie MUŽI				Věková kategorie ŽENY			
	do15let	16-30	31-60	nad 60	do15let	16-30	31-60	nad 60
Významný a dobrý člověk	4	0	0	0	7	0	1	0
Vzdělaný člověk a pedagog	1	0	0	0	3	0	2	0
Poutník a laický apoštol	1	0	0	2	0	1	4	1
Širitel knih a písmák	0	0	0	4	0	0	6	3
Blažovický rolník a podivín	0	0	0	3	0	0	3	4
Celkem	6	0	0	9	10	1	16	8

Tabulka č. 8: Kdo byl Šebestián Kubínek? (Blažovice)

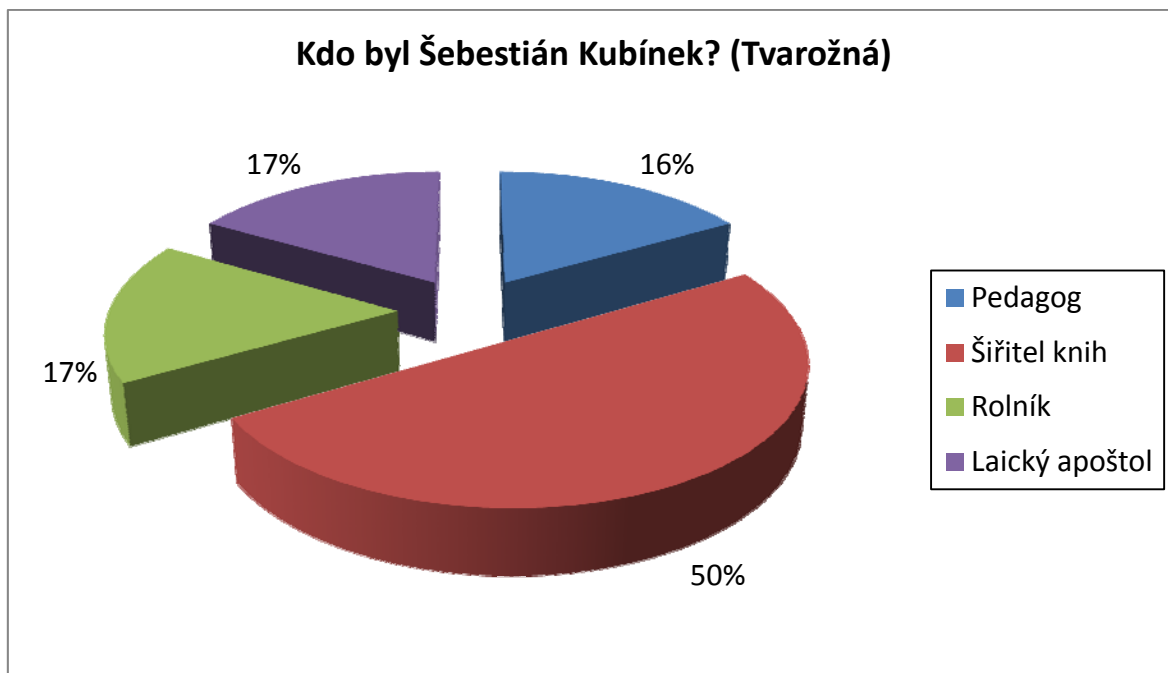

Graf č. 8: Kdo byl Šebestián Kubínek? (Blažovice)

V Tvarožné byl počet odpovědí nepoměrně menší než v Blažovicích, a to pouhých 6 (z tohoto důvodu neuvádím procentní zastoupení jednotlivých charakteristik). Z nich 1 odpověď označuje Š. Kubínka jako „pedagoga“, 3 jako „šřiřitele knih“, 1 jako „rolníka“ a 1 jako „laického apoštola“.

Šebestián Kubínek byl:	TVAROŽNÁ							
	Věková kategorie MUŽI				Věková kategorie ŽENY			
	do15let	16-30	31-60	nad 60	do15let	16-30	31-60	nad 60
Pedagog	0	0	0	0	0	1	0	0
Šiřitel knih	1	0	0	0	0	0	0	2
Rolník	0	0	0	0	0	0	0	1
Laický apoštol	0	0	0	0	0	1	0	0
Celkem	1	0	0	0	0	2	0	3

Tabulka č. 9: Kdo byl Šebestián Kubínek? (Tvarožná)

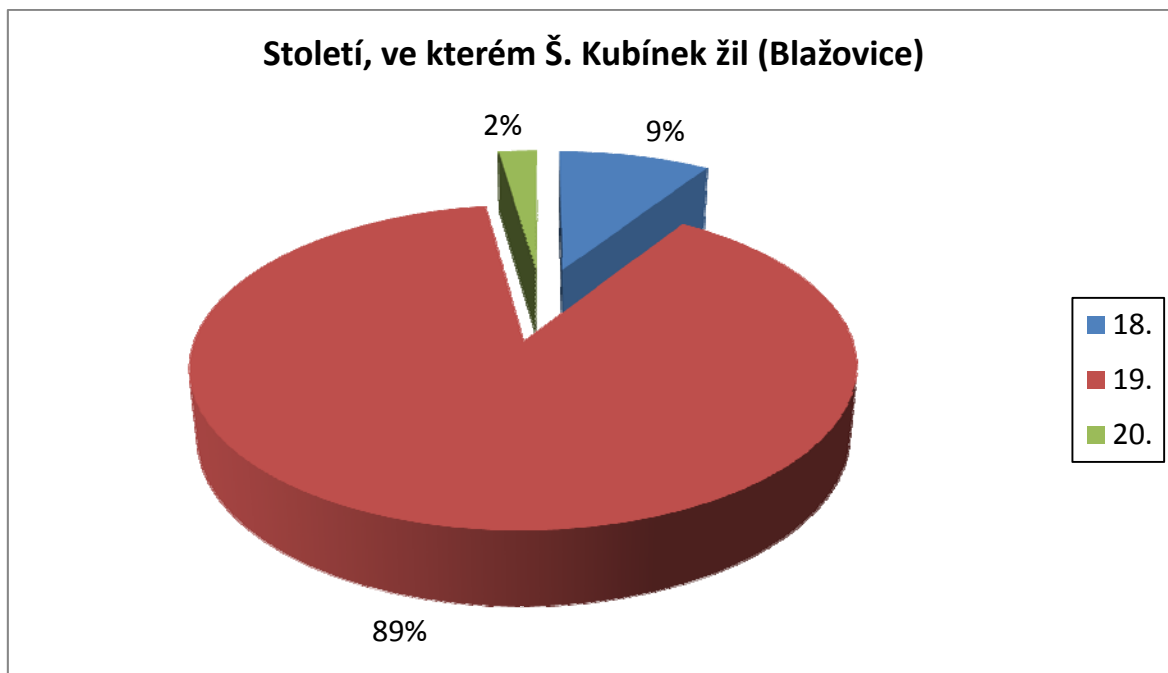
Graf č. 9: Kdo byl Šebestián Kubínek? (Tvarožná)

Položka č. 7: Ve které době žil?

Zde naprostá většina blažovických respondentů odpověděla správně, 39 ze 46 (85%) respondentů. Správná odpověď je v tabulce vyznačena barevně.

Století	BLAŽOVICE							
	Věková kategorie MUŽI				Věková kategorie ŽENY			
	do15let	16-30	31-60	nad 60	do15let	16-30	31-60	nad 60
18.	1	1	0	0	0	1	1	0
19.	5	2	4	6	8	3	7	6
20.	0	0	0	0	0	1	0	0
Celkem	6	3	4	6	8	5	8	6

Tabulka č. 10: Ve které době Šebestián Kubínek žil? (Blažovice)

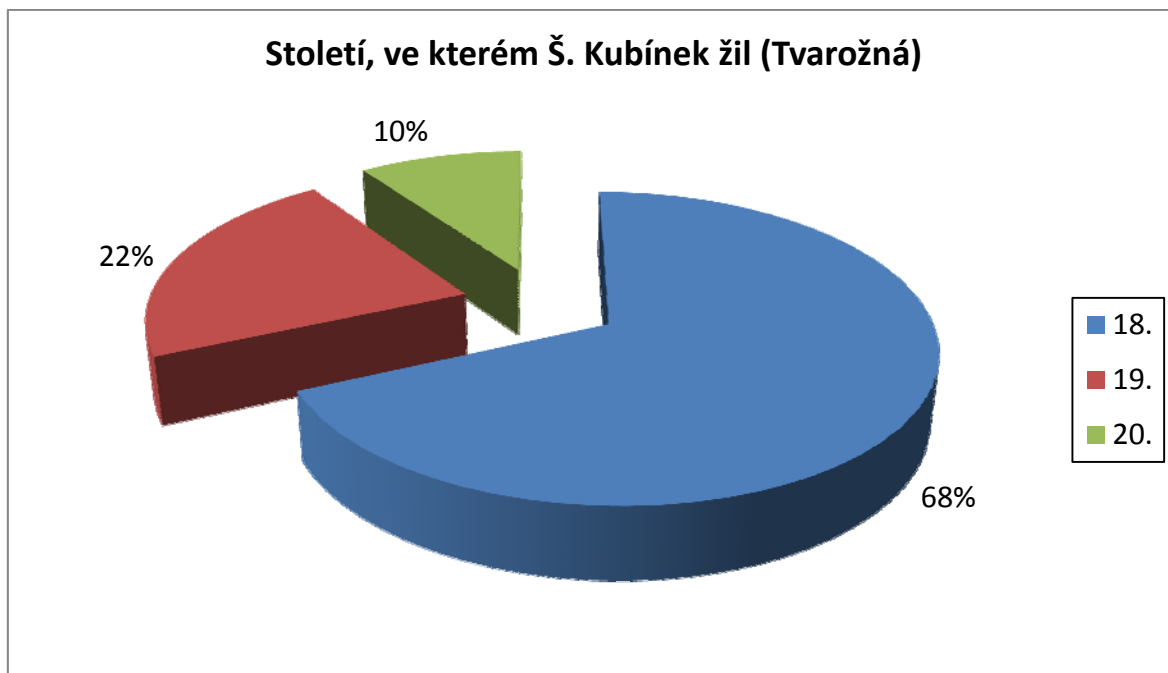

Graf č. 10: Století, ve kterém Š. Kubínek žil (Blažovice)

U respondentů z Tvarožné se většina (68%) domnívala, že Š. Kubínek žil v 18. století, 20. století zvolilo 10% respondentů a správnou odpověď, tj. 19. století označilo 22% respondentů.

Století	TVAROŽNÁ							
	Věková kategorie MUŽI				Věková kategorie ŽENY			
	do15let	16-30	31-60	nad 60	do15let	16-30	31-60	nad 60
18.	2	2	3	2	7	4	3	5
19.	1	0	1	1	1	1	1	3
20.	0	1	0	0	2	0	1	0
Celkem	3	3	4	3	10	5	5	8

Tabulka č. 11: Ve které době Šebestián Kubínek žil? (Tvarožná)

Graf č. 11: Století, ve kterém Š. Kubínek žil (Tvarožná)

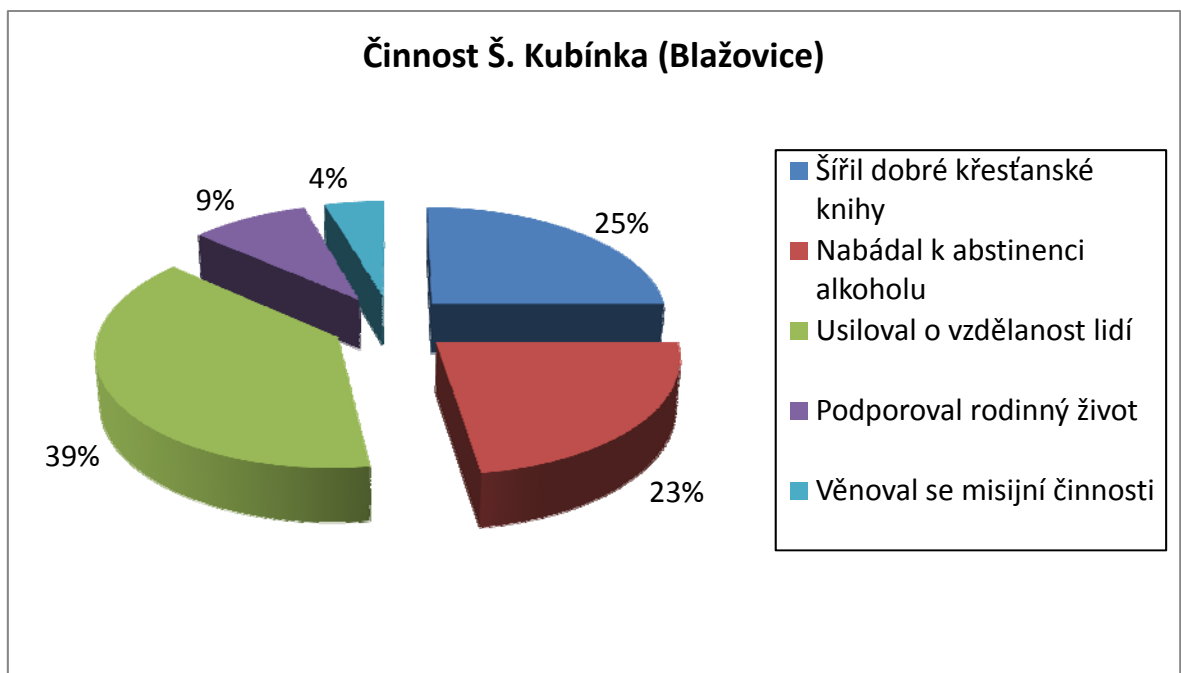
Položka č. 8: V čem spočívala jeho činnost, o co usiloval?

Z celkového počtu 44 názorů respondentů z Blažovic činí 25% názor „šířil dobré křesťanské knihy“. 23% je zastoupena činnost „nabádal k abstinenci alkoholu“. Nejčastější odpověď s podílem 38% byla „usiloval o vzdělanost lidí“. 9% byla zastoupena odpověď „podporoval rodinný život“ a 5% odpověď „věnoval se misijní činnosti“.

Činnost Šebestiána Kubínka	BLAŽOVICE							
	Věková kategorie MUŽI				Věková kategorie ŽENY			
	do15let	16-30	31-60	nad 60	do15let	16-30	31-60	nad 60
Šířil dobré křesťanské knihy	3	0	0	3	0	1	2	2
Nabádal k abstinenci alkoholu	0	0	0	3	0	1	3	3
Usiloval o vzdělanost lidí	3	0	0	0	8	1	3	2
Podporoval rodinný život	0	0	1	1	0	0	1	1
Věnoval se misijní činnosti	0	0	0	1	0	0	1	0
Celkem	6	0	1	8	8	3	10	8

Tabulka č. 12: V čem spočívala činnost Šebestiána Kubínka, o co usiloval? (Blažovice)

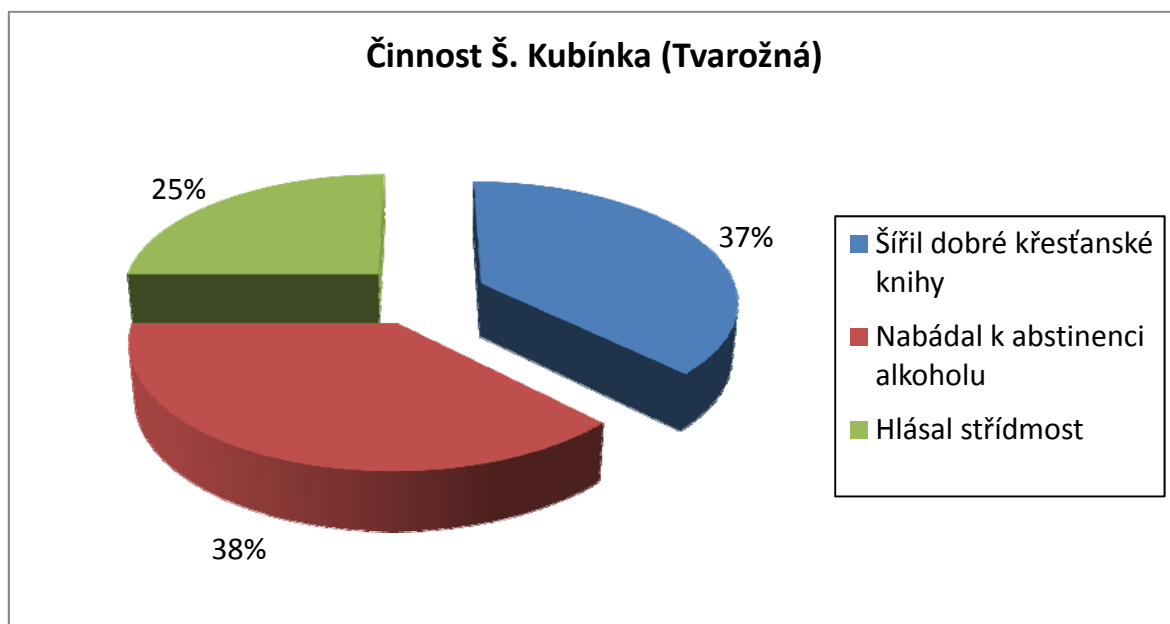

Graf č. 12: Činnost Š. Kubínka (Blažovice)

Respondenti z Tvarožné poskytli k této otázce celkem jen 8 odpovědí. Z tohoto důvodu uvádím místo procentního zastoupení jednotlivých charakteristik zastoupení početní. Názor, že „šířil dobré křesťanské knihy“ byl uveden 3x, stejně jako názor „nabádal k abstinenci“. Označení „hlásal střídmost“ se objevil 2x.

Činnost Šebestiána Kubínka	TVAROŽNÁ							
	Věková kategorie MUŽI				Věková kategorie ŽENY			
	do15let	16-30	31-60	nad 60	do15let	16-30	31-60	nad 60
Šířil dobré křesťanské knihy	0	0	1	0	0	0	1	1
Nabádal k abstinenci alkoholu	0	0	1	0	0	0	0	2
Hlásal střídmost	0	0	1	0	0	0	0	1
Celkem	0	0	3	0	0	0	1	4

Tabulka č. 13: V čem spočívala činnost Šebestiána Kubínka, o co usiloval? (Tvarožná)

Graf č. 13: Činnost Š. Kubínka (Tvarožná)

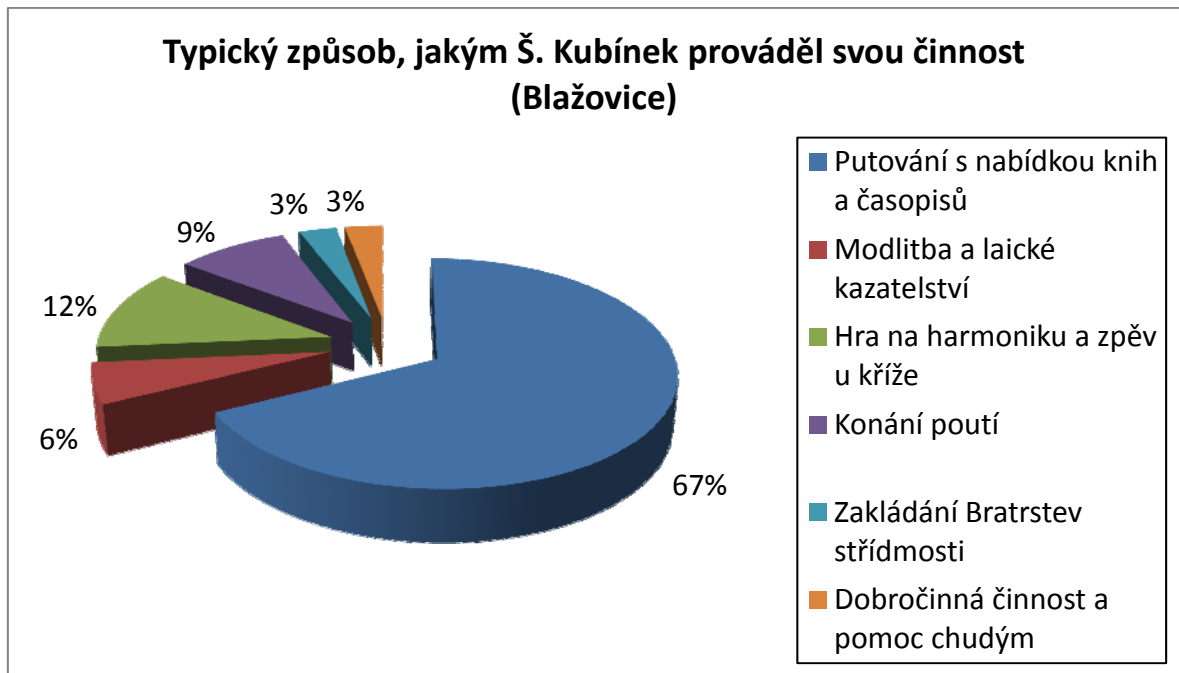
Položka č. 9: Jakým pro něj typickým způsobem svou činnost prováděl?

Tato otevřená otázka předpokládala již hlubší vědomosti o osobnosti Š. Kubínka.

Putování a nabídka knih a časopisů byly v Blažovicích až na jednoho uvedeny všemi zbývajícími 13 respondenty do 15 let. Tento způsob dále poměrně hojně znaly respondentky věkových kategorií 31 - 60 a nad 60 let. Další Kubínkovy typické projevy jeho činnosti byly respondenty uvedeny jen ojediněle.

Typický způsob činnosti Šebestiána Kubínka	BLAŽOVICE							
	Věková kategorie MUŽI				Věková kategorie ŽENY			
	do15let	16-30	31-60	nad 60	do15let	16-30	31-60	nad 60
Putování s nabídkou knih a časopisů	5	0	0	1	8	1	5	3
Modlitba a laické kazatelství	0	0	0	0	0	0	1	1
Hra na harmoniku a zpěv u kříže	0	0	0	1	0	0	2	1
Konání poutí	0	0	0	1	0	0	2	0
Zakládání Bratrstev střídmosti	0	0	0	1	0	0	0	0
Dobročinná činnost a pomoc chudým	0	0	0	0	0	0	0	1
Celkem	5	0	0	4	8	1	10	6

Tabulka č. 14: Jakým pro něj typickým způsobem svou činnost prováděl? (Blažovice)

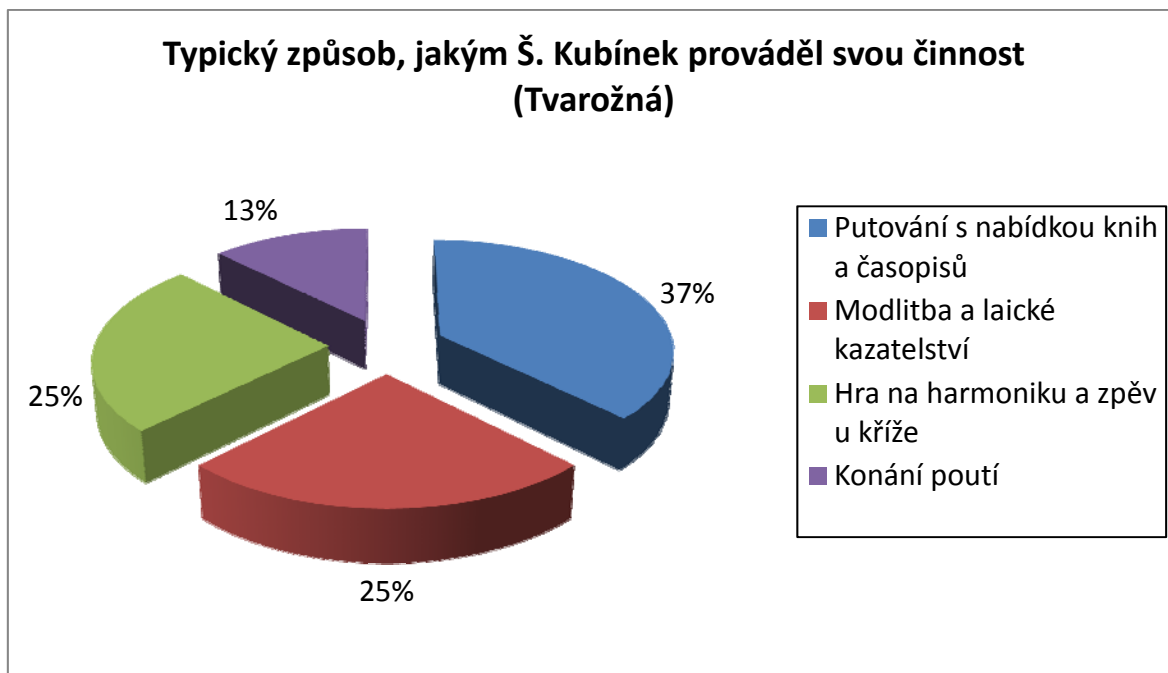

Graf č. 14: Typický způsob, jakým Š. Kubínek prováděl svou činnost (Blažovice)

V Tvarožné ví o Kubínkově typickém způsobu činnosti, tj. putování s nabídkou knih a časopisů 3 respondenti, o dalších třech (dle tabulky) ví jen ojedinele a zakládání Bratrstev střidmosti a dobročinná činnost a pomoc chudým nebyly uvedeny vůbec.

Typický způsob činnosti Šebestiána Kubínka	TVAROŽNÁ							
	Věková kategorie MUŽI				Věková kategorie ŽENY			
	do15let	16-30	31-60	nad 60	do15let	16-30	31-60	nad 60
Putování s nabídkou knih a časopisů	1	0	0	0	0	0	1	1
Modlitba a laické kazatelství	0	0	1	0	0	0	0	1
Hra na harmoniku a zpěv u kříže	0	0	1	0	0	0	0	1
Konání poutí	0	0	0	0	0	0	0	1
Celkem	1	0	2	0	0	0	1	4

Tabulka č. 15: Jakým pro něj typickým způsobem svou činnost prováděl? (Tvarožná)

Graf č. 15: Typický způsob, jakým Š. Kubínek prováděl svou činnost (Tvarožná)

Položka č. 10: Který (případně které) z následujících pojmů je charakteristický pro osobnost Šebestiána Kubínka?

Pojem „Blažovický poutník“ s Š. Kubínkem spojila více než polovina (54%) respondentů z Blažovic. Procentní zastoupení tohoto pojmu v jednotlivých věkových kategoriích v pořadí od nejmladších byla: 79%, 13%, 50%, 58%.

Nesprávnou odpověď „Kukátko“ označil jen nepatrný počet 3 respondentů, tj. 6%.

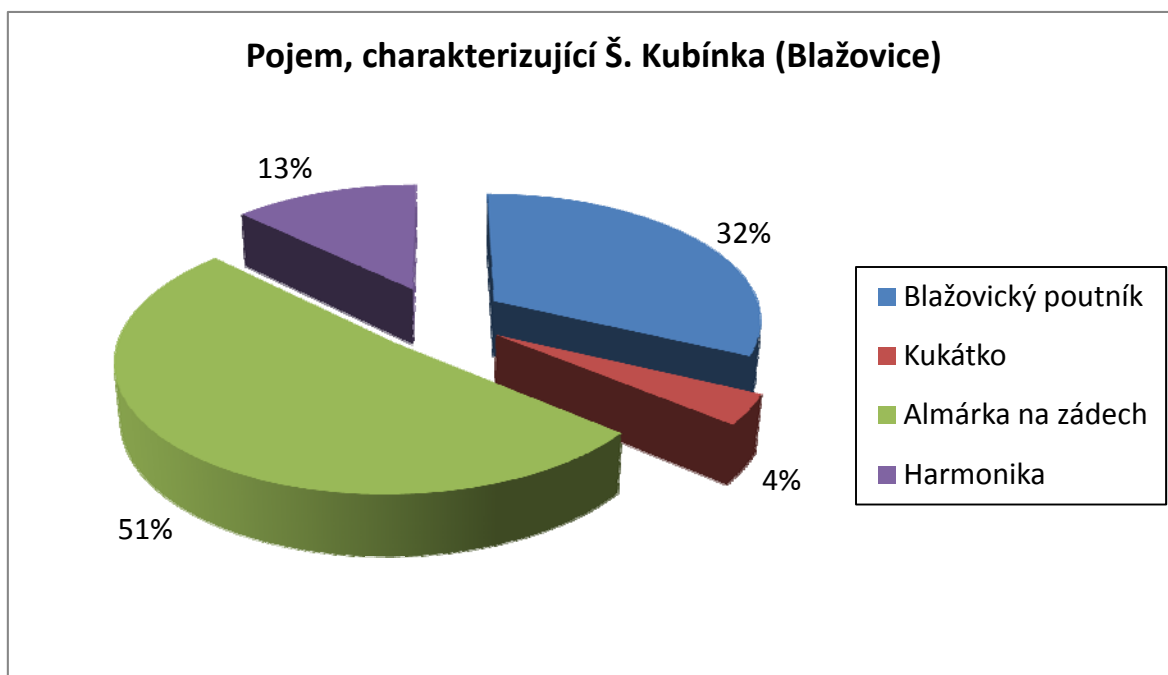
„Almárku na zádech“ označili téměř všichni respondenti (87%). V rámci jednotlivých věkových kategorií se pojem objevil v pořadí od nejmladších: 100%, 63%, 83%, 100%.

Za charakteristický pojem „harmoniku“ považovala méně než čtvrtina (22%) všech blažovických respondentů. Podíl v jednotlivých věkových kategoriích opět od nejmladších činil: 0%, 13%, 33%, 42%.

Správné odpovědi jsou v tabulce vyznačeny barevně.

Pojem charakterizující Š. Kubínka	BLAŽOVICE							
	Věková kategorie MUŽI				Věková kategorie ŽENY			
	do15let	16-30	31-60	nad 60	do15let	16-30	31-60	nad 60
Blažovický poutník	5	0	1	3	6	1	5	4
Kukátko	0	0	0	0	2	0	1	0
Almárka na zádech	6	2	3	6	8	3	7	5
Harmonika	0	1	1	4	0	0	3	1
Celkem	11	3	5	13	16	4	16	10

Tabulka č. 16: Pojem, charakterizující osobnost Šebestiána Kubínka (Blažovice)

Graf č. 16: Pojem, charakterizující Š. Kubínka (Blažovice)

Pojem „Blažovický poutník“ s Š. Kubínkem spojila čtrnáctina (7%) respondentů z Tvarožné. Procentní zastoupení v jednotlivých věkových kategoriích v pořadí od nejmladších byla: 8%, 13%, 0%, 9%.

Nesprávnou odpověď „Kukátko“ neoznačil žádný z respondentů.

„Almárku na zádech“ označila téměř pětina respondentů (22%). V jednotlivých věkových kategoriích to bylo v pořadí od nejmladších: 15%, 13%, 22%, 36%.

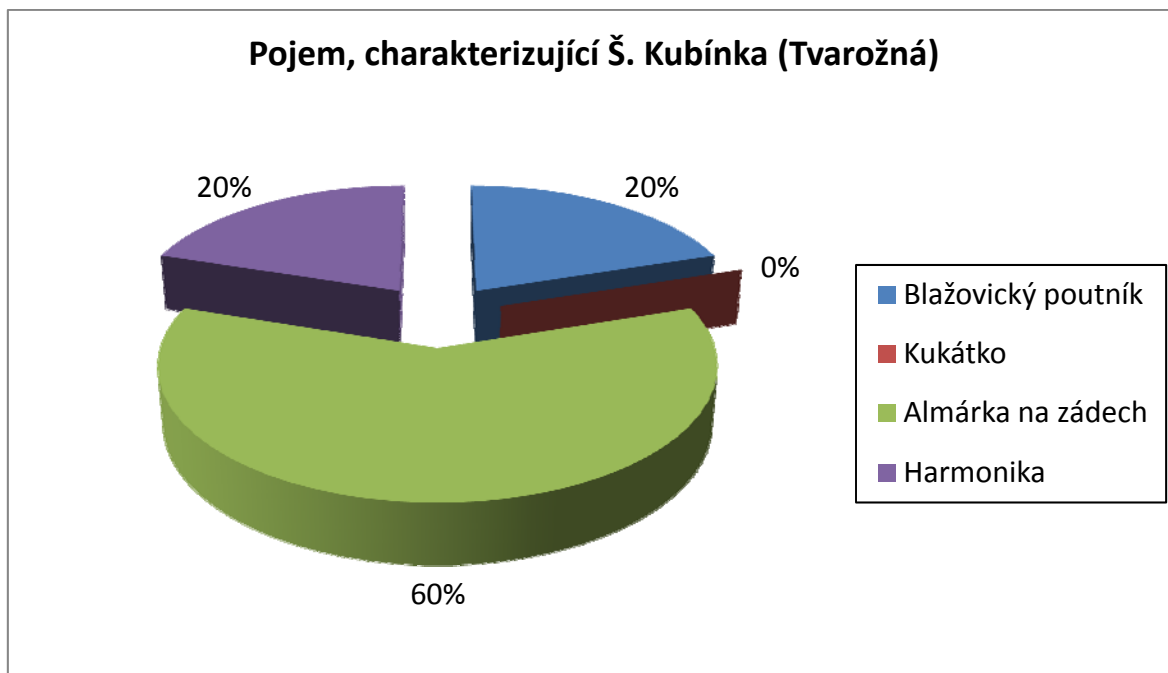
Za charakteristický pojem „harmoniku“ považovala čtrnáctina (7%) všech tvaroženských respondentů. Podíl v jednotlivých věkových kategoriích v pořadí od nejmladších činil: 0%, 0%, 0%, 27%.

Správné odpovědi jsou v tabulce vyznačeny barevně.

Pojem charakterizující Š. Kubínka	TVAROŽNÁ							
	Věková kategorie MUŽI				Věková kategorie ŽENY			
	do15let	16-30	31-60	nad 60	do15let	16-30	31-60	nad 60
Blažovický poutník	1	0	0	1	0	1	0	0
Kukátko	0	0	0	0	0	0	0	0
Almárka na zádech	1	0	1	1	1	1	1	3
Harmonika	0	0	0	1	0	0	0	2
Celkem	2	0	1	3	1	2	1	5

Tabulka č. 17: Pojem, charakterizující osobnost Šebestiána Kubínka (Tvarožná)

Graf č. 17: Pojem, charakterizující Š. Kubínka (Tvarožná)

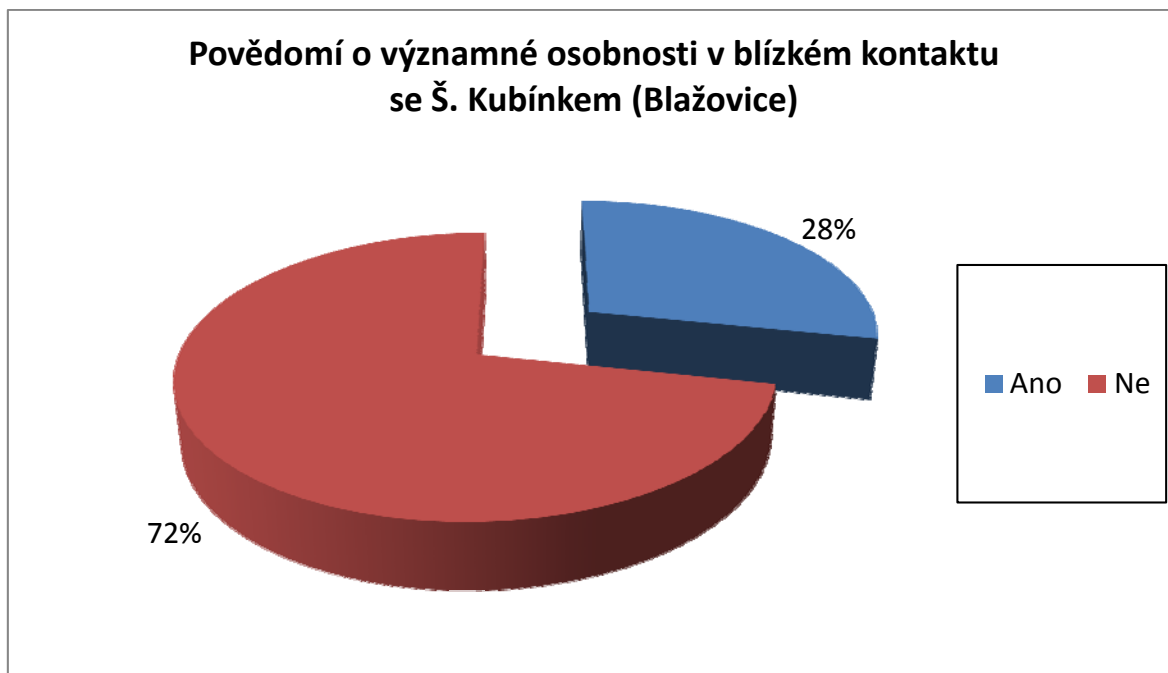
Položka č. 11: Znáte některou významnou osobnost, s níž se stýkal, spolupracoval?

Pouze starší blažovičtí respondenti, konkrétně 3 muži a 4 ženy nad 60 let a 6 žen ve věkové kategorii 31-60 let znají některou významnou osobnost, se kterou se Š. Kubínek stýkal a spolupracoval.

Pro zajímavost uvádím, že několik respondentů uvedlo více jmen současně.

Znalost významné spolupracující osobnosti	BLAŽOVICE							
	Věková kategorie MUŽI				Věková kategorie ŽENY			
	do15let	16-30	31-60	nad 60	do15let	16-30	31-60	nad 60
Ano	0	0	0	3	0	0	6	4
Ne	6	3	4	3	8	5	2	2
Celkem	6	3	4	6	8	5	8	6

Tabulka č. 18: Znalost významné osobnosti, s níž se Šebestián Kubínek stýkal, spolupracoval (Blažovice)

Graf č. 18: Povědomí o významné osobnosti v blízkém kontaktu se Š. Kubínkem (Blažovice)

Odpoověď na tuto otázku v Tvarožné je podobná odpovědi v Blažovicích tím, že pokud znají, jsou to zástupci dvou starších věkových kategorií. Početně je ale znalost značně nižší, jen 1 muž a 1 žena ve věku nad 60 let a 1 žena ve věkové kategorii 31-60 znají některou významnou osobnost, s níž se Š. Kubínek stýkal a spolupracoval.

Znalost významné spolupracující osobnosti	TVAROŽNÁ							
	Věková kategorie MUŽI				Věková kategorie ŽENY			
	do15let	16-30	31-60	nad 60	do15let	16-30	31-60	nad 60
Ano	0	0	0	1	0	0	1	1
Ne	3	3	4	2	10	5	4	7
Celkem	3	3	4	3	10	5	5	8

Tabulka č. 19: Znalost významné osobnosti, s níž se Šebestián Kubínek stýkal, spolupracoval (Tvarožná)

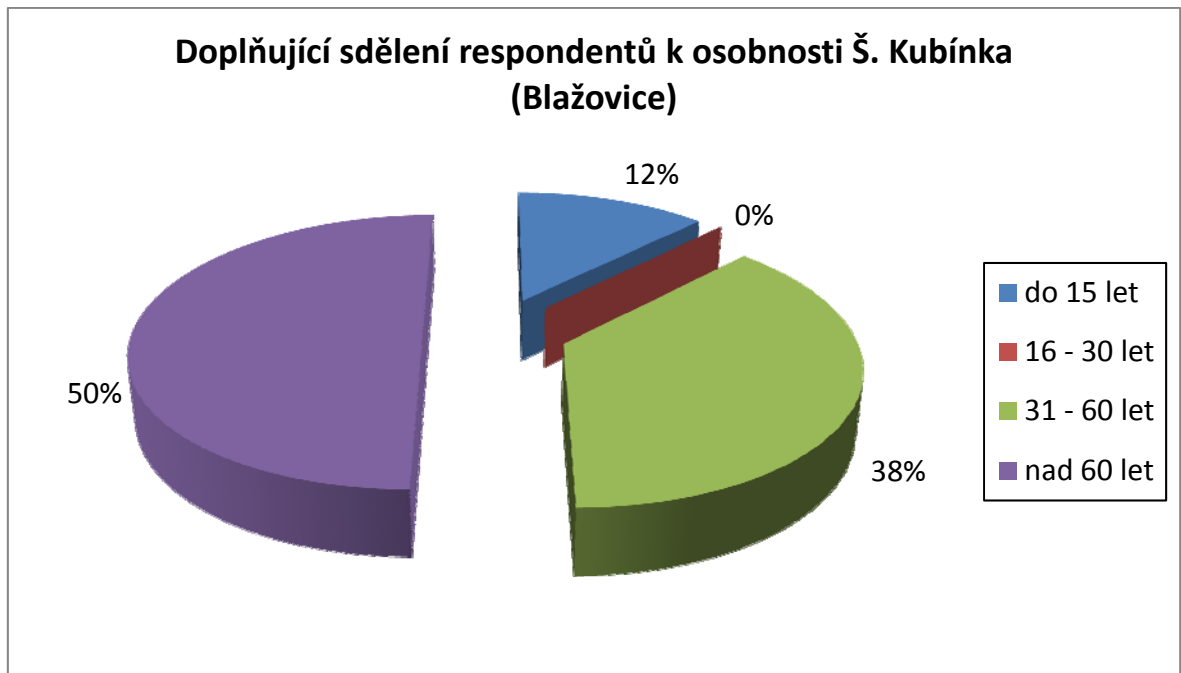
Graf č. 19: Povědomí o významné osobnosti v blízkém kontaktu se Š. Kubínkem (Tvarožná)

Položka č. 12: Prostor pro Vaše případné poznámky, sdělení, komentář k osobnosti Šebestiána Kubínka.

Možnost rozšíření označených odpovědí v uzavřených otázkách a sdělených odpovědí v otevřených otázkách, využilo v Blažovicích 17% respondentů. Jedna respondentka připojila pojednání o Š. Kubínkovi v rozsahu strany A4.

Další sdělení k osobnosti Š. Kubínka	BLAŽOVICE							
	Věková kategorie MUŽI				Věková kategorie ŽENY			
	do15let	16-30	31-60	nad 60	do15let	16-30	31-60	nad 60
Ano	1	0	0	1	0	0	3	3
Ne	5	3	4	5	8	5	5	3
Celkem	6	3	4	6	8	5	8	6

Tabulka č. 20: Využití prostoru pro případné další poznámky, sdělení a komentář k osobnosti Šebestiána Kubínka (Blažovice)

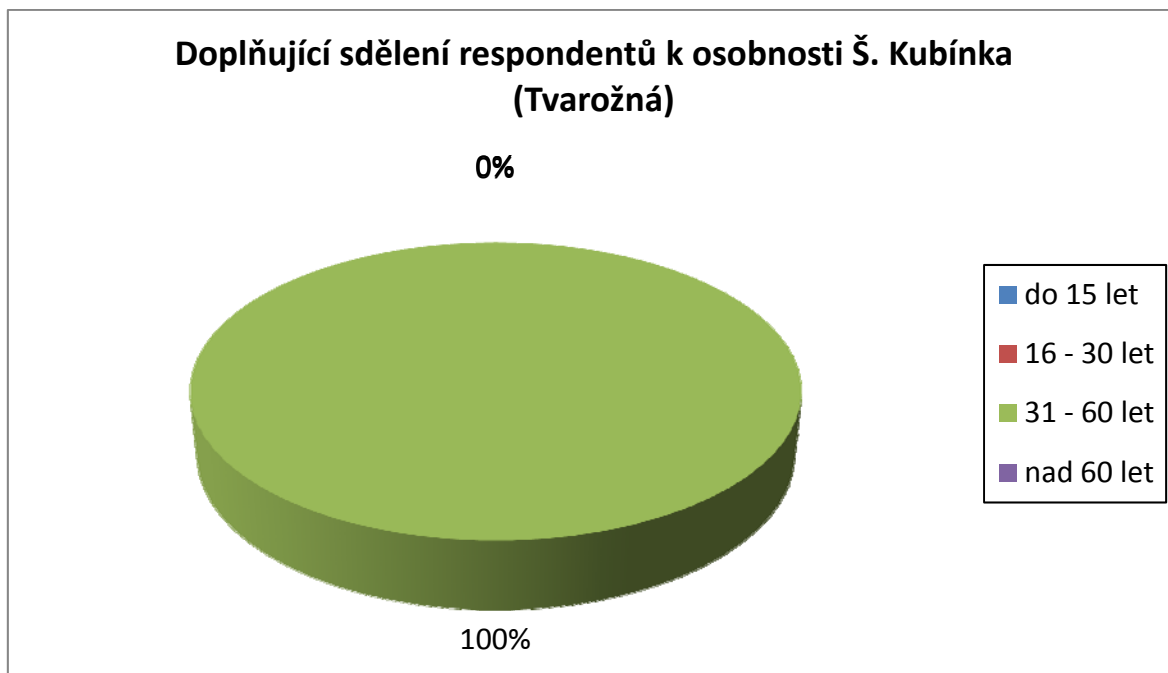

Graf č. 20: Doplnující sdělení respondentů k osobnosti Š. Kubínka (Blažovice)

V Tvarožné pouze 1 muž ve věkové kategorii 31-60 let doplnil předcházející odpovědi.

Další sdělení k osobnosti Š. Kubínka	TVAROŽNÁ							
	Věková kategorie MUŽI				Věková kategorie ŽENY			
	do15let	16-30	31-60	nad 60	do15let	16-30	31-60	nad 60
Ano	0	0	1	0	0	0	0	0
Ne	3	3	3	3	10	5	5	8
Celkem	3	3	4	3	10	5	5	8

Tabulka č. 21: Využití prostoru pro případné další poznámky, sdělení a komentář k osobnosti Šebestiána Kubínka (Tvarožná)

Graf č. 21: Doplnující sdělení respondentů k osobnosti Š. Kubínka (Tvarožná)

4.5 Interpretace k výsledkům dotazníkového šetření

Šebestián Kubínek se narodil a žil v Blažovicích. Proto jsem uskutečnila dotazníkové šetření právě v této obci, ale i v blízké obci Tvarožná, k níž v Kubínkově době a ještě do konce roku 2000 Blažovice farností příslušely. Výzkumný vzorek tvořily tedy dvě podskupiny - 46 respondentů z Blažovic a 41 respondentů z Tvarožné.

Dotazníkového šetření se zúčastnily jak ženy (dívky), tak muži (chlapci). Ženy 63% převažovaly nad 37% mužů. Početní zastoupení 4 věkových kategorií bylo srovnatelné.

Poměr dotazovaných respondentů podle místa bydliště byl vyvážený. 53% z nich žije v Blažovicích a 47% v Tvarožné.

Jen 9% respondentů z Blažovic svého významného rodáka nezná, zatímco v Tvarožné bylo jméno Šebestiána Kubínka neznámé pro 66 % respondentů. V Blažovicích ve věkové kategorii do 15 let má povědomí celkem 14 respondentů ze 14, ve věkové kategorii 16-30 let 5 z 8, ve věkové kategorii 31-60 let 11 z 12 a nad 60 let 12 z 12. V Tvarožné kladně odpověděli v nejmladší věkové kategorii 2 respondenti z 13, ve věkové kategorii 16-30 let

4 z 8, ve věkové kategorii 31-60 let 4 z 9 a starší 60 let 4 respondenti z 11. Potvrdil se tím předpoklad, že obyvatelé Blažovic mají větší povědomí o Š. Kubínkovi než obyvatelé Tvarožné. Naopak se u blažovických respondentů nepotvrdil předpoklad, že starší generace mají větší povědomí než mladší.

Za nejčastější zdroj znalostí označili blažovičtí respondenti farnost a školu (obojí 26%), následovala rodina (25%), místní časopis (16%) a jiný zdroj (7). Tvaroženští respondenti uvedli nejčastěji farnost (58%), rodinu (34%) a místní časopis (8%). Jiné zdroje neoznačili. Z analýzy této položky vyplývá, že farnost a škola jsou nejvýznamnějšími, aktivními nositeli povědomí o Š. Kubínkovi.

Na otevřenou otázku č. 6, kdo byl Šebestián Kubínek, zaznamenali respondenti z Blažovic celkem 50 vyjádření, která bylo možno vyhodnotit jako 5 charakteristik. V procentním vyjádření za sebou následují: „šřitřel knih a pšmák (26%), „významný a dobrý člověk“ (24%), „blažovický rolník a podivín“ (20%), „poutník a laický apoštol“ (18%) a „vzdělaný člověk a pedagog“ (12%). 33 vyjádřřeními z celkových 50 prokázali hlubší povědomí respondenti obou nejstarších věkových kategorií a ženské věkové kategorie 31-60 let. Respondenti z Tvarožné charakterizovali Š. Kubínka znatelně menším počtem pěti vyjádřření, jejich počet je v pořadí: „šřitřel knih“ (50%), „laický apoštol“ (17%), „rolník“ (17%), „pedagog“ (16%). Z vyhodnocení odpovědí této položky vyplynulo, že nejstarší generace respondentů z obou obcí mají hlubší znalost o životě Š. Kubínka, o co se snažil a kým byl. Lze se domnívat, že vzhledem ke svému věku mohli získat své znalosti od předků a z místních vzpomínkových akcí, realizovaných v posledních desetiletích.

Téměř všichni blažovičtí respondenti (41) věděli, ve kterém století Kubínek žil. Většina tvaroženských respondentů se domnívala, že žil o století dřívě. Lze usoudit, že tvaroženští respondenti spšše tuší, než přesně ví, kdy žil.

Hlubší povědomí prokázali respondenti z Blažovic v odpovědích na otevřenou otázku č. 8 „O co usiloval Š. Kubínek, v čem spočívala jeho činnost“. Vyjádřřili celkem 44 názorů, z nichž se názor „usiloval o vzdělanost lidí“ objevil 17x, názor „šřřil dobré křřestřanské knihy“ 11x, názor „nabádal k abstinenci alkoholu“ 10x, názor „podporoval rodinný život“ 4x a názor „věnoval se misijní činnosti“ 2x. V Tvarožné bylo odpovědí na tuto otázku podstatně méně: názor „šřřil dobré křřestřanské knihy“ se vyskytl 3x, názor „nabádal k abstinenci alkoholu“ také 3x a názor „hlásal střřídmost“ 2x.

Odpovědi na následující otevřenou otázku ukázaly, že pro blažovické respondenty je Š. Kubínek znám především svým „putováním s nabídkou knih a časopisů“ (67%), dále „hrou na harmoniku a zpěvem u kříže“ (12%), „konáním poutí“ (9%), „modlitbou a laickým kazatelstvím“ (6), „zakládáním Bratrstev střídmosti“ (3%) a „dobročinnou činností a pomocí chudým“ (3%). Odpovědi bylo celkem 34. V Tvarožné bylo získáno na tuto otázku pouhých 8 odpovědí. Stejně jako v Blažovicích i v Tvarožné bylo nejvíce zastoupeno „putování s nabídkou knih a časopisů“, které tvořilo 37%. „Modlitba a laické kazatelství“ a „hra na harmoniku a zpěv u kříže“ byly zastoupeny shodně 25%. „Konání poutí“ činilo 13%.

Ze 4 nabídnutých pojmů, charakterizujících Š. Kubínka, byl blažovickými respondenty z celkového počtu označení podle mého očekávání 51% označen pojem „almárka na zádech“. S 32% následoval pojem „blažovický poutník“ a s 13% „harmonika“. Pojem „kukátko“ byl nesprávně přiřazen ve 4% odpovědí. Tvaroženští respondenti zvolili taktéž nejčastěji pojem „almárka na zádech“ (60%). Stejným počtem procent (20%) byly zastoupeny pojmy „blažovický poutník“ a „harmonika“. Pojem „kukátko“ správně nebyl označen vůbec. Lze předpokládat, že tvaroženští respondenti tento pojem spojují s významnou osobností z Tvarožné knězem Václavem Kosmákem.

S otázkou č. 11 „Znáte některou významnou osobnost, s níž se Š. Kubínek stýkal, spolupracoval“ si velmi dobře poradili starší blažovičtí respondenti. Celkem 13 některou významnou osobnost znalo. Oproti nim mladší generace žádnou významnou osobnost neznaly. Podobně odpověděli respondenti v Tvarožné, jen počet kladných odpovědí byl výrazně nižší (3). Je patrné, že dát si Š. Kubínka do souvislosti s jinou významnou osobností, předpokládá širší znalosti o jeho životě. Zdá se, že tato otázka patří k nejobtížnějším.

Z odpovědí na otázku č. 12 vyplynulo, že 8 respondentů z Blažovic a 1 respondent z Tvarožné mají výrazně hlubší povědomí o Š. Kubínkovi než ostatní respondenti. Především starší generace doplnily své předchozí odpovědi dalším sdělením. Jedna respondentka připojila k vyplněnému dotazníku dokonce rozšiřující odpověď v rozsahu strany A4. Z toho lze usoudit, že tito respondenti mají značné povědomí o blažovickém rodákovi a jeho činnost považují za významnou.

4.6 Dílčí závěr

Z analýzy, vyhodnocení a následné interpretace dotazníkového šetření vyplynulo, že obyvatelé Blažovic o svém rodákovi ví. V povědomí mají obraz putujícího „blažovického rolníka“, „šířitele knih a písmáka“, „poutníka a laického apoštola“, „významného, dobrého a vzdělaného člověka, pedagoga“.

V přípravné fázi kvantitativního výzkumu bylo formulováno 5 pracovních hypotéz.

V hypotéze č. 1 předpokládám, že osobnost Šebestiána Kubínka má vztah k sociální pedagogice. Z vyhodnocení odpovědí respondentů na otázky dotazníku č. 6, 8 a 9, které se ptají na charakteristiku osobnosti, působení a typický způsob Kubínkova projevu vyplývá, že osobnost Š. Kubínka má vztah k sociální pedagogice. Respondenti je vnímají jako šířitele knih, který přinášel lidem dobré křesťanské knihy, jako vzdělaného člověka a pedagoga, který usiloval o vzdělanost lidí, jako významného a dobrého člověka, který se věnoval misijní činnosti, podporoval rodinný život a nabádal k abstinenci alkoholu. Uvedené činnosti jsou charakteristické pro sociální pedagogiku a lze proto konstatovat, že **hypotéza č. 1 byla verifikována.**

V hypotéze č. 2 předpokládám, že Šebestián Kubínek patří mezi významné osobnosti Blažovic. Oporu pro verifikaci této hypotézy lze nalézt zejména v odpovědích na otázky č. 5 a 11. Respondenti uváděli, že znají Kubínka především z farnosti a školy, z rodiny a místního časopisu. Respondenti starších generací dokázali uvést některou ze známých významných osobností naší historie, se kterou Š. Kubínek spolupracoval. Skutečnost, že je Kubínek významná osobnost Blažovic, lze v souvislostech vysledovat i z odpovědí na další otázky dotazníku, verifikující ostatní hypotézy. **Hypotéza č. 2 byla verifikována.**

V hypotéze č. 3 předpokládám, že činnost Šebestiána Kubínka byla záslužná, potřebná a příkladná. Opodstatnění, že tato **hypotéza byla rovněž verifikována**, najdeme z vyhodnocení odpovědí na otázky č. 6 a 8. V dané době bylo záslužnou činností šířit česky psané knihy a vzdělávat moravský lid. Rovněž bylo potřebné podporovat rodinný život a nabádat ke střídmosti a abstinenci alkoholu. Provádět misijní a dobročinnou činnost bylo příkladné. Z volných odpovědí respondentů na otevřené otázky rovněž vyplynulo, že i v dnešní době lidé považují uvedené činnosti za potřebné. Z toho, že si jeho osobnost průběžně připomínají, lze vystopovat snahy o následování jeho příkladu.

V **hypotéze č. 4** předpokládám, že starší generace mají větší povědomí o Šebestiánu Kubínkovi než generace mladší. Základem pro vyhodnocení a ověření hypotézy byly, mimo prvních tří otázek identifikujících respondenty, všechny ostatní otázky dotazníku. Z odpovědí na ně vyplynulo, že celkově je povědomí o Š. Kubínkovi větší u starší generace než u mladší, **hypotéza č. 4 byla verifikována**. Průměrná hodnota vyhodnocených odpovědí mladší vůči starší generaci 22/28 v Blažovicích a 9/12 v Tvarožné ukazuje, že mezigenerační rozdíl povědomí o Š. Kubínkovi není výrazně odlišný. Tento výsledek je pro mě pozitivně překvapující, očekávala jsem větší disproporci.

V **hypotéze č. 5** předpokládám, že obyvatelé Blažovic mají větší povědomí o Šebestiánu Kubínkovi než obyvatelé Tvarožné. K této hypotéze se vztahují otázky č. 4-12 dotazníku. Pro doložení výrazného rozdílu v povědomí o osobnosti Š. Kubínka respondentů z Blažovic a Tvarožné uvádím následující výsledky numerických rozdílů počtů odpovědí, vypovídajících o míře povědomí v pořadí Blažovice/Tvarožná: otázka č. 4: 42/14, otázka č. 5: 69/12, otázka č. 6: 50/6, otázka č. 7: 41/9, otázka č. 8: 44/8, otázka č. 9: 34/8, otázka č. 10: 78/15, otázka č. 11: 13/3 a otázka č. 12: 8/1. Na rozdíl od předchozí hypotézy jsem očekávala menší disproporci mezi povědomím respondentů obou obcí. Vzhledem k blízkosti obcí a spojení ve společné farnosti ještě v roce 2000 jsem předpokládala větší míru vzájemného sdílení tradic. Lze konstatovat, že i **hypotéza č. 5 byla verifikována**.

Vzhledem k významu odkazu osobnosti Š. Kubínka si lze jen přát, aby i v budoucnosti bylo povědomí o něm nejméně na takové úrovni, v jaké bylo zjištěno tímto kvantitativním výzkumem.

ZÁVĚR

Tato práce si ve svém úvodu vytkla dva cíle. V teoretické části vyzdvihnout a přiblížit významnou moravskou osobnost s širokým rozsahem sociálně-pedagogického působení. Za použití historicko-srovnávací metody jsem se snažila poukázat na co nejširší souvislosti a dopady jeho národně-buditelského a nábožensko-obrodného působení.

I přesto, že Šebestián Kubínek neměl formální pedagogické vzdělání, měl přirozený talent pozorovat a vnímat život kolem sebe a z těchto pozorování pro sebe vyvodit moudré závěry. Ve spojení s hlubokou zbožností, příkladem rodičů a zážitků z napoleonských válek v dětství byl schopen své poznání přesvědčivě předávat lidem ve svém okolí. Protože svou činnost laického apoštola vyvíjel v období probíhajícího národního uvědomování na Moravě, jeho působení mělo současně i rozměr vlastenecky buditelský. Prostřednictvím účasti na zakládání národně uvědomujících spolků a bratrstev spolupracoval s významnými osobnostmi našich národních dějin, např. s Františkem Sušilem a družinou jeho žáků. Buditelské myšlenkové proudy „Sušilovy družiny“ založené na křesťanských hodnotách pomáhal šířit při svých putováních mezi venkovský lid. Přinášel mu osvětu a mravní povznesení. Díky němu a jeho dobročinným příspěvkům byly založeny v obecních školách školní knihovny. V mnoha rodinách vznikly domácí knihovny, obsahující česky psané knihy z různých oblastí života, časopisy a kalendáře.

Každý den četl v bibli, mohli bychom říci, že ji studoval. Cítil se jí inspirován, „přes ni se díval“ na okolní svět, vnímal lidi a přírodu, pečoval o krásu duše. Socializoval a zjemňoval těžký život na venkově. Tyto atributy však předznamenávaly Kubínka ve své době v očích některých lidí i k určitému podivínství. Z historie jsou ale známé i jiné osobnosti, které ve své výjimečnosti a osobitosti nebyly některými svými současníky zcela pochopeny.

Sociálně pedagogicky působil také tím, že upozorňoval, trpělivě a vytrvale vysvětloval škodlivé až katastrofální důsledky zejména pití alkoholu, hráčství a sázek pro rodiny. Soudobou terminologií bychom mohli označit jeho činnost i za prevenci sociálně-patologických jevů. V dnešní době bychom Kubínkovo působení mohli souhrnně nazvat „laický sociální pedagog“ a terénní sociální pracovník.

Cílem praktické části této práce bylo prezentovat provedený kvantitativní výzkum a jeho výsledky, zaměřený na zjištění povědomí obyvatel Blažovic a Tvarožné o této osobnosti a jejím působení. Výzkum byl realizován metodou dotazníkového šetření. Bylo stanoveno 5 pracovních hypotéz a pro jejich ověření zformulováno 12 položek strukturovaného

dotazníku. Provedený předvýzkum prověřil srozumitelnost formulací dotazníkových položek. Byl zvolen reprezentativní výzkumný vzorek 100 respondentů, zpět k vyhodnocení jsem obdržela 87 dotazníků a z toho 1 dotazník byl z hodnocení pro neúplné vyplnění vyřazen. Počet respondentů z Blažovic i Tvarožné byl srovnatelný (46/41). Z uskutečněného dotazníkového šetření byla shromážděna data a přehledně zpracována v tabulkách a grafech. Z analýzy dat a její následné interpretace vyplynulo, že všechny formulované hypotézy byly verifikovány.

Během dotazníkových šetření jsem absolvovala i několik bližších osobních rozhovorů s obyvateli Blažovic. Překvapilo mě množství detailů ze života a působení Š. Kubínka, které si zdejší obyvatelé předávají z generace na generaci. I ze vzpomínkových akcí, pořádaných obcí a farností lze usoudit, že blažovičtí si svého rodáka váží, a chtějí jeho odkaz převzatý od předků uchovat a předat mladším generacím. I v tom můžeme spatřovat sílu přesvědčivého příkladu vychovatele, sociálního pedagoga Šebestiána Kubínka.

Z mého pohledu a dosavadního poznání bych navrhovala rozšíření praktické části práce o kvalitativní výzkum s použitím metody rozhovoru. Předpokládám, že by tím byl získán ještě značně hlubší a detailnější vhled do povědomí obyvatel Blažovic o inspirujícím obětavém životě jejich rodáka Šebestiána Kubínka.

Zjistila jsem, že povědomí o něm se neomezuje pouze na Blažovice a nejbližší okolí, ale že díky své dvojí roli poutníka - ve smyslu laického apoštola s almárkou knih na zádech a ve smyslu poutníka konajícího cestu na významná poutní místa - povědomí o něm mají i na vzdálenějších místech Moravy, např. Ořechov, Vážany, Moravské Bránice, Křtiny aj. V Kubínkových poutních šlépějích putují i dnešní poutníci a na trase v jeho zastávkách navazují neformální kontakty se členy místních farností. Tak se poznávají a vzájemně obohacují lidé, kteří by se možná jinak nepotkali. I v tomto lze vysledovat Kubínkův sociálně-pedagogický odkaz.

Při provádění dotazníkového šetření, osobních kontaktech s respondenty a obyvateli Blažovic a ze získaných materiálů jsem získala pocit, že religiozita zdejších obyvatel nese ušlechtilé rysy Kubínkovy hloubky opravdovosti a lidskosti křesťanské víry projevující se v každodenním životě.

V Blažovicích udržují povědomí o svém významném rodákovi při příležitosti výročí Kubínkova narození a úmrtí a jiných významných dnů. Obec společně s farností organizují přednášky, ochotnická divadelní představení, výstavy dochovaných dokumentů a fotografií

z doby Kubínkova života. V obecním časopise Blažovický zpravodaj a farním časopise Blažovický poutník o průběhu akcí informují. Příklad vzpomínkových akcí je uveden v příloze č. 15. Osobnosti Š. Kubínka věnují obec a farnost pozornost i na svých webových stránkách.

Vedlejším, ale nezanedbatelným přínosem dotazníkového šetření byla skutečnost, že vzbudilo zájem některých respondentů dozvědět se o blažovickém rodákovi více než věděli dosud. Je škoda, že v místní knihovně neexistuje žádný exemplář z jeho tvorby ani od jiných autorů píšících o něm. Podle sdělení současné paní knihovnice byly v 50. a 80. letech minulého století 2 vlny vytřídění a ničení knih s nechtěnou tematikou. Vzhledem k významu odkazu místního rodáka zde nalézám prostor pro poskytnutí informačního zdroje čtenářům.

O úctě k osobnosti a působení Šebestiána Kubínka svědčí i pozornost, kterou mu z Říma opakovaně věnoval kardinál Tomáš Špidlík. Ve svém dopise z 15. 8. 2005 vyjádřil podporu znovuobnovenému úmyslu o zahájení kanonizačního řízení k prohlášení Š. Kubínka za blahoslaveného. Text dopisu kardinála T. Špidlíka je uveden v příloze č. 14.

Rozsahem, vytrvalostí, odhodlaností, životním poznáním a délkou jeho osvětové činnosti můžeme Š. Kubínka považovat za vychovatele, učitele, rádce dětí, mládeže i dospělých, venkovanů i městských lidí. Za více než 30 let trvající dobu putování po Moravě ho lidé již znali a rádi vítali. Svým příkladem šířil myšlenku pomoci potřebným a chudým a přispíval na dobré účely. Dobrou česky psanou knihu a modlitbu považoval za duševní stravu a konání dobrých skutků za lidsky soucitné, pomáhající, smysluplné. V jeho myšlení a jednání lze spatřovat mnohé prvky sociální pedagogiky.

Jak tedy zůstává Šebestián Kubínek v povědomí obyvatel rodných Blažovic? Odpověď lze najít i v básni Bohumila Robeše⁹³ „Poutník nebes“:

„Krosničkou nebesa podepřená, modlitbou očí - srdcí žalm.

Útěcho bezmocných, navrať se s poutníky k nám, od jitra do noci.

Vzpomene i země na Zdravas, z očí se skřivan bezděky vynes.

Poutníku nebes, krosničku zas otvírej při cestách včera i dnes.“

⁹³ Bohumil Robeš (nar. 1. 8. 1930, Holubice) - básník, politický vězeň, autor knih Věčný prolog, Čas likvidace a četných recenzí divadelních představení, filmů a televizních inscenací do moravského denního tisku. Intenzivně se věnuje veřejné činnosti. Je předsedou výškovské pobočky Konfederace politických vězňů, kronikářem Holubic, dobrovolníkem Charity.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] BEDNÁŘ, František a Ferdinand HREJSA. *Toleranční patent: jeho vznik a význam*. Praha, 1931, 80 s.
- [2] BĚLINA, Pavel a Ivan ŠEDIVÝ. *Napoleonské války a české země*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2001, 301 s., 40 s. barev. obr. příl. ISBN 80-7106-467-x.
- [3] BENEŠ, Josef. *Ač zemřeli ještě mluví: medailonky čes. kat. vlasteneckých kněží*. 1. vyd. Praha: ÚCN, 1964, 449 s.
- [4] ČAPKA, František. *Dějiny českých zemí 1800-1918*. 2. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2011, 228 s. ISBN 978-80-210-5566-7.
- [5] ČAPKA, František. *Dějiny Moravy v datech*. Brno: CERM, 2001, 216 s. ISBN 80-7204-219-x.
- [6] ČAPKA, František. *Dokumenty a materiály ke studiu národních dějin v letech 1848-1918*. 2. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2010, 115 s. ISBN 978-80-210-5120-1
- [7] DISMAN, Miroslav. *Jak se vyrábí sociologická znalost: příručka pro uživatele*. 3. vyd. Praha: Karolinum, 2000, 374 s. ISBN 80-246-0139-7.
- [8] FASORA, Lukáš, Jiří HANUŠ a Jiří MALÍŘ. *Člověk na Moravě 19. století*. 2., opr. a dopl. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2008, 519 s., xvi s. obr. příl. ISBN 978-80-7325-147-5.
- [9] FRANK, Gustav. *Toleranční patent císaře Josefa II.: dějiny jeho vzniku a následků dle původní pramenů: k stoleté slavnosti vydala c.k. evangelická vrch. církevní rada A.V. a H.V. ve Vídni*. Ve Vídni: C.k. vrch. církevní rada, 1881, [3], 135 s.
- [10] FROLCOVÁ, Věra. *František Sušil (1804-1868): odkaz a inspirace*. Vyd. 1. Rousínov: Etnologický ústav AV ČR, pracoviště Brno, u, 222 s. ISBN 80-85010-65-8
- [11] GALE, František a František KOPECKÝ. *Tvarožná, Santon a bitva tří císařů*. Tvarožná: Obecní úřad, 1998, 79 s.
- [12] GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2000, 207 s. ISBN 80-85931-79-6

- [13] HALADA, Jan. *Osvícenství - věk rozumu*. 1. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1984, 342 s.
- [14] HAUBELT, Josef. *Velká revoluce ve Francii a společnost v českých zemích*. 1. vyd. Praha: Horizont, 1989, 36 s.
- [15] HOMOLOVÁ, Květa. *Čeští spisovatelé 19. a počátku 20. století: slovníková příručka*. 3. vyd. Praha: Československý spisovatel, 1982, 371 s.
- [16] HORA-HOŘEJŠ, Petr. *Toulky českou minulostí*. 1. vyd. Praha: Via Facti, 1998, 222 s.
- [17] HORA-HOŘEJŠ, Petr. *Toulky českou minulostí*. 1. vyd. Praha: Baronet, 1997, 230 s.
- [18] HROCH, Miroslav a Josef HAUBELT. *Obecné dějiny novověku I*. 2. přeprac. A rozšíř. vyd. Praha: SPN, 1966, 336 s.
- [19] HRONEK, Josef. *Kněz v českém národním obrození*. V Praze: Československá akciová tiskárna, 1924, 43, 1 s.
- [20] HÝSEK, Ondřej, Lukáš Hadwiger ZÁMEČNÍK a Anna HÝSKOVÁ. *Morava - dějiny země uprostřed Evropy: učebnice pro střední školy, víceletá gymnázia a žáky druhého stupně ZŠ k obohacení základního učiva*. Brno: Gymnázium Integra, 2012, 327 s. ISBN 978-80-260-2227-5.
- [21] HÝSEK, Miloslav. *Literární besedy*. Praha: Topičova edice, 1940, 219 s.
- [22] HÝSEK, Miloslav. *Literární Morava v letech 1849-1885*. V Praze: Nákladem vydavatelského družstva Moravsko-slezské revue, 1911, 311 s.
- [23] CHOCHOLÁČ, Bronislav. *Matice moravská: dějiny spolku od počátků do současnosti*. Brno: Matice moravská, 1997, 32 s. ISBN 80-902304-0-7.
- [24] CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2007, 265 s. ISBN 978-80-247-1369-4.
- [25] JANÁK, Jan. *Dějiny Moravy*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1999, 321 s., obr. příl. ISBN 80-85048-89-2.
- [26] JANÁK, Jan. *Morava v národním a politickém ruchu 19. století*. 1. vyd. Brno: Matice moravská, 2007, 523 s. ISBN 978-80-86488-03-5.
- [27] JANČÍK, Josef. *Apoštol dobrého tisku Šebestián Kubínek. Hlučín ve Slezsku: Exerciční dům*, 1938, 30 s.

- [28] JANČÍK, Josef. *Na toulkách božích: Život a dílo Šebestiána Kubínka*. V Brně: Občanská tiskárna, 1941, 101 - [II] s.
- [29] JAROŠOVÁ, Darja. *Metodologie výzkumu*. 1. vyd. Ostrava: Vysoká škola báňská - Technická univerzita, 2007, 69 s. ISBN 978-80-248-1286-1.
- [30] JŮN, Libor. *Napoleonské války*. Vyd. 1. Praha: Triton, 2005, 196 s. ISBN 80-7254-594-9.
- [31] KAŇÁK, Miloslav. *Z dějin reformního úsilí českého duchovenstva: (dějinná zkratka let 1800-1920)*. 1. vydání. Praha: Blahoslav, 1951, 112 s.
- [32] KEJDOVÁ, Miroslava a Zdeňka VAŇKOVÁ. *Základy práva*. Brno: Institut mezioborových studií, 2012, 169 s.
- [33] KOČÍ, Josef. *České národní obrození*. 1. vyd. Praha: Svoboda, 1978, 457 s., [48] s. fot. příl.
- [34] KOČÍ, Josef. *Národní obrození - nový nástup lidových sil*. Praha, 1952.
- [35] KOČÍ, Josef. *Naše národní obrození*. Vyd. 1. Praha: SNPL, 1960, 251 s., 56 il. na il. příl.
- [36] KOPECKÝ, František. *100 osobností z doby třetí koalice: osobnosti z armády, veřejného života, průmyslu, kultury, vědy, církve a umění*. Brno: Onufrius, 2010, 79 s. ISBN 978-80-904509-2-9
- [37] KOSMÁK, Václav. *Obrázky z kukátka*. 2. vyd. V Brně: Benediktinská knihtiskárna, 1925?, 591 s.
- [38] KOSMÁK, Václav. *Kukátko, čili, Život v obrazech*. Brno: Dědictví ss. Cyrilla a Methoděje, 1876, 354 s.
- [39] KOSMÁK, Václav. *Kukátko, čili, Život v obrazech*. Brno: Dědictví sv. Cyrilla a Methoděje, 1892, 498 s.
- [40] KUBÍNEK, Šebestián. *Děje Kubínka, sběratele údů k ústavům vzdělávacím: k nimžto připojena jsou některá mravní poučení křesťanská: též také o válkách a o pozdvíženích tohoto století, které směřují proti náboženství a o vděčnosti, již projevuje Kubínek za třicet let svého cestování po Moravě všem svým dobrodincům za prokázaná dobrodiní*. Brno: Šebestián Kubínek, 1878, 188 s.
- [41] KUBÍNEK Šebestián. *Denník Kubínka, sběratele údů*. V Brně: Šebestián Kubínek, 1869?-18-. Nepravidelně.

- [42] KUBÍNEK, Šebestián. *Píseň ke mssi swaté na den narození Páně a na celý wánoční čas*. Brno: Šebestián Kubínek, 1853, 8 s.
- [43] KUBÍNEK, Šebestián. *Píseň k mssi swaté pro adwentní čas*. Brno: Šebestián Kubínek, 1860?, 24 s.
- [44] KUBÍNEK, Šebestián. *Pobožnost k uctění nejsvětějšího žiwota Pána nasseho Ježísse Krista w poutním slawném chrámu Páně Křtinském w Markrabstwi Morawském. Sepsal ..* W Brně: vl. n., t. Wilém Foustka, 1863, 234, [5] s., [1] příl.
- [45] KUBÍNEK, Šebestián. *První kniha Mojžíšova*. Brno: Š. Kubínek, 1879, 112 s.
- [46] KVAČEK, Robert, Jozef, BUTVIN. *Dějiny Československa II*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1990, ISBN 80-04-21070-8.
- [47] MACURA, Vladimír. *Český sen*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 1998, 215 s. ISBN 80-7106-270-7.
- [48] MALÝ, Radomír. *František Sušil: obroditel církve a vlasti : 14.6.1804 v Rousínově - 31.5.1868 v Bystřici pod Hostýnem*. Brno: Orel - župa Sušilova, 2004, 71 s., [8] s. barev. obr. příl. ISBN 80-85010-65-8.
- [49] MASÁK, Emanuel. *Dějiny dědictví sv. Cyrila a Metoděje v Brně*. Brno, 1932.
- [50] MEJDŘICKÁ, Květa. *Čechy a francouzská revoluce*. 1. vyd. Praha: Naše vojsko, 1959, 254, [2] s.
- [51] MICHALČÍK, František. *Šebestián Kubínek velký syn Moravy*. Řím – Wahlen: 1988, 93 s.
- [52] NAVRKAL, Josef. *Církev a vlast*. In: BRNĚŇŠTÍ BOHOSLOVCI. *Po stopách Sušilových*. Brno: Museum, časopis slovanských bohoslovců, 1936, s. 4.
- [53] NEUŽIL, Innocenc. *Vzpomínky na P. Václava Kosmáka*. Tvarožná: Katolické spolky, 1933, 19 s.
- [54] PÁNA, Lubomír a Miroslav SOMR. *Metodologie a metody výzkumu*. 1. vyd. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2007, 164 s. ISBN 978-80-86708-52-2.
- [55] PETRÁŇ, Josef a Robert KVAČEK. *Dějiny Československa: celostátní vysokoškolská učebnice pro studenty studijního oboru učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů na filosofické a pedagogické fakultě*. 1. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1990, 2 sv. ISBN 80-04-21068-6.

- [56] PUNCH, Keith. *Základy kvantitativního šetření*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2008, 150 s. ISBN 978-80-7367-381-9.
- [57] PUTNA, Martin C. *Česká katolická literatura v evropském kontextu 1848-1918*. vyd. 1. Praha: Torst, 1998, 800 s. ISBN 80-7215-059-6.
- [58] RADVAN, Eduard a Michal VAVŘÍK. *Metodika psaní odborného textu a výzkum v sociálních vědách*. Brno: Institut mezioborových studií Brno, 2009, 57 s.
- [59] RADVAN, Eduard a Jiří KUČERA. *O vědě a metodě*. Brno: Institut mezioborových studií Brno, 2011, 98 s.
- [60] ŘEPA, Milan. *Moravané nebo Češi?: vývoj českého národního vědomí na Moravě v 19. století*. 1. vyd. Brno: Doplněk, 2001, 221 s. ISBN 80-7239-084-8.
- [61] SOLDÁN, Ladislav a Vít DANĚK. *Laický apoštol Šebestián Kubínek (1799-1882): k jubileu dvou století od narození*. Blažovice: Obecní úřad, 1999, 53, [1] s., [15] s. obrazových příloh.
- [62] ŠILINGER, Tomáš Eduard. *Zpráva o I. sjezdu katolíků česko-slovanských, který se konal v Brně 30. a 31. července a 1. srpna 1894*. Brno: Družstvo Hlasu, 1894, 432 s.
- [63] TRAPL, Miloslav a Antonín PŘICHYSTAL. *České národní obrození na Moravě v době předbřeznové a v revolučních letech 1848-1849*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 1970, 192 s.
- [64] UHLÍŘ, Dušan a Jaromír HANÁK. *Bitva tří císařů: Slavkov - Austerlitz 1805*. Vyd. 2. Brno: AVE, 2005, 159 s. ISBN 80-86831-01-9.
- [65] VESELSKÝ, Josef a Vlastimil SMETANA. *Posvícení v Drnkálově: (Václav Kosmák - 1843-1898)*. Martínkov: Obecní úřad, 1993, 44 s.
- [66] VOKÁL, Vladimír. *Velká francouzská revoluce: Sieyes*. Vyd. 1. Plzeň: CONY CZ, 2002, 79 s. ISBN 80-238-8747-5.
- [67] VYCHODIL, Pavel Julius. *František Sušil: životopisný nástin*. V Brně: Papežská knihtiskárna benediktinů rajhradských, 1898, 379 s.
- [68] VYCHODIL, Pavel Julius. František Sušil. In: *Ottův slovník naučný*. 24. Díl. Praha: J. Otto, 1906, s. 400 - 402
- [69] VYCHODIL, Pavel Julius. *Václav Kosmák: životopis*. Brno: Papežská knihtiskárna benediktinů rajhradských, 1916, 655 s.

PERIODIKA

Hlas: časopis církevní. V Brně: Jednota katolická v Brně, 1857-1918. Deník.

Hlas Gednoty katolické pro wjru, swobodu a mrawnj usslechtilost. W Brně: Gednota katolická pro wjru, swobodu a mrawnj usslechtilost, 1849-1850. 1x týdně.

Museum: list bohoslovců česko-moravských: časopis bohoslovců českomoravských: časopis bohoslovců československých : časopis českých bohoslovců : časopis katolických bohoslovců československých : časopis slovanských bohoslovců : revue slovanských bohoslovců. Brno: Růže Sušilova, literární jednota bohoslovců, 1866-1948. 5x ročně.

Obzor: list pro poučení a zábavu. Brno: Adolf Růžička, 1878-1910. ISSN 1803-4233. 2x měsíčně. Vydav. od roč. 29 (1906): Papežská knihtiskárna benediktinů rajhradských SÜSS, Josef. Václav Kosmák a skutečnost života. *Obzor*: 1907, roč. 30, č. 7, s. 147.

KOPECKÁ, František. *Tvaroženský zpravodaj*: 2013, roč. 41, č. 2, s. 25.

INTERNETOVÉ ZDROJE

HLÁVKOVÁ, Anna. Responses to Moravský světec Šebestián Kubínek. In: *Dudnes* [online], 2009, [cit. 2013-10-02]. Dostupné z: <http://dudnes.cz/moravsky-svetec-sebastian-kubinek/>

http://encyklopedie.brna.cz/home-mmb/?acc=profil_osobnosti&load=368

<http://www.blazovice.eu/obecni-urad-blazovice/os-10>

<http://www.boretice.cz/boreticke-listy>

<http://www.dejepis.com/ucebnice/velka-francouzska-revoluce>

<http://www.holesov.cz/mesto-holesov/osobnosti-a-rodaci>

<http://www.ibrno.cz/historie/58860-1-150-vyroci-cyrilometodejske-misie-na-velkou-moravu.html>

<http://www.knihovnablazovice.webz.cz/>

<http://www.matrice-moravska.cz/prezentace.htm>

<http://www.pametnaroda.cz/story/robes-bohumil-1930-2074>

http://www.rozhlas.cz/toulky/vysila_praha/_zprava/706-schuzka-bylte-jeden-clovek--523722

<http://www.tvarozna.cz/>

HALUZA, Jakub. Něco z historie a současnosti. In: *Obec Prace* [online], 2003, [cit. 2014-03-03]. Dostupné z:

http://cs.wikipedia.org/wiki/Mohyla_m%C3%ADru_-_Austerlitz

02-20]. Dostupné z: <http://hrnce.wz.cz/history.html>).

NOHEL, Jiří. Kardinál Špidlík a Blažovice. In: *Blažovický poutník* [online], 2011, [cit. 2014-02-10]. Dostupné z: <http://farnostblazovice.webnode.cz/blazovicky-poutnik/>

ROBEŠ, Bohumil. Básně věnované blažovským křížům. In: *Blažovický poutník 2013*, [cit. 2014-03-120]. Dostupné z: <http://farnostblazovice.webnode.cz/news/bohumil-robess-basne-venovane-blazovskym-krizum/>

ŘÍMSKOKATOLICKÁ FARNOST BLAŽOVICE. Dopis od kardinála Špidlíka. In: *Farnost Blažovice*. [online], 2012, [cit. 2014-01-10]. Dostupné z:

<http://farnostblazovice.webnode.cz/historie/sebastian-kubinek/dopis-od-kardinala-spidlíka/>

SVOBODA, Miroslav. Bitva u Slavkova očima kronikářů. In: *Prima plana, zájmové sdružení*. [online], 2009, [cit. 2014-02-14]. Dostupné z: <http://www.primaplana.net/txt/kontext/svoboda-kroniky-slavkov.html>

ŠTĚPÁNKOVÁ, Ludmila. Desáté výročí farnosti Blažovice. In: *Blažovický poutník* [online], 2011, [cit. 2014-02-04]. Dostupné z:

<http://farnostblazovice.webnode.cz/blazovicky-poutnik/>

Václav Kosmák. In: *Wikipedia* [online], 2009, [cit. 2014-02-03]. Dostupné z:

http://cs.wikipedia.org/wiki/V%C3%A1clav_Kosm%C3%A1k

ZERHAU, Leo. Moravský světec Šebestián Kubínek. In: *Dudnes* [online], 2009, [cit. 2013-10-02]. Dostupné z: <http://dudnes.cz/moravsky-svetec-sebastian-kubinek/>

SEZNAM GRAFŮ

Graf č. 1: Pohlaví respondentů	69
Graf č. 2: Věk respondentů	70
Graf č. 3: Bydliště respondentů	71
Graf č. 4: Povědomí respondentů o osobnosti Š. Kubínka v Blažovicích	72
Graf č. 5: Povědomí respondentů o osobnosti Š. Kubínka v Tvarožné	73
Graf č. 6: Zdroje povědomí o osobnosti Š. Kubínka v Blažovicích	74
Graf č. 7: Zdroje povědomí o osobnosti Š. Kubínka v Tvarožné	75
Graf č. 8: Kdo byl Šebestián Kubínek? (Blažovice)	77
Graf č. 9: Kdo byl Šebestián Kubínek? (Tvarožná)	78
Graf č. 10: Století, ve kterém Š. Kubínek žil (Blažovice)	79
Graf č. 11: Století, ve kterém Š. Kubínek žil (Tvarožná)	80
Graf č. 12: Činnost Š. Kubínka (Blažovice)	81
Graf č. 13: Činnost Š. Kubínka (Tvarožná)	82
Graf č. 14: Typický způsob, jakým Š. Kubínek prováděl svou činnost (Blažovice)	84
Graf č. 15: Typický způsob, jakým Š. Kubínek prováděl svou činnost (Tvarožná)	86
Graf č. 16: Pojem, charakterizující Š. Kubínka (Blažovice)	87
Graf č. 17: Pojem, charakterizující Š. Kubínka (Tvarožná)	88
Graf č. 18: Povědomí o významné osobnosti v blízkém kontaktu se Š. Kubínkem (Blažovice)	89
Graf č. 19: Povědomí o významné osobnosti v blízkém kontaktu se Š. Kubínkem (Tvarožná)	90
Graf č. 20: Doplnující sdělení respondentů k osobnosti Š. Kubínka (Blažovice)	91
Graf č. 21: Doplnující sdělení respondentů k osobnosti Š. Kubínka (Tvarožná)	92

SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1: Pohlaví respondentů.....	69
Tabulka č. 2: Věk respondentů	70
Tabulka č. 3: Bydliště respondentů.....	71
Tabulka č. 4: Povědomí o osobnosti Š. Kubínka v Blažovicích.....	72
Tabulka č. 5: Povědomí o osobnosti Š. Kubínka v Tvarožné.....	73
Tabulka č. 6: Zdroje znalosti osobnosti Š. Kubínka v Blažovicích.....	74
Tabulka č. 7: Zdroje znalosti osobnosti Š. Kubínka v Tvarožné.....	75
Tabulka č. 8: Kdo byl Šebestián Kubínek? (Blažovice).....	76
Tabulka č. 9: Kdo byl Šebestián Kubínek? (Tvarožná).....	77
Tabulka č. 10: Ve které době Šebestián Kubínek žil? (Blažovice)	78
Tabulka č. 11: Ve které době Šebestián Kubínek žil? (Tvarožná)	79
Tabulka č. 12: V čem spočívala činnost Šebestiána Kubínka, o co usiloval? (Blažovice)	81
Tabulka č. 13: V čem spočívala činnost Šebestiána Kubínka, o co usiloval? (Tvarožná).....	82
Tabulka č. 14: Jakým pro něj typickým způsobem svou činnost prováděl? (Blažovice).....	83
Tabulka č. 15: Jakým pro něj typickým způsobem svou činnost prováděl? (Tvarožná).....	85
Tabulka č. 16: Pojem, charakterizující osobnost Šebestiána Kubínka (Blažovice).....	87
Tabulka č. 17: Pojem, charakterizující osobnost Šebestiána Kubínka (Tvarožná)	88
Tabulka č. 18: Znalost významné osobnosti, s níž se Šebestián Kubínek stýkal, spolupracoval (Blažovice).....	89
Tabulka č. 19: Znalost významné osobnosti, s níž se Šebestián Kubínek stýkal, spolupracoval (Tvarožná).....	90
Tabulka č. 20: Využití prostoru pro případné další poznámky, sdělení a komentář k osobnosti Šebestiána Kubínka (Blažovice)	91
Tabulka č. 21: Využití prostoru pro případné další poznámky, sdělení a komentář k osobnosti Šebestiána Kubínka (Tvarožná).....	92

SEZNAM PŘÍLOH

Dotazník 1 Muž (chlapec) do 15 let, str. 1

Dotazník 1 Muž (chlapec) do 15 let, str. 2

Dotazník 2 Žena 31-60 let, str. 1

Dotazník 2 Žena 31-60 let, str. 2

Dotazník 3 Muž nad 60 let, str. 1

Dotazník 3 Muž nad 60 let, str. 2

Dotazník 4 Žena nad 60 let, str. 1

Dotazník 4 Žena nad 60 let, str. 2

Doplňek respondentky k otevřené položce č. 12 dotazníku

Obr. 1 Šebestián Kubínek - šířitel dobrých česky psaných knih

Obr. 2 Š. Kubínek s typickou zelenou almárkou knih

Obr. 3 Rodný dům Šebestiána Kubínka

Obr. 4 Poutní chrám Mariazell

Obr. 5 Poutní chrám ve Křtinách

Obr. 6 Poutníci na Velehradě

Obr. 7 Kubínkova knížka pro křtinské poutníky

Obr. 8 Kubínkova Píseň ke mši svaté na den narození Páně a na celý vánoční čas

Obr. 9 List o přijetí Jana a Cecílie Kašpaříkových z Blažovic za členy Dědictví sv. Jana
Nepomuckého (20. ledna 1856)

Obr. 10 Nemocnice u Sv. Anny na Starém Brně, kde Šebestián Kubínek 18. července 1882
zemřel

Obr. 11 Bazilika Nanebevzetí Panny Marie na Starém Brně, odkud vedla poslední
Kubínkova cesta na místo odpočinku

Obr. 12 Současná podoba Kubínkova rodného domu č. 30 v Blažovicích

- Obr. 13 Pamětní deska na Kubínkově rodném domě
- Obr. 14 Dopis kardinála Špidlíka
- Obr. 15 Plakát k příležitosti 210. výročí narození Šebestiána Kubínka
- Obr. 16 Titulní strana farního časopisu Blažovický poutník
- Obr. 17 František Sušil
- Obr. 18 Václav Kosmák
- Obr. 19 Matěj Procházka
- Obr. 20 Beneš Method Kulda
- Obr. 21 Společný pomník Františka Sušila a Matěje Procházky na Ústředním hřbitově
v Brně (foto uveřejněno s laskavým autorským svolením Encyklopedie Brno)
- Obr. 22 Detail náhrobku společného pomníku Františka Sušila a Matěje Procházky
(foto uveřejněno s laskavým autorským svolením Encyklopedie Brno)

Dobrý den,

jmenuji se Dana Vyhlídková, bydlím ve Šlapanicích a studuji obor Sociální pedagogika na Univerzitě Tomáše Bati, Fakultě humanitních studií, Institutu mezioborových studií Brno. Ráda bych Vás požádala o spolupráci při vyplnění dotazníku, který je součástí mé bakalářské práce na téma „**Šebestián Kubínek – významný pedagog v kontextu sociální pedagogiky**“. Moje práce se zabývá osobností a působením Š. Kubínka v našem regionu.

Prosím Vás o laskavé vyplnění anonymního dotazníku a zaručuji Vám, že informace, které mi poskytnete, budou použity výhradně ke zpracování mé bakalářské práce.

Velmi si vážím Vašeho času a ochoty a předem moc děkuji za vyplnění dotazníku.

Vámi vybranou odpověď prosím označte X, případně podle Vašeho uvážení uveďte odpověď. Děkuji.

1. Jste:

žena (dívka)

muž (chlapec)

2. Váš věk:

do 15 let

16-30 let

31-60 let

nad 60 let

3. Kde žijete?

v Blažovicích

v Tvarožné

4. Znáte osobnost Šebestiána Kubínka?

ano

ne

5. Odkud ho znáte?

z rodiny

ze školy

z farnosti

z místního časopisu

jiný zdroj (prosím uveďte)

6. Kdo byl Šebestián Kubínek?

Bouřník

1

7. *Ve které době žil?*

v 18. století

v 19. století

ve 20. století

8. *V čem spočívala jeho činnost, o co usiloval?*

Usiloval aby byli lidé vzdělaní.

9. *Jakým pro něj typickým způsobem svou činnost prováděl?*

*Budoval statek (za 3 miliony)
Rozdával knihy.*

10. *Který (případně které) z následujících pojmů je charakteristický pro osobnost Šebestiána Kubínka?*

Blažovický poutník

kukátko

almárka na zádech

harmonika

11. *Znáte některou významnou osobnost, s níž se stýkal, spolupracoval?*

ano (prosím uveďte)

ne

12. *Prostor pro Vaše případné poznámky, sdělení, komentář k osobnosti Šebestiána Kubínka.*

Velmi Vám děkuji za Vaši ochotu a spolupráci při vyplňování dotazníku a přeji Vám pěkné přicházející jarní dny ve zdraví a s pohodou.

Dana Vyhlídková

Dobrý den,

jmenuji se Dana Vyhlídková, bydlím ve Šlapanicích a studuji obor Sociální pedagogika na Univerzitě Tomáše Bati, Fakultě humanitních studií, Institutu mezioborových studií Brno. Ráda bych Vás požádala o spolupráci při vyplnění dotazníku, který je součástí mé bakalářské práce na téma „**Šebestián Kubínek – významný pedagog v kontextu sociální pedagogiky**“. Moje práce se zabývá osobností a působením Š. Kubínka v našem regionu.

Prosím Vás o laskavé vyplnění anonymního dotazníku a zaručuji Vám, že informace, které mi poskytnete, budou použity výhradně ke zpracování mé bakalářské práce.

Velmi si vážím Vašeho času a ochoty a předem moc děkuji za vyplnění dotazníku.

Vámi vybranou odpověď prosím označte X, případně podle Vašeho uvážení uveďte odpověď. Děkuji.

1. Jste:

žena (dívka)

muž (chlapec)

2. Váš věk:

do 15 let

16-30 let

31-60 let

nad 60 let

3. Kde žijete?

v Blažovicích

v Tvarožné

4. Znáte osobnost Šebestiána Kubínka?

ano

ne

5. Odkud ho znáte?

z rodiny

ze školy

z farnosti

z místního časopisu

jiný zdroj (prosím uveďte)

6. Kdo byl Šebestián Kubínek?

ŠÍŘITEL KNIH

1

7. *Ve které době žil?*

v 18. století

v 19. století

ve 20. století

8. *V čem spočívala jeho činnost, o co usiloval?*

DOSTAT K LIDEM NA VENKOVĚ ČESKÉ KNIHY

9. *Jakým pro něj typickým způsobem svou činnost prováděl?*

CHODIL PĚŠKY S ALMÁRKOU NA ZÁDECH, VE KTERÉ MĚL KNIHY.
TYTO KNIHY ROZNAŠEL LIDEM.

10. *Který (případně které) z následujících pojmů je charakteristický pro osobnost Šebestiána Kubínka?*

Blažovický poutník

kukátko

almárka na zádech

harmonika

11. *Znáte některou významnou osobnost, s níž se stýkal, spolupracoval?*

ano (prosím uveďte)

ne

V. KOŠMAK

12. *Prostor pro Vaše případné poznámky, sdělení, komentář k osobnosti Šebestiána Kubínka.*

Velmi Vám děkuji za Vaši ochotu a spolupráci při vyplňování dotazníku a přeji Vám pěkné přicházející jarní dny ve zdraví a s pohodou.

Dana Vyhlídková

Dobrý den,

jmenuji se Dana Vyhliđková, bydlím ve Šlapanicích a studuji obor Sociální pedagogika na Univerzitě Tomáše Bati, Fakultě humanitních studií, Institutu mezioborových studií Brno. Ráda bych Vás požádala o spolupráci při vyplnění dotazníku, který je součástí mé bakalářské práce na téma „**Šebestián Kubínek – významný pedagog v kontextu sociální pedagogiky**“. Moje práce se zabývá osobností a působením Š. Kubínka v našem regionu.

Prosím Vás o laskavé vyplnění anonymního dotazníku a zaručuji Vám, že informace, které mi poskytnete, budou použity výhradně ke zpracování mé bakalářské práce.

Velmi si vážím Vašeho času a ochoty a předem moc děkuji za vyplnění dotazníku.

Vámi vybranou odpověď prosím označte X, případně podle Vašeho uvážení uveďte odpověď. Děkuji.

1. Jste:

žena (dívka) muž (chlapec)

2. Váš věk:

do 15 let 16-30 let 31-60 let nad 60 let

3. Kde žijete?

v Blažovicích v Tvarožné

4. Znáte osobnost Šebestiána Kubínka?

ano ne

5. Odkud ho znáte?

z rodiny ze školy z farnosti z místního časopisu

jiný zdroj (prosím uveďte)

6. Kdo byl Šebestián Kubínek?

BLAŽOVICKÝ SEDLÁK. OD MLÁDNÍ VÍCE NEŽ ZEMĚDELSTVÍ SE VĚNOVAL
POUTI A KNIHÁM, TAKŽE VE SVÝCH 48 LÉTECH PRODAL STATEK SVEJMU
SYNDUCIA VĚNOVAL SE POUZE ROZNAŠENÍ A PRODEJI KNIH.
KDYŽ SE PO 1/2 STOLETÍ PO JEHO SMRTI (1932) ODHADVALE MNOŽSTVÍ
JIMI PROJANÝCH, DOŠLO SE TEHDY AŽ K ~~15 MILIONU~~ 2 MILIONU Kč.

7. Ve které době žil?

v 18. století

v 19. století

ve 20. století

8. V čem spočívala jeho činnost, o co usiloval?

USILOVAL O MNOCHE, ALE VŠECHNY TY JEHO ČINNOSTI BYLY PŘEHLUŠENY TOUTO ČINNOSTÍ HLAVNÍ ~ ROZNAŠENÍM DOBRÝCH KNIH PO MORAVSKÉM VENKOVĚ. PRISPÍVAL TAK VE SVÉ DOBĚ K PRONIKÁNÍ ČESKÝCH KNIH DO, V TĚ DOBĚ "OSPALÉHO", TEPRVE SE PROBUDZELÍCIHO VENKOVÁ. DÁLE PAK K ZÁKLADÁNÍM "BRATKSTEV STRÍTMOSTI" ~ V TĚ DOBĚ NA VENKOVĚ VELMI POTŘEBNĚ ČINNOSTI.

9. Jakým pro něj typickým způsobem svou činnost prováděl?

ZNAČNĚ VYTRVALE.

10. Který (případně které) z následujících pojmů je charakteristický pro osobnost Šebestiána Kubínka?

Blažovický poutník

kukátko

almárka na zádech

harmonika

11. Znáte některou významnou osobnost, s níž se stýkal, spolupracoval?

ano (prosím uveďte)

ne

- P. FRANTIŠEK ŠUŠIL

- P. MATEJ PROCHÁZKA

- P. VÁCLAV KOSMÁK ??? (AŽ NA SKLONKU ŽIVOTA.)

12. Prostor pro Vaše případné poznámky, sdělení, komentář k osobnosti Šebestiána Kubínka.

Velmi Vám děkuji za Vaši ochotu a spolupráci při vyplňování dotazníku a přeji Vám pěkné přicházející jarní dny ve zdraví a s pohodou.

Dana Vyhlídková

Dobrý den,

jmenuji se Dana Vyhlídková, bydlím ve Šlapanicích a studuji obor Sociální pedagogika na Univerzitě Tomáše Bati, Fakultě humanitních studií, Institutu mezioborových studií Brno. Ráda bych Vás požádala o spolupráci při vyplnění dotazníku, který je součástí mé bakalářské práce na téma „**Šebestián Kubínek – významný pedagog v kontextu sociální pedagogiky**“. Moje práce se zabývá osobností a působením Š. Kubínka v našem regionu.

Prosím Vás o laskavé vyplnění anonymního dotazníku a zaručuji Vám, že informace, které mi poskytnete, budou použity výhradně ke zpracování mé bakalářské práce.

Velmi si vážím Vašeho času a ochoty a předem moc děkuji za vyplnění dotazníku.

Vámi vybranou odpověď prosím označte X, případně podle Vašeho uvážení uveďte odpověď. Děkuji.

1. Jste:

žena (dívka) muž (chlapec)

2. Váš věk:

do 15 let 16-30 let 31-60 let nad 60 let

3. Kde žijete?

v Blažovicích v Tvarožné

4. Znáte osobnost Šebestiána Kubínka?

ano ne

5. Odkud ho znáte?

z rodiny ze školy z farnosti z místního časopisu

jiný zdroj (prosím uveďte) divadelní hra p. Vojtěšky Mazálkové
knihy Na toulkách košic od dr. Josefa Janovíka

6. Kdo byl Šebestián Kubínek?

selský syn z Blažovic č.p. 30, později dědic statku, který se
zřekl svého majetku, prodal jeři, zakoupil podíly ve vydavatelstvích
knih pro školy a mnohé obce

7. Ve které době žil?

- v 18. století   v 19. století   ve 20. století

8. V čem spočívala jeho činnost, o co usiloval?

usiloval o vzdělávání veskovského lidu četbou a podarilo se mu odvrátit sedláky od pití kořalky, takže nepřicházeli již o své majetky

9. Jakým pro něj typickým způsobem svou činnost prováděl?

chodil s alamárkou plnou knih na zádech podědínách, rozdával je lidem, hrál na harmoniku položené písně u křížů, zpíval a modlil se s nimi

10. Který (případně které) z následujících pojmů je charakteristický pro osobnost Šebestiána Kubínka?

- Blažovický poutník   kukátko   almárka na zádech   harmonika

11. Znáte některou významnou osobnost, s níž se stýkal, spolupracoval?

- ano (prosím uveďte)   ne

p. František Světlý
p. Václav Kosmáček

12. Prostor pro Vaše případné poznámky, sdělení, komentář k osobnosti Šebestiána Kubínka.

rodiče jistě byli karmoucení, že nechtěl být hospodářem na svém statku, ale svým lojím proti pití kořalky mnohým rodinám uchránil statky před prodejem pro dluhy za kořalku

Velmi Vám děkuji za Vaši ochotu a spolupráci při vyplňování dotazníku a přeji Vám pěkné přicházející jarní dny ve zdraví a s pohodou.

Dana Vyhliđková

Šebestián Kubínek *1. ledna 1799 +18. července 1882

Narodil se v Blažovicích za napoleonských válek, které způsobily velkou bídu všech vesnic v okolí včetně Blažovic. Byl 11 dítětem, z jeho sourozenců se dospělostí dožili jen tři další. Ve škole byl nadaným žákem. Ve 14 letech se stal čeledínem svého otce a vozil s povozníky obilí vojskům. Jeho spolupracovníci vedli život špatný, ale on se k němu nenechal zlákat a místo pití chodil raději do kostela.

Když mu otec přenechal statek, používal ho ve prospěch chudých. Za noci nosil potřebné věci těm, kteří trpěli nouzí, ale styděli se žebrať. Zůstal svobodný a domácnost mu vedla sestra. Byl jeden z nejhrolivějších občanů Blažovic v boji proti pití pálenky. Hlavně díky němu byla místní palírna prodána za školu.

Jednou se rozhodl rozšířit své apoštolské pole působnosti, prodal svůj statek synovci a vyrazil s almárkou na zádech do světa. Chodil 35 let od vesnice k vesnici a prodával a rozdával chudým české knihy, přepočteno na dnešní měnu za více než 3 miliony korun. Kubínek byl zjev neobyčejný, již za jeho života se o něm mluvilo a psalo.

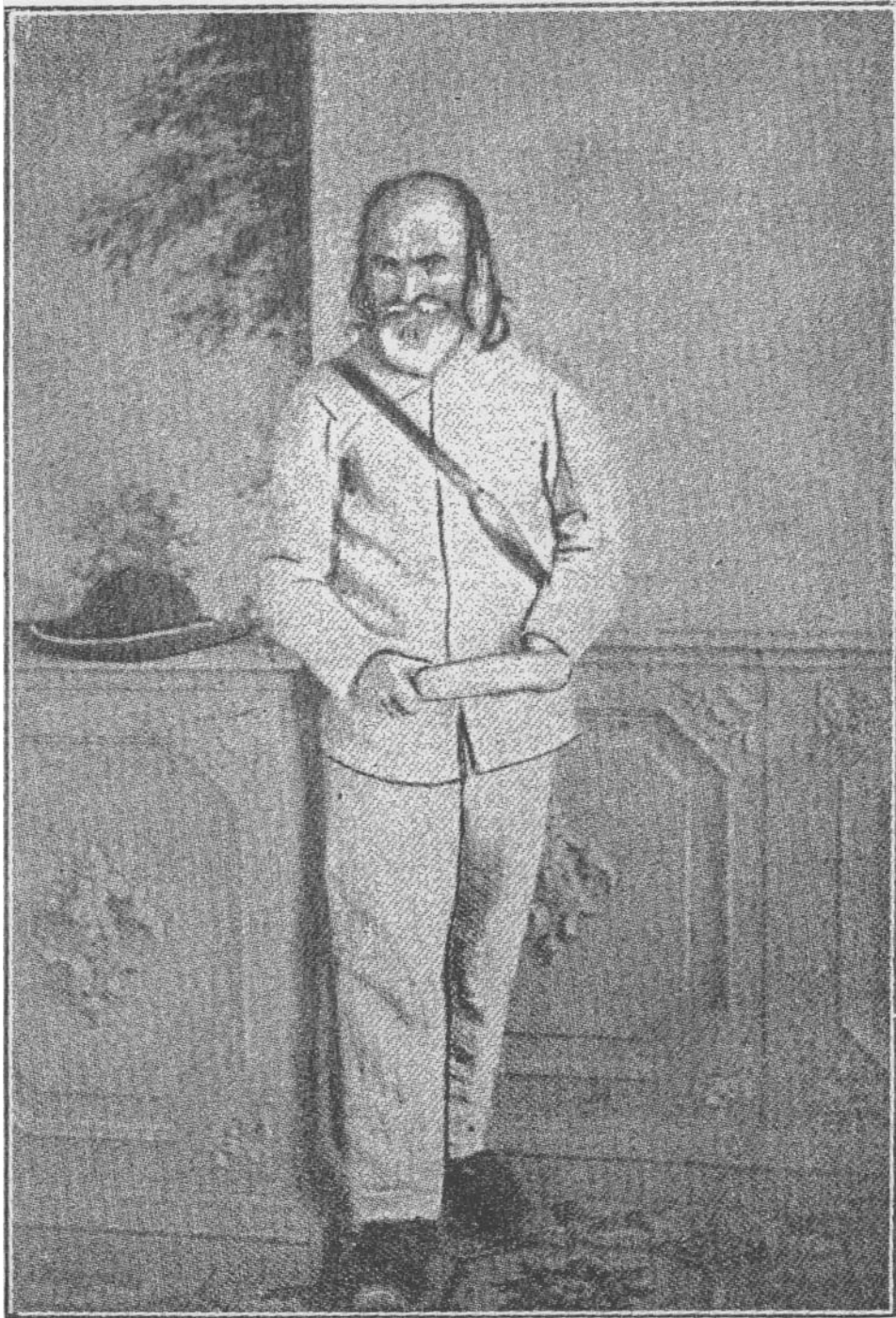
Kromě knih nosil Kubínek též harmoniku, hrál na ni a prozpěvoval náboženské písně. Na dědinách ho obklopovala mládež i dospělí. Vždy došel k nějakému kříži či soše, složil almárku, poklekl a hrál na harmoniku nebo předčítal něco vzdělávacího. Přítomní se přidali k jeho zpěvu a zpívali s ním do pozdní noci. Kubínek byl k lidem laskavý, zvláště děti ho měly rády.

S almárkou na zádech zachovával Kubínek přísný způsob života. Nasvědčoval tomu i jeho zevnějšek. Nosil šaty z hrubého lněného plátna, na nohou velké těžké boty s podkůvkami a cvoky, na hlavě černý klobouk a v ruce poutnickou hůl. Vypadal jako starozákonní prorok.

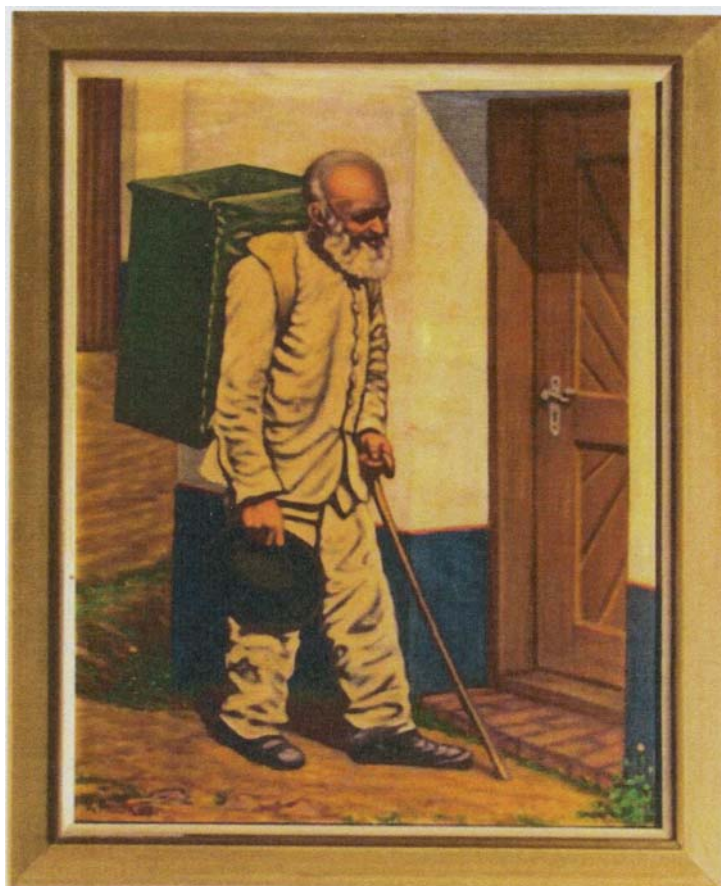
Ačkoli Kubínek po celý život žil tak přísně, dočkal se vysokého stáří. Dva dny před smrtí klesl na dlažbu blízko nemocnice v Brně a byl do ní hned dopraven. Zaopatřen svátostí nemocných zemřel tiše v Pánu 18. července 1882 ve věku 83 let.

Doplňěk respondentky k otevřené položce č. 12 dotazníku

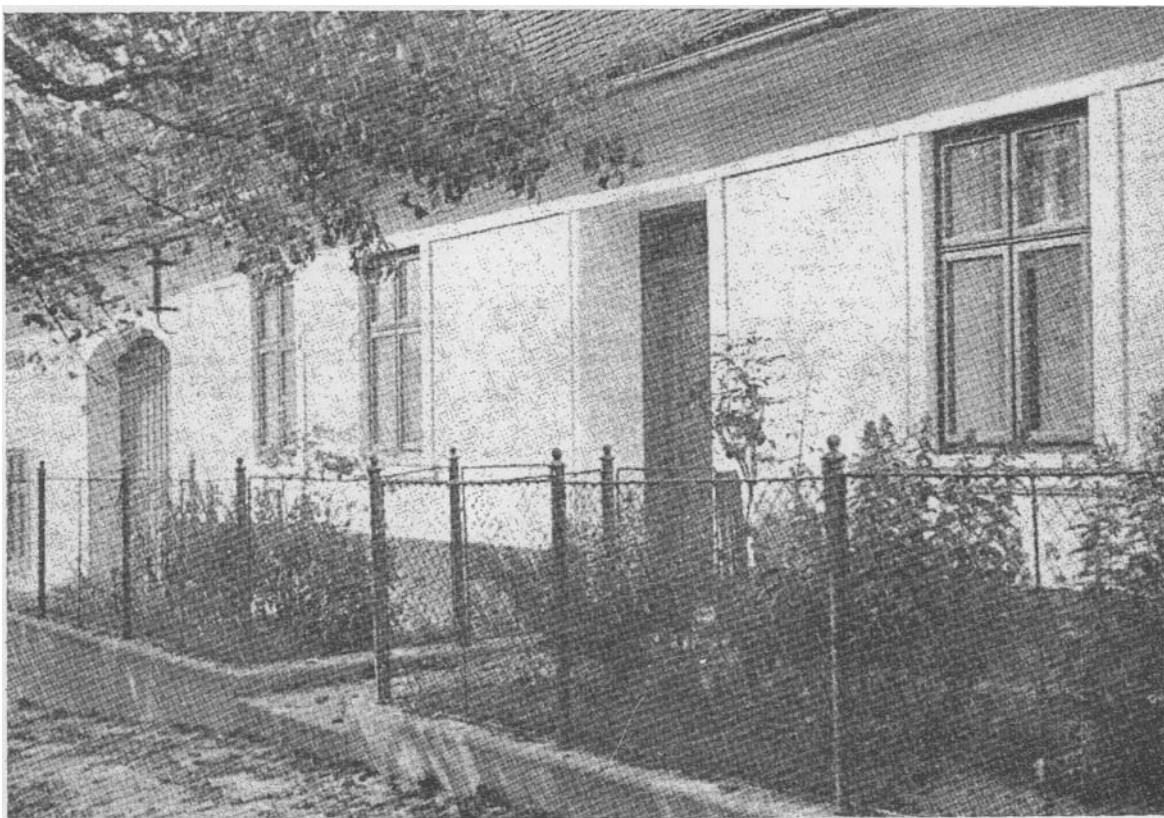

Obr. 1 Šebestián Kubínek - šířitel dobrých česky psaných knih

Obr. 2 Š. Kubínek s typickou zelenou almárkou knih

Obr. 3 Rodný dům Šebestiána Kubínka

Procesí přichází do Mariaszell (dobová kresba)

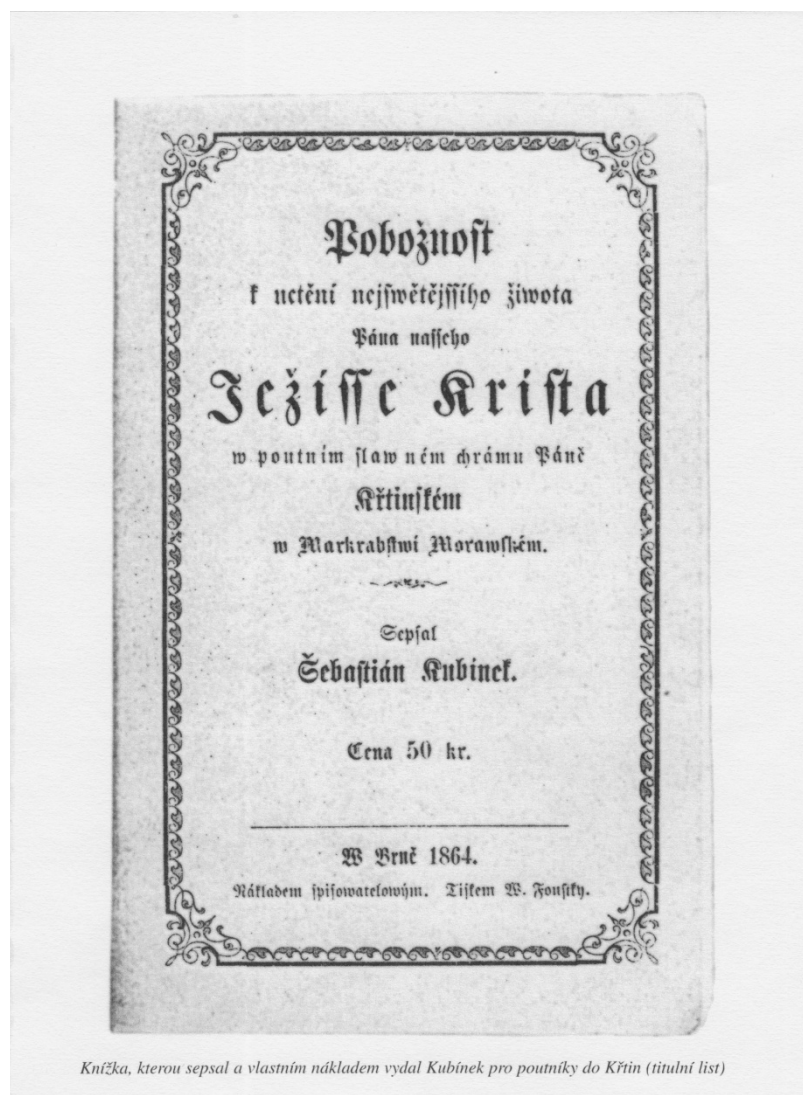
Obr. 4 Poutní chrám Mariaszell

Obr. 5 Poutní chrám ve Křtinách

Obr. 6 Poutníci na Velehradě

Knížka, kterou sepsal a vlastním nákladem vydal Kubínek pro poutníky do Křtin (titulní list)

Obr. 7 Kubínekova knížka pro křtinské poutníky

Pod 888 *Jan. 10/10 - 6 v. m. 640.609* *J. Kubínka*

Píseň

Ke mši svaté

na den narození Páně

a na celý vánoční čas.

S povolením velečestojné konsistoře Pránské.

Melodie jako: Před tebou se klaníme.

Při začátku mše svaté.

To číte na mou památku. Sv. Luk. XXII.

W nejhlubším ponížení — My se Ti klaníme;
 A Tvé cti jsouc probuzeni — Wroucně Tě prosíme:
 Narozený Ježíš, — Uděl nám svou milost,
 Ty jsi ten Bůh nejvyšší — Zhlad naši nepravost!

Ziž srdečně litujem — Nášich provinění,
 A již věrně slibujem — Sebe napravení:
 Narozené dělátko — O anjelský králi!
 Prostme Tě robátko — Vychoť se vždy káli.

Dejž nám pravou skroussenost — A litost nad hříchů,
 Ať vždy milujeme cnost — O Veránku tichý!
 Vy k nebi naše srdce — Wždycky se zdvíhalo,
 Boha jak on míti chce — Vířle milovalo.

2 *X-640.609*

Dej ať vždy zachováme — Jeho přikázání,
 Dávěru w něj sfládáme — A on požehnání
 Kácť s nebe jestati — Na naše jednutí,
 Budem-li w něj doufati — Wždy až do skonání.

In Gloria.

Anjelové zpíwali — Bohu na výšostech,
 Světu ohlašovali — O věčných radostech,
 Že se již Boží sláva — Na světě rozmnoží,
 Radost lidem nastává, — Zrobil se Syn Boží.

Skřz Jeho narození — W městečku Betlémě,
 Wykvétá již spášení — Pro nešťastné plémě;
 Pro plémě Adamovo — Jež milost ztratilo,
 Narození Kristovo — Zas mu ji vrátilo.

My pak křesťané zase — Radostně zpívání
 W tomto vánočním čase — Jak při hodování
 S anjely teď spojujme — Bohu děkující,
 To dělátko milujme — W něm se radujíce.

Skřz Jehož narození — Raděje vykvétla,
 Nebudem zahozeni — Do propasti pekla!
 Ale jsouce spojeni — O Ježíši s Tebou
 Radostí opojeni — *Je přiběhí za Tebou.*

KNIHOVNA

Obr. 8 Kubínkova Píseň ke mši svaté na den narození Páně a na celý vánoční čas

Obr. 9 List o přijetí Jana a Cecílie Kašparíkových z Blažovic za členy
Dědictví sv. Jana Nepomuckého (20. ledna 1856)

Obr. 10 Nemocnice u Sv. Anny na Starém Brně,
kde Šebestián Kubínek 18. července 1882 zemřel

Obr. 11 Bazilika Nanebevzetí Panny Marie na Starém Brně,
odkud vedla poslední Kubínkova cesta na místo odpočinku

Obr. 12 Současná podoba Kubínkova rodného domu č. 30 v Blažovicích

Obr. 13 Pamětní deska na Kubínkově rodném domě

Řím, 15. 8. 05

Milý důst. pane,

Dobře, eš se Šebestiánem Kubínkem chcete obírat. Myslím si, že jeho postava by v jiných zemích byla už dávno kanonizovaná. Literatury o něm je ovšem málo. Podstatně se snažil posbírat Josef Jančík, profesor semináře v Brně. Já jsem jednou pobídl dp. Michalíka, tehdy faráře v Tyrolsku, aby vydal populární knížku. Mám jenom jednu. Ale není důležitá. Snad najdete v Brně Jančíkovu knížku. Přeji Vám mnoho požehnutí z Říma.

Přeji Vám mnoho požehnutí z Říma

T. Špidlík s)

Milý důstojný pane,

dobře že se Šebestiánem Kubínkem chcete obírat. Myslím si, že jeho postava by v jiných zemích byla už dávno kanonizovaná. Literatury o něm je ovšem málo. Podstatně se snažil posbírat Josef Jančík, profesor semináře v Brně. Já jsem jednou pobídl dp. Michalíka, tehdy faráře v Tyrolsku, aby vydal populární knížku. Mám jenom jednu. Ale není důležitá. Snad najdete v Brně Jančíkovu knížku. Přeji Vám mnoho požehnutí z Říma.
T. Špidlík

Obr. 14 Dopis kardinála Špidlíka

Farnost Blažovice, obec Blažovice
pořádá a zve na
vzpomínkové setkání
u příležitosti
210. výročí narození
Šebestiána
Kubínka

NÁŠ ŠEBESTIÁN KUBÍNEK

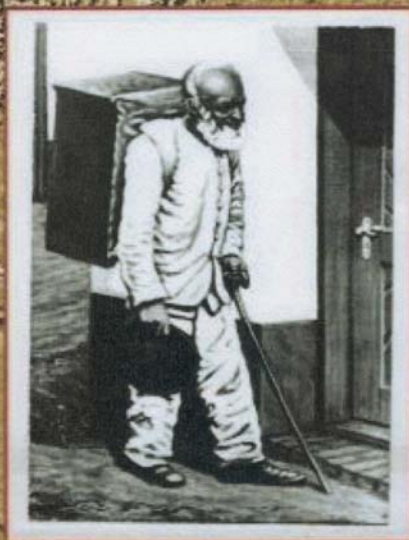
18. ledna 2009
BLAŽOVICE

**9:15 hodin MŠE
SVATÁ**

- celebrovat bude
novoríšský opat
otec Marian R. Kosík
OPraem

**14:30 hodin
ŠEBESTIÁN KUBÍNEK**

- co nám říká dnes
Beseda v Kulturním
domě s PhDr. Jindřichem Z. Charouzem
OPraem, Marianem
R. Kosíkem OPraem,
P. Tomášem Prnkou
a dalšími hosty.
Hudební vystoupení
místních dětí.

Obr. 15 Plakát k příležitosti 210. výročí narození Šebestiána Kubínka

Casopis
farnosti
Blažovice

ROČNÍK
X
ČÍSLO 1

BLAŽOVICKÝ POUTNÍK

ÚNOR
2012

BLAŽOVICKÉ KAŠTANY

*Na pokraji Blažovic
stojí čtyři kaštiny,
a pod těmi velikány
je starý kříž kamenný.*

*Tesknou píseň šumí
velkých stromů koruny,
víš, proč hledáš obranu
na tvrdém kříži z kamenů?*

*Je tam přibit Spasitel
tvůrce všeho světa,
ten vyslyší modlitbu
mladého i kmeta.*

*Co už bouří přestály
tyto čtyři kaštiny,
však před každou nepohodou
kříž hrdinně ochrání.*

*A v neděli odpoledne
bývala vždy idyla,
když před křížem o požehnání
celá obec prosila.*

*Tehdy z kříže sestoupil
Spasitel náš milý,
naše nitro navštívoval
v této krásné chvíli.*

*Teď když máme kostel nový
opuštěný stojí kříž,
aby s námi dále nesl
trudného života kříž.*

Karel Paulík

Reprodukce obrazu
Rudolfa Paulíka

Pár vět na úvod

Milí farníci, otevíráte Poutníka, ve kterém najdete mnoho čtivých a podnětných řádků od nejrůznějších autorů. Ať vás jejich čtení povzbudí a potěší, přinese optimismus v době, kdy nám jiná média předávají jednu špatnou zprávu za druhou. Díváme-li se na život pravdivě, zjistíme, že toho dobrého není vůbec málo, jen o tom není tolik slyšet.

V uplynulém roce jsme oslavili 10. výročí založení naší farnosti, strávili dovolenou na známém místě na horách, putovali na Lomec a zažili ještě spoustu dalších událostí. O těch společných se zde dočtete.

Z matriky můžeme vyčíst, že loni bylo ve křtu přijato do Boží rodiny 13 dětí: Jakub Bartůšek, Nikola Marie Daňková, Anna Paulíková, Nikola Marie Jirgalová, Josef Kadlec, Aneta Magdalena Turková, Emma Škrobáčková, Lukáš Petr Bartůšek, Žaneta Mundová, Richard Mund, Ondřej Pavel Štefka, David Daněk a Marie Martina Štěpánková.

Spolu s jejich rodiči poděkujeme Pánu Bohu za dar jejich života.

Do manželství vstoupili tři páry: Tomáš Slouka a Eliška Boháčová, Ivan Vojáček a Marta Slouková, Jakub Daněk a Anežka Dvořáková.

Modleme se za ně, ať spolu vytrvají v dobrém i ve zlém až do konce.

Nebeský Otec k sobě povolal 12 bratrů a sester, s kterými jsme se rozloučili v našem kostele: Pavla Beneše, Marka Dvořáka, Vladislava Kupčíka, Marii Procházkovou, Bohuslava Hladkého, Blaženu Hejtmanovou, Antonii Petrušovou, Jaroslava Nohela, Jana Daňka, Petra Martináka, Olgu Vrbasovou a Jana Kalába. Světlo věčné, ať jim svítí.

A co nás čeká letos? V době postní

Pokračování na str. 2

Obr. 16 Titulní strana farního časopisu Blažovický poutník

Obr. 17 P. František Sušil

Obr. 18 P. Václav Kosmák

Obr. 19 P. Matěj Procházka

Obr. 20 P. Beneš Method Kulda

Obr. 21 Společný pomník Františka Sušila a Matěje Procházky na Ústředním hřbitově v Brně (foto uveřejněno s laskavým autorským svolením Encyklopedie Brno)

Obr. 22 Detail náhrobku společného pomníku Františka Sušila a Matěje Procházky
(foto uveřejněno s laskavým autorským svolením Encyklopedie Brno)